

КОДЭКС РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ АБ СУДОВЫМ ЛАДЗЕ І СТАТУСЕ
СУДДЗЯЎ

29 чэрвеня 2006 г. № 139-3

Прыняты Палатай прадстаўнікоў 31 мая 2006 года

Адобраны Саветам Рэспублікі 16 чэрвеня 2006 года

Змяненні і дапаўненні:

Закон Рэспублікі Беларусь ад 30 снежня 2006 г. № 198-3 (Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2007 г., № 4, 2/1292) <Н10600198>;

Закон Рэспублікі Беларусь ад 28 снежня 2009 г. № 77-3 (Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2010 г., № 5, 2/1629) <Н10900077>;

Закон Рэспублікі Беларусь ад 18 ліпеня 2011 г. № 302-3 (Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2011 г., № 83, 2/1854) <Н11100302>;

Закон Рэспублікі Беларусь ад 13 снежня 2011 г. № 325-3 (Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2011 г., № 140, 2/1877) <Н11100325>;

Закон Рэспублікі Беларусь ад 2 мая 2012 г. № 354-3 (Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2012 г., № 52, 2/1906) <Н11200354>;

Закон Рэспублікі Беларусь ад 10 ліпеня 2012 г. № 426-3 (Нацыянальны прававы Інтэрнэт-партал Рэспублікі Беларусь, 26.07.2012, 2/1978) <Н11200426>;

Закон Рэспублікі Беларусь ад 13 ліпеня 2012 г. № 417-3 (Нацыянальны прававы Інтэрнэт-партал Рэспублікі Беларусь, 21.07.2012, 2/1969) <Н11200417>;

Закон Рэспублікі Беларусь ад 4 студзеня 2014 г. № 121-3 (Нацыянальны прававы Інтэрнэт-партал Рэспублікі Беларусь, 12.01.2014, 2/2119) <Н11400121>;

Закон Рэспублікі Беларусь ад 22 снежня 2016 г. № 13-3 (Нацыянальны прававы Інтэрнэт-партал Рэспублікі Беларусь, 13.01.2017, 2/2451) – новая рэдакцыя <Н11600013>;

Закон Рэспублікі Беларусь ад 17 ліпеня 2018 г. № 132-3 (Нацыянальны прававы Інтэрнэт-партал Рэспублікі Беларусь, 28.07.2018, 2/2570) <Н11800132> - унесены змяненні і дапаўненні, якія ўступілі ў сілу 21 ліпеня 2018 г., за выключэннем змяненняў і дапаўненняў, якія ўступяць у сілу 29 ліпеня 2018 г.;

Закон Рэспублікі Беларусь ад 17 ліпеня 2018 г. № 132-3 (Нацыянальны прававы Інтэрнэт-партал Рэспублікі Беларусь, 28.07.2018, 2/2570) <Н11800132> - унесены змяненні і дапаўненні, якія ўступілі ў сілу 21 ліпеня 2018 г. і 29 ліпеня 2018 г.

ЗМЕСТ

РАЗДЗЕЛ I. АСНОВЫ, ЗАДАЧЫ І ПРЫНЦЫПЫ ДЗЕЙНАСЦІ СУДОВАЙ СІСТЭМЫ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

ГЛАВА 1. АСНОЎНЫЯ ПАЛАЖЭННІ

- Артыкул 1. Асноўныя тэрміны, якія прымяняюцца ў гэтым Кодэксе, і іх вызначэнні
- Артыкул 2. Судовая ўлада
- Артыкул 3. Прававая аснова судовага ладу і статусу суддзяў
- Артыкул 4. Адзінства судовай сістэмы Рэспублікі Беларусь
- Артыкул 5. Судовая сістэма Рэспублікі Беларусь
- Артыкул 6. Задачы судоў Рэспублікі Беларусь
- Артыкул 7. Законнасць пры ажыццяўленні правасуддзя
- Артыкул 8. Роўнасць грамадзян і арганізацый перад законам і судом.
Спаборнасць і роўнасць бакоў пры ажыццяўленні правасуддзя
- Артыкул 9. Уздел грамадзян у ажыццяўленні правасуддзя
- Артыкул 10. Права грамадзян і арганізацый на судовую абарону
- Артыкул 11. Галоснасць пры ажыццяўленні правасуддзя
- Артыкул 12. Калегіяльны і аднаасобны разгляд спраў
- Артыкул 13. Мова судаводства і справаводства ў судах Рэспублікі Беларусь
- Артыкул 14. Абавязковасць судовых пастановаў і патрабаванняў судзі.
Выкананне рашэнняў Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь
- Артыкул 15. Выкарыстанне дзяржаўных сімвалаў Рэспублікі Беларусь
- Артыкул 16. Друкаваныя выданні судоў Рэспублікі Беларусь
- Артыкул 17. Пячатка судоў Рэспублікі Беларусь
- Артыкул 18. Месца знаходжання Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь і Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь

РАЗДЗЕЛ II. ПАРАДАК ФАРМІРАВАННЯ І КАМПЕТЭНЦЫЯ СУДОЎ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

ГЛАВА 2. КАНСТЫТУЦЫЙНЫ СУД РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

- Артыкул 19. Склад Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь
- Артыкул 20. Парадак фарміравання Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь
- Артыкул 21. Парадак выбарання суддзяў Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь
- Артыкул 22. Кампетэнцыя Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь
- Артыкул 23. Парадак дзейнасці Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь
- Артыкул 24. Заключэнні, рашэнні і іншыя дакументы Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь
- Артыкул 25. Старшыня Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь
- Артыкул 26. Намеснік Старшыні Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь
- Артыкул 27. Навукова-кансультацыйны савет пры Канстытуцыйным Судзе Рэспублікі Беларусь

ГЛАВА 3. СУДЫ АГУЛЬНАЙ ЮРЫСДЫКЦЫІ

- Артыкул 28. Сістэма судоў агульнай юрысдыкцыі
- Артыкул 29. Утварэнне, рэарганізацыя і ліквідацыя раённага (гарадскога), спецыялізаванага судоў
- Артыкул 30. Склад раённага (гарадскога), спецыялізаванага судоў
- Артыкул 31. Кампетэнцыя раённага (гарадскога), спецыялізаванага судоў

- Артыкул 32. Старшыні раённага (гарадскога), спецыялізаванага судоў
- Артыкул 33. Намеснікі старшынь раённага (гарадскога), спецыялізаванага судоў
- Артыкул 34. Абласны (Мінскі гарадскі) суд, эканамічны суд вобласці (горада Мінска)
- Артыкул 35. Склад абласнога (Мінскага гарадскога) суда
- Артыкул 36. Склад эканамічнага суда вобласці (горада Мінска)
- Артыкул 37. Кампетэнцыя абласнога (Мінскага гарадскога) суда
- Артыкул 38. Кампетэнцыя эканамічнага суда вобласці (горада Мінска)
- Артыкул 39. Старшыня абласнога (Мінскага гарадскога) суда
- Артыкул 40. Старшыня эканамічнага суда вобласці (горада Мінска)
- Артыкул 41. Першы намеснік старшыні абласнога (Мінскага гарадскога) суда
- Артыкул 42. Намеснікі старшыні абласнога (Мінскага гарадскога) суда
- Артыкул 43. Намеснікі старшыні эканамічнага суда вобласці (горада Мінска)
- Артыкул 44. Прэзідыум абласнога (Мінскага гарадскога) суда
- Артыкул 45. Кампетэнцыя прэзідыума абласнога (Мінскага гарадскога) суда
- Артыкул 46. Парадак работы прэзідыума абласнога (Мінскага гарадскога) суда
- Артыкул 47. Судовыя калегіі абласнога (Мінскага гарадскога) суда
- Артыкул 48. Судовыя калегіі эканамічнага суда вобласці (горада Мінска)
- Артыкул 49. Кампетэнцыя судовых калегій абласнога (Мінскага гарадскога) суда
- Артыкул 50. Кампетэнцыя судовых калегій эканамічнага суда вобласці (горада Мінска)
- Артыкул 51. Вярхоўны Суд Рэспублікі Беларусь
- Артыкул 52. Склад Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь
- Артыкул 53. Кампетэнцыя Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь
- Артыкул 54. Старшыня Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь
- Артыкул 55. Першы намеснік Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь
- Артыкул 56. Намеснікі Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь
- Артыкул 57. Пленум Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь
- Артыкул 58. Кампетэнцыя Пленума Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь
- Артыкул 59. Парадак работы Пленума Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь
- Артыкул 60. Прэзідыум Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь
- Артыкул 61. Кампетэнцыя Прэзідыума Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь
- Артыкул 62. Парадак работы Прэзідыума Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь
- Артыкул 63. Судовыя калегіі Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь
- Артыкул 64. Кампетэнцыя судовых калегій Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь
- Артыкул 65. Навукова-кансультатыўны савет пры Вярхоўным Судзе Рэспублікі Беларусь
- РАЗДЗЕЛ III. СТАТУС СУДДЗІ І НАРОДНАГА ЗАСЯДАЦЕЛЯ**
- ГЛАВА 4. АСНОЎНЫЯ ПАЛАЖЭННІ АБ СТАТУСЕ СУДДЗІ І НАРОДНАГА ЗАСЯДАЦЕЛЯ**
- Артыкул 66. Статус суддзі
- Артыкул 67. Незалежнасць суддзі і народнага засядацеля, падпарадкаванне іх толькі закону
- Артыкул 68. Нязменнасць суддзі
- Артыкул 69. Недатыкальнасць суддзі і народнага засядацеля

Артыкул 70. Дзейнасць, не сумяшчальная з пасадай суддзі

Артыкул 71. Права і абавязкі суддзяў і народных засядацеляў

Артыкул 72. Асабістая справа, службовае пасведчанне суддзі, асабістая справа, пасведчанне народнага засядацеля, рэзерв кадраў суддзяў

ГЛАВА 5. СУДДЗЯ КАНСТЫТУЦЫЙНАГА СУДА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

Артыкул 73. Патрабаванні да кандыдата на пасаду суддзі Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь

Артыкул 74. Тэрмін паўнамоцтваў суддзяў Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь

Артыкул 75. Прысяга суддзі Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь

ГЛАВА 6. КАНДЫДАТЫ НА ПАСАДУ СУДДЗІ, СТАРШЫНІ, НАМЕСНІКА СТАРШЫНІ СУДА АГУЛЬнай ЮРЫСДЫКЦЫІ.

КВАЛІФІКАЦЫЙНЫ ЭКЗАМЕН НА ПАСАДУ СУДДЗІ СУДА АГУЛЬнай ЮРЫСДЫКЦЫІ

Артыкул 76. Патрабаванні да кандыдата на пасаду суддзі суда агульнай юрысдыкцыі

Артыкул 77. Патрабаванні па стажы для кандыдата на пасаду старшыні, намесніка старшыні суда агульнай юрысдыкцыі

Артыкул 78. Кваліфікацыйны экзамен на пасаду суддзі суда агульнай юрысдыкцыі. Экзаменацыйныя камісіі па прыёме экзаменаў

Артыкул 79. Залічэнне кандыдатам у суддзі

Артыкул 80. Спецыяльная падрыхтоўка на пасаду суддзі

ГЛАВА 7. ПРЫЗНАЧЭННЕ СУДДЗЯЎ СУДОЎ АГУЛЬнай ЮРЫСДЫКЦЫІ. ПРЫСЯГА СУДДЗІ СУДА АГУЛЬнай ЮРЫСДЫКЦЫІ

Артыкул 81. Прызначэнне суддзяў судаў агульнай юрысдыкцыі

Артыкул 82. Прысяга суддзі суда агульнай юрысдыкцыі

ГЛАВА 8. АТЭСТАЦЫЯ СУДДЗЯЎ. КВАЛІФІКАЦЫЙНЫЯ КЛАСЫ СУДДЗЯЎ

Артыкул 83. Задача атэстацыі суддзі

Артыкул 84. Перыядычнасць атэстацыі суддзі

Артыкул 85. Парадак правядзення атэстацыі суддзі

Артыкул 86. Заклучэнні кваліфікацыйнай калегіі суддзяў

Артыкул 87. Кваліфікацыйныя класы суддзяў

Артыкул 88. Тэрміны знаходжання ў кваліфікацыйным класе

Артыкул 89. Парадак прысваення, паніжэння і пазбаўлення кваліфікацыйнага класа

Артыкул 90. Іншыя пытанні атэстацыі суддзяў, прысваення і пазбаўлення кваліфікацыйнага класа

ГЛАВА 9. ДЫСЦЫПЛІНАРНАЯ АДКАЗНАСЦЬ СУДДЗЯЎ СУДОЎ АГУЛЬнай ЮРЫСДЫКЦЫІ

Артыкул 91. Падставы для прыцягнення суддзі да дысцыплінарнай адказнасці

Артыкул 92. Меры дысцыплінарнага спагнання

Артыкул 93. Тэрміны прымянення дысцыплінарных спагнанняў

Артыкул 94. Органы, якія ажыццяўляюць дысцыплінарнае вядзенне

Артыкул 95. Права ўзбуджэння дысцыплінарнага вядзення

- Артыкул 96. Парадак падрыхтоўкі да разгляду спраў аб дысцыплінарнай адказнасці
- Артыкул 97. Тэрміны і парадак ажыццяўлення дысцыплінарнага вядзення
- Артыкул 98. Заклучэнне па выніках ажыццяўлення дысцыплінарнага вядзення
- Артыкул 99. Рашэнні па выніках разгляду спраў аб дысцыплінарнай адказнасці суддзяў
- Артыкул 100. Падставы для спынення дысцыплінарнага вядзення
- Артыкул 101. Абскарджанне рашэнняў аб прымяненні дысцыплінарных спагнанняў
- Артыкул 102. Асаблівасці прымянення дысцыплінарных спагнанняў
Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь
- ГЛАВА 10. ДЫСЦЫПЛІНАРНАЯ АДКАЗНАСЦЬ СУДДЗЯЎ
КАНСТЫТУЦЫЙНАГА СУДА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ**
- Артыкул 103. Падставы для прыцягнення суддзі Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь да дысцыплінарнай адказнасці
- Артыкул 104. Меры дысцыплінарнага спагнання, якія могуць прымяняцца да суддзяў Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь
- Артыкул 105. Тэрміны прымянення дысцыплінарных спагнанняў у адносінах да суддзяў Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь
- Артыкул 106. Парадак прыцягнення суддзі Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь да дысцыплінарнай адказнасці
- ГЛАВА 11. ПРЫПЫНЕННЕ, АДНАЎЛЕННЕ І СПЫНЕННЕ
ПАЎНАМОЦТВАЎ СУДДЗІ**
- Артыкул 107. Прыпыненне і аднаўленне паўнамоцтваў суддзі
- Артыкул 108. Спыненне паўнамоцтваў суддзі
- ГЛАВА 12. АДСТАЎКА СУДДЗІ**
- Артыкул 109. Адстаўка суддзі
- Артыкул 110. Права і гарантыі суддзі, які выйшаў у адстаўку
- Артыкул 111. Спыненне адстаўкі суддзі
- ГЛАВА 13. ДЗЯРЖАЎНАЯ АБАРОНА СУДДЗЯЎ І НАРОДНЫХ
ЗАСЯДАЦЕЛЯЎ. МАТЭРЫЯЛЬНАЕ І САЦЫЯЛЬНАЕ
ЗАБЕСПЯЧЭННЕ СУДДЗЯЎ**
- Артыкул 112. Дзяржаўная абарона суддзяў і народных засядацеляў
- Артыкул 113. Абавязковае дзяржаўнае страхаванне суддзяў
- Артыкул 114. Матэрыяльнае і сацыяльнае забеспячэнне суддзяў
- Артыкул 115. Вызваленне ад воінскай службы
- Артыкул 116. Тэрміны, якія залічваюцца ў стаж суддзі, які дае права на асобныя гарантыі забеспячэння суддзяў
- ГЛАВА 14. НАРОДНЫ ЗАСЯДАЦЕЛЬ**
- Артыкул 117. Патрабаванні, якія прад'яўляюцца да народных засядацеляў
- Артыкул 118. Парадак фарміравання і зацвярджэння спісаў народных засядацеляў
- Артыкул 119. Прысяга народных засядацеляў
- Артыкул 120. Прыцягненне народных засядацеляў да ўдзелу ў разглядзе спраў у судзе

- Артыкул 121. Вызваленне народнага засядацеля ад выканання абавязкаў па канкрэтнай справе
- Артыкул 122. Гаранты і кампенсацыі на час выканання абавязкаў народных засядацеляў
- Артыкул 123. Гаранты, звязаныя з выкананнем абавязкаў народных засядацеляў
- Артыкул 124. Спыненне паўнамоцтваў народных засядацеляў
- РАЗДЗЕЛ IV. ОРГАНЫ СУДЗЕЙСКОЙ СУПОЛЬНАСЦІ**
- ГЛАВА 15. АГУЛЬНЫЯ ПАЛАЖЭННІ АБ ОРГАНАХ СУДЗЕЙСКОЙ СУПОЛЬНАСЦІ**
- Артыкул 125. Судзейская супольнасць
- Артыкул 126. Суддзя як член судзейскай супольнасці
- Артыкул 127. Органы судзейскай супольнасці
- Артыкул 128. Асноўныя задачы органаў судзейскай супольнасці
- Артыкул 129. Прынцыпы арганізацыі і дзейнасці органаў судзейскай супольнасці
- Артыкул 130. Тэрмін паўнамоцтваў органаў судзейскай супольнасці
- Артыкул 131. Рэгламент органа судзейскай супольнасці
- Артыкул 132. Звароты органаў судзейскай супольнасці
- Артыкул 133. Узаемнае інфармаванне органаў судзейскай супольнасці
- Артыкул 134. Друкаваныя выданні органаў судзейскай супольнасці
- ГЛАВА 16. З'ЕЗД СУДДЗЯЎ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ**
- Артыкул 135. З'езд суддзяў Рэспублікі Беларусь як вышэйшы орган судзейскай супольнасці
- Артыкул 136. Кампетэнцыя з'езда суддзяў Рэспублікі Беларусь
- Артыкул 137. Парадак падрыхтоўкі з'езда суддзяў Рэспублікі Беларусь
- Артыкул 138. Рабочыя органы з'езда суддзяў Рэспублікі Беларусь
- Артыкул 139. Парадак склікання з'езда суддзяў Рэспублікі Беларусь
- Артыкул 140. Парадак правядзення з'езда суддзяў Рэспублікі Беларусь і прыняцця ім рашэнняў
- Артыкул 141. Выкананне рашэнняў з'езда суддзяў Рэспублікі Беларусь
- ГЛАВА 17. РЭСПУБЛІКАНСКАЯ КАНФЕРЭНЦЫЯ СУДДЗЯЎ**
- Артыкул 142. Рэспубліканская канферэнцыя суддзяў
- Артыкул 143. Склад Рэспубліканскай канферэнцыі суддзяў
- Артыкул 144. Кампетэнцыя Рэспубліканскай канферэнцыі суддзяў
- Артыкул 145. Парадак склікання Рэспубліканскай канферэнцыі суддзяў
- Артыкул 146. Парадак правядзення Рэспубліканскай канферэнцыі суддзяў і прыняцця ёю рашэнняў
- Артыкул 147. Выкананне рашэнняў Рэспубліканскай канферэнцыі суддзяў
- ГЛАВА 18. РЭСПУБЛІКАНСКІ САВЕТ СУДДЗЯЎ**
- Артыкул 148. Рэспубліканскі савет суддзяў
- Артыкул 149. Склад Рэспубліканскага савета суддзяў
- Артыкул 150. Кампетэнцыя Рэспубліканскага савета суддзяў
- Артыкул 151. Старшыня Рэспубліканскага савета суддзяў і яго намеснікі
- Артыкул 152. Арганізацыйная структура і рабочыя органы Рэспубліканскага савета суддзяў

Артыкул 153. Парадак склікання і правядзення пасяджэнняў Рэспубліканскага савета суддзяў

ГЛАВА 19. КАНФЕРЭНЦЫІ СУДДЗЯЎ АБЛАСНЫХ (МІНСКАГА ГАРАДСКОГА) СУДОЎ І ЭКАНАМІЧНЫХ СУДОЎ АБЛАСЦЕЙ (ГОРАДА МІНСКА)

Артыкул 154. Канферэнцыі суддзяў абласных (Мінскага гарадскога) судоў і эканамічных судоў абласцей (горада Мінска)

Артыкул 155. Кампетэнцыя канферэнцый суддзяў абласных (Мінскага гарадскога) судоў і эканамічных судоў абласцей (горада Мінска)

Артыкул 156. Парадак склікання канферэнцый суддзяў абласных (Мінскага гарадскога) судоў і эканамічных судоў абласцей (горада Мінска)

Артыкул 157. Парадак правядзення канферэнцый суддзяў абласных (Мінскага гарадскога) судоў і эканамічных судоў абласцей (горада Мінска) і прыняцця імі рашэнняў

Артыкул 158. Выкананне рашэнняў канферэнцый суддзяў абласных (Мінскага гарадскога) судоў і эканамічных судоў абласцей (горада Мінска)

ГЛАВА 20. КВАЛІФАЦЫЙНЫЯ КАЛЕГІІ СУДДЗЯЎ

Артыкул 159. Мэты і задачы кваліфікацыйных калегій суддзяў

Артыкул 160. Сістэма кваліфікацыйных калегій суддзяў

Артыкул 161. Вышэйшая кваліфікацыйная калегія суддзяў Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь

Артыкул 162. Кампетэнцыя Вышэйшай кваліфікацыйнай калегіі суддзяў Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь

Артыкул 163. Кваліфікацыйныя калегіі суддзяў абласных (Мінскага гарадскога) судоў і эканамічных судоў абласцей (горада Мінска)

Артыкул 164. Кампетэнцыя кваліфікацыйных калегій суддзяў абласных (Мінскага гарадскога) судоў і эканамічных судоў абласцей (горада Мінска)

Артыкул 165. Падсправаздачнасць кваліфікацыйных калегій суддзяў

Артыкул 166. Парадак разгляду кваліфікацыйнай калегіяй суддзяў прадстаўленых матэрыялаў

Артыкул 167. Тэрміны разгляду матэрыялаў кваліфікацыйнай калегіяй суддзяў

Артыкул 168. Прыняцце кваліфікацыйнай калегіяй суддзяў заключэнняў

Артыкул 169. Абскарджанне заключэнняў кваліфікацыйных калегій суддзяў

Артыкул 170. Рашэнні органаў, якія разглядаюць скаргі на заключэнні кваліфікацыйных калегій суддзяў

Артыкул 171. Перагляд заключэння па абставінах, якія нанова адкрыліся

Артыкул 172. Пратакол пасяджэння кваліфікацыйнай калегіі суддзяў

РАЗДЗЕЛ V. ЗАБЕСПЯЧЭННЕ ДЗЕЙНАСЦІ СУДОЎ І ОРГАНАЎ СУДЗЕЙСКАЙ СУПОЛЬНАСЦІ

ГЛАВА 21. АРГАНІЗАЦЫЙНАЕ І МАТЭРЫЯЛЬНА-ТЭХНІЧНАЕ ЗАБЕСПЯЧЭННЕ

Артыкул 173. Арганізацыйнае і матэрыяльна-тэхнічнае забеспячэнне дзейнасці судоў

Артыкул 174. Сакратарыят (апарат) суда

Артыкул 175. Сакратар судовага пасяджэння (сакратар судовага пасяджэння – памочнік суддзі)

Артыкул 176. Забеспячэнне грамадскага парадку ў судзе

Артыкул 177. Арганізацыйнае і матэрыяльна-тэхнічнае забеспячэнне органаў судзейскай супольнасці

ГЛАВА 22. ФІНАНСАВАННЕ СУДОЎ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ. МАЁМАСЦЬ СУДОЎ

Артыкул 178. Фінансаванне судоў Рэспублікі Беларусь

Артыкул 179. Маёмасць судоў

РАЗДЗЕЛ I АСНОВЫ, ЗАДАЧЫ І ПРЫНЦЫПЫ ДЗЕЙНАСЦІ СУДОВАЙ СІСТЭМЫ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

ГЛАВА 1 АСНОЎНЫЯ ПАЛАЖЭННІ

Артыкул 1. Асноўныя тэрміны, якія прымяняюцца ў гэтым Кодэксе, і іх азначэнні

У гэтым Кодэксе прымяняюцца наступныя асноўныя тэрміны і іх азначэнні:
вышэйстаячы суд – Вярхоўны Суд Рэспублікі Беларусь у адносінах да іншага суда агульнай юрысдыкцыі; абласны (Мінскі гарадскі) суд у адносінах да раённага (гарадскога) суда, спецыялізаванага суда адпаведнай вобласці (горада Мінска);

грамадзяне – грамадзяне Рэспублікі Беларусь, замежныя грамадзяне і асобы без грамадзянства;

кваліфікацыйныя калегіі суддзяў – Вышэйшая кваліфікацыйная калегія суддзяў Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь, кваліфікацыйныя калегіі суддзяў абласных (Мінскага гарадскога) судоў і эканамічных судоў абласцей (горада Мінска);

народны засядацель – асоба, якая прыцягваецца ва ўстаноўленых гэтым Кодэксам і іншымі заканадаўчымі актамі парадку і выпадках да ўдзелу ў дзейнасці суда па ажыццяўленні правасуддзя;

ніжэйстаячы суд – раённы (гарадскі) суд, спецыялізаваны суд у адносінах да адпаведнага абласнога (Мінскага гарадскога) суда і Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь; абласны (Мінскі гарадскі) суд, эканамічны суд вобласці (горада Мінска) у адносінах да Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь;

судовая пастанова – заключэнне Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь, а таксама прыгавор, рашэнне, пастанова, вызначэнне іншых судоў Рэспублікі Беларусь;

суддзя – асоба, прызначаная (выбраная) на пасаду суддзі ва ўстаноўленым гэтым Кодэксам парадку для ажыццяўлення абавязкаў суддзі на прафесійнай аснове.

Артыкул 2. Судовая ўлада

Судовая ўлада ў Рэспубліцы Беларусь належыць судам, утвораным у парадку, устаноўленым Канстытуцыяй Рэспублікі Беларусь і гэтым Кодэксам.

Судовая ўлада ажыццяўляецца толькі судамі ў асобе суддзяў і народных засядацеляў, якія прыцягваюцца ва ўстаноўленых гэтым Кодэксам і іншымі

заканадаўчымі актамі парадку і выпадках да ўдзелу ў дзейнасці суда па ажыццяўленні правасуддзя.

Судовая ўлада ажыццяўляецца пры дапамозе канстытуцыйнага, грамадзянскага, крмінальнага, адміністрацыйнага судаводства і судаводства па эканамічных справах.

Судовая ўлада самастойная, яна ўзаемадзейнічае з заканадаўчай і выканаўчай уладамі.

Артыкул 3. Прававая аснова судовага ладу і статусу суддзяў

Прававую аснову судовага ладу і статусу суддзяў у Рэспубліцы Беларусь складаюць Канстытуцыя Рэспублікі Беларусь, гэты Кодэкс і іншыя заканадаўчыя акты.

Артыкул 4. Адзінства судовай сістэмы Рэспублікі Беларусь

Адзінства судовай сістэмы Рэспублікі Беларусь забяспечваецца шляхам: устанавлення судовай сістэмы Рэспублікі Беларусь Канстытуцыяй Рэспублікі Беларусь і гэтым Кодэксам;

прытрымлівання ўсімі судамі ўстаноўленага заканадаўствам парадку судаводства;

прызнання абавязковага выканання на ўсёй тэрыторыі Рэспублікі Беларусь судовых пастановаў, якія ўступілі ў законную сілу;

замацавання адзінства статусу суддзяў;

фінансавання судаў з рэспубліканскага бюджэту.

Артыкул 5. Судовая сістэма Рэспублікі Беларусь

Судовую сістэму Рэспублікі Беларусь складаюць:

Канстытуцыйны Суд Рэспублікі Беларусь – орган судовага кантролю за канстытуцыйнасцю нарматыўных прававых актаў у дзяржаве, які ажыццяўляе судовую ўладу пры дапамозе канстытуцыйнага судаводства;

суды агульнай юрысдыкцыі, якія ажыццяўляюць правасуддзе пры дапамозе грамадзянскага, крмінальнага, адміністрацыйнага судаводства і судаводства па эканамічных справах.

Сістэма судаў агульнай юрысдыкцыі ствараецца на прынцыпах тэрытарыяльнасці і спецыялізацыі.

Утварэнне надзвычайных судаў забараняецца.

Канстытуцыйны Суд Рэспублікі Беларусь, Вярхоўны Суд Рэспублікі Беларусь, абласны (Мінскі гарадскі) суд, эканамічны суд вобласці (горада Мінска) з'яўляюцца юрыдычнымі асобамі.

Артыкул 6. Задачы судаў Рэспублікі Беларусь

Канстытуцыйны Суд Рэспублікі Беларусь прызваны абараняць канстытуцыйны лад Рэспублікі Беларусь, гарантаваная Канстытуцыяй Рэспублікі Беларусь правы і свабоды чалавека і грамадзяніна, забяспечваць вяршэнства Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь і яе непасрэднае дзеянне на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь, адпаведнасць нарматыўных прававых актаў дзяржаўных органаў Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь, зацвярджэнне законнасці ў нарматворчасці і правапрымяненні, рашэнне іншых пытанняў, прадугледжаных Канстытуцыяй Рэспублікі Беларусь, гэтым Кодэксам і іншымі заканадаўчымі актамі.

Суды агульнай юрысдыкцыі ў Рэспубліцы Беларусь прызваны абараняць гарантаваныя Канстытуцыяй Рэспублікі Беларусь і іншымі актамі заканадаўства асабістыя правы і свабоды, сацыяльна-эканамічныя і палітычныя правы грамадзян, канстытуцыйны лад Рэспублікі Беларусь, дзяржаўныя і грамадскія інтарэсы, правы арганізацый, індывідуальных прадпрымальнікаў, а таксама забяспечваць правільнае прымяненне заканадаўства пры ажыццяўленні правасуддзя, садзейнічаць умацаванню законнасці і папярэджанню правапарушэнняў.

Артыкул 7. Законнасць пры ажыццяўленні правасуддзя

Суды ажыццяўляюць правасуддзе на аснове Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь і прынятых у адпаведнасці з ёй нарматыўных прававых актаў.

Калі пры разглядзе канкрэтнай справы суд агульнай юрысдыкцыі прыйдзе да высновы аб неадпаведнасці нарматыўнага прававога акта Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь, ён прымае рашэнне ў адпаведнасці з Канстытуцыяй Рэспублікі Беларусь і ставіць перад Вярхоўным Судом Рэспублікі Беларусь пытанне аб унясенні ім прапановы ў Канстытуцыйны Суд Рэспублікі Беларусь аб прызнанні дадзенага нарматыўнага прававога акта неканстытуцыйным.

Артыкул 8. Роўнасць грамадзян і арганізацый перад законам і судом.

Спаборнасць і роўнасць бакоў пры ажыццяўленні правасуддзя

Правасуддзе ў Рэспубліцы Беларусь ажыццяўляецца на аснове роўнасці грамадзян, арганізацый, індывідуальных прадпрымальнікаў перад законам і судом.

Правасуддзе ажыццяўляецца на аснове спаборнасці і роўнасці бакоў у працэсе.

Артыкул 9. Удзел грамадзян у ажыццяўленні правасуддзя

Грамадзяне Рэспублікі Беларусь маюць права ўдзельнічаць у дзейнасці суда па ажыццяўленні правасуддзя ў якасці народных засядацеляў у парадку і выпадках, устаноўленых гэтым Кодэксам і іншымі заканадаўчымі актамі.

Артыкул 10. Права грамадзян і арганізацый на судовую абарону

Грамадзянам Рэспублікі Беларусь гарантуецца права на судовую абарону ад замахаў на жыццё і здароўе, гонар і годнасць, асабістую свабоду і маёмасць, іншыя правы і свабоды, прадугледжаныя Канстытуцыяй Рэспублікі Беларусь і іншымі актамі заканадаўства, а таксама ад незаконных дзеянняў (бяздзейнасці) дзяржаўных органаў, іншых арганізацый, іх службовых асоб. Замежным грамадзянам і асобам без грамадзянства гарантуецца права на судовую абарону нароўні з грамадзянамі Рэспублікі Беларусь, калі іншае не вызначана Канстытуцыяй Рэспублікі Беларусь, законамі і міжнароднымі дагаворамі Рэспублікі Беларусь.

Арганізацыі, індывідуальныя прадпрымальнікі маюць права на судовую абарону ад замахаў на іх правы і законныя інтарэсы, гарантаваныя заканадаўствам, а таксама ад незаконных дзеянняў (бяздзейнасці) дзяржаўных органаў, іншых арганізацый, іх службовых асоб.

Артыкул 11. Галоснасць пры ажыццяўленні правасуддзя

Разбор спраў ва ўсіх судах адкрыты.

Слуханне спраў у закрытым судовым пасяджэнні дапускаецца толькі ў выпадках, устаноўленых законам, з выкананнем усіх правіл судаводства.

Не дапускаюцца выдаванне звестак, якія адносяцца да асабістага жыцця грамадзяніна, якія зневажаюць яго гонар і годнасць або могуць зрабіць шкоду яго правам, законным інтарэсам або дзелавой рэпутацыі, а таксама выдаванне звестак, якія адносяцца да дзейнасці арганізацыі, індывідуальнага прадпрымальніка, якія

могуць зрабіць шкоду іх правам, законным інтарэсам або дзелавой рэпутацыі, калі іншае не прадугледжана заканадаўствам.

Артыкул 12. Калегіяльны і аднаасобны разгляд спраў

Справы ў судах разглядаюцца калегіяльна, а ва ўстаноўленых законам выпадках – асабіста суддзёй.

Артыкул 13. Мова судаводства і справаводства ў судах Рэспублікі Беларусь

Судаводства і справаводства ў судах Рэспублікі Беларусь вядуцца на беларускай і (або) рускай мовах.

Асобам, якія ўдзельнічаюць у справе і якія не валодаюць або недастакова валодаюць мовай судаводства, забяспечваюцца права азнаямлення з усімі матэрыяламі справы, удзел у судовых дзеяннях праз перакладчыка, права выступаць у судзе на мове, якой яны валодаюць. У гэтых выпадках указаныя асобы маюць права на бязвыплатнай аснове карыстацца паслугамі перакладчыка ў парадку, устаноўленым заканадаўствам.

Артыкул 14. Абавязковасць судовых пастаноў і патрабаванняў судзі. Выкананне рашэнняў Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь

Судовыя пастановы, якія ўступілі ў законную сілу, з'яўляюцца абавязковымі для ўсіх дзяржаўных органаў, іншых арганізацый, а таксама службовых асоб і грамадзян і падлягаюць выкананню на ўсёй тэрыторыі Рэспублікі Беларусь. Рашэнні Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь выконваюцца ў парадку, устаноўленым заканадаўчымі актамі.

Патрабаванні судзі, якія вынікаюць з яго паўнамоцтваў і прад'яўлення ў адпаведнасці з заканадаўствам, з'яўляюцца абавязковымі і падлягаюць выкананню ва ўстаноўлены тэрмін усімі дзяржаўнымі органамі, іншымі арганізацыямі, а таксама службовымі асобамі і грамадзянамі. Інфармацыя, якая выпатрабуецца суддзёй у сувязі з разгляданай справай, даецца на бязвыплатнай аснове.

Невыкананне судовых пастаноў, якія ўступілі ў законную сілу, і патрабаванняў судзі цягне за сабой адказнасць у адпаведнасці з заканадаўчымі актамі.

Артыкул 15. Выкарыстанне дзяржаўных сімвалаў Рэспублікі Беларусь

На будынках Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь, судаў агульнай юрысдыкцыі Рэспублікі Беларусь, у службовых кабінетах суддзяў Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь, судаў агульнай юрысдыкцыі Рэспублікі Беларусь, у памяшканнях пасяджэнняў Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь, у залах судовых пасяджэнняў судаў агульнай юрысдыкцыі Рэспублікі Беларусь устанаўліваецца Дзяржаўны сцяг Рэспублікі Беларусь, а таксама змяшчаецца відарыс Дзяржаўнага герба Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 16. Друкаваныя выданні судаў Рэспублікі Беларусь

Суды Рэспублікі Беларусь маюць права засноўваць друкаваныя выданні ў парадку, устаноўленым заканадаўствам.

Артыкул 17. Пячатка судаў Рэспублікі Беларусь

Усе суды Рэспублікі Беларусь маюць пячатку з відарысам Дзяржаўнага герба Рэспублікі Беларусь і са сваім найменнем.

Артыкул 18. Месца знаходжання Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь і Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь

Пастаянным месцам знаходжання Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь і Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь з'яўляецца сталіца Рэспублікі Беларусь – горад Мінск.

Пасяджэнні Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь і Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь праводзяцца ў месцы іх пастаяннага знаходжання. Канстытуцыйны Суд Рэспублікі Беларусь і Вярхоўны Суд Рэспублікі Беларусь могуць правесці пасяджэнне ў іншым месцы, калі яны палічаць гэта неабходным.

РАЗДЗЕЛ II ПАРАДАК ФАРМІРАВАННЯ І КАМПЕТЭНЦЫЯ СУДОЎ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

ГЛАВА 2 КАНСТЫТУЦЫЙНЫ СУД РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

Артыкул 19. Склад Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь

Канстытуцыйны Суд Рэспублікі Беларусь фарміруецца ў колькасці 12 суддзяў. Суддзямі Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь з'яўляюцца Старшыня, намеснік Старшыні і дзесяць суддзяў Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь.

Канстытуцыйны Суд Рэспублікі Беларусь распачынае працу і правамоцны даваць заключэнні і прымаць рашэнні, калі ў яго склад прызначана (выбрана) не менш за восем суддзяў Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 20. Парадак фарміравання Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь

Канстытуцыйны Суд Рэспублікі Беларусь фарміруецца ў наступным парадку: шэсць суддзяў прызначаюцца Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь; шэсць суддзяў выбіраюцца Саветам Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь.

У выпадку датэрміновага выбыцця са складу Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь прызначанага (выбранага) суддзі прызначэнне (выбранне) іншага суддзі праводзіцца ў парадку, устаноўленым Канстытуцыяй Рэспублікі Беларусь і гэтым Кодэксам.

Артыкул 21. Парадак выбарання суддзяў Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь

Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь выбірае шэсць суддзяў Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь.

Кандыдатуры для выбарання на пасады суддзяў Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь прапануюцца Старшынёй Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь.

Асоба, прапанаваная для выбарання на пасаду суддзі Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь, мае права заявіць аб самаадводзе. Заява аб самаадводзе прымаецца без абмеркавання і галасавання.

Суддзёй Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь лічыцца выбранай асоба, якая атрымала ў выніку галасавання большасць галасоў ад поўнага складу Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 22. Кампетэнцыя Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь

Канстытуцыйны Суд Рэспублікі Беларусь па прапановах Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь, Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь дае заключэнні:

аб адпаведнасці законаў, дэкрэтаў, указаў Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, міжнародных дагаворных і іншых абавязацельстваў Рэспублікі Беларусь Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь і міжнародна-прававым актам, ратыфікаваным Рэспублікай Беларусь;

аб адпаведнасці актаў міждзяржаўных утварэнняў, у якія ўваходзіць Рэспубліка Беларусь, указаў Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, выдадзеных у мэтах выканання закона, Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь, міжнародна-прававым актам, ратыфікаваным Рэспублікай Беларусь, законам і дэкрэтам Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь;

аб адпаведнасці пастаноў Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь, актаў Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь, Генеральнага пракурора Рэспублікі Беларусь Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь, міжнародна-прававым актам, ратыфікаваным Рэспублікай Беларусь, законам, дэкрэтам і ўказам Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь;

аб адпаведнасці актаў любога іншага дзяржаўнага органа Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь, міжнародна-прававым актам, ратыфікаваным Рэспублікай Беларусь, законам, дэкрэтам і ўказам Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

Канстытуцыйны Суд Рэспублікі Беларусь па прапанове Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь у выпадках, устаноўленых Канстытуцыяй Рэспублікі Беларусь, дае заключэнне аб наяўнасці фактаў сістэматычнага або грубага парушэння палатамі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь. Разгляд гэтага пытання не можа быць адхілены па ініцыятыве Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь.

Канстытуцыйны Суд Рэспублікі Беларусь, апрача кампетэнцыі, прадугледжанай часткамі першай і другой гэтага артыкула:

у парадку абавязковага папярэдняга кантролю прымае рашэнні аб адпаведнасці законаў, прынятых Палатай прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь і адобраных Саветам Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь або прынятых Палатай прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь у парадку, устаноўленым часткай пятай артыкула 100 Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь (за выключэннем законаў, падрыхтаваных у сувязі з заключэннем, выкананнем, прыпыненнем дзеяння і спыненнем міжнародных дагавораў Рэспублікі Беларусь), Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь, міжнародна-прававым актам, ратыфікаваным Рэспублікай Беларусь, – да падпісання гэтых законаў Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь;

па прапановах Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь прымае рашэнні аб адпаведнасці міжнародных дагавораў Рэспублікі Беларусь, якія не ўступілі ў сілу, Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь;

па прапановах Прэзідыума Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь прымае рашэнні аб наяўнасці фактаў сістэматычнага або грубага парушэння мясцовымі Саветамі дэпутатаў патрабаванняў заканадаўства;

па прапановах Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь дае афіцыйнае тлумачэнне дэкрэтаў і ўказаў Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, якія адносяцца да канстытуцыйных праў, свабод і абавязкаў грамадзян;

па прапановах Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь выкладае сваю пазіцыю аб дакументах, прынятых (выдадзеных) замежнымі дзяржавамі, міжнароднымі арганізацыямі і (або) іх органамі і якія закранаюць інтарэсы Рэспублікі Беларусь, у частцы адпаведнасці гэтых дакументаў агульнапрызнаным прынцыпам і нормам міжнароднага права;

па прапановах Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь праводзіць праверкі канстытуцыйнасці вызначаных Кіраўніком дзяржавы напрамкаў нарматворчай дзейнасці і правапрымяняльнай практыкі судаў, праваахоўных і іншых дзяржаўных органаў;

прымае рашэнні аб ліквідацыі ў нарматыўных прававых актах прабелаў, выключэнні ў іх калізій і прававой нявызначанасці;

прымае штогадовыя пасланні Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь і палатам Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь аб стане канстытуцыйнай законнасці ў Рэспубліцы Беларусь;

ажыццяўляе іншыя паўнамоцтвы ў адпаведнасці з заканадаўчымі актамі.

З ініцыятывай аб унясенні прапаноў аб праверцы канстытуцыйнасці нарматыўнага прававога акта, прымененага ў канкрэтных рашэнні дзяржаўнага органа або пастанове суда агульнай юрысдыкцыі, у выніку чаго, па меркаванні грамадзяніна, у тым ліку індывідуальнага прадпрымальніка, арганізацыі (за выключэннем дзяржаўных органаў) (далей – арганізацыя), парушаюцца правы, свабоды і законныя інтарэсы грамадзяніна, у тым ліку індывідуальнага прадпрымальніка, правы і законныя інтарэсы арганізацыі, гэты грамадзянін, у тым ліку індывідуальны прадпрымальнік, гэта арганізацыя звяртаюцца да Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, органаў, надзеленых правам унясення ў Канстытуцыйны Суд Рэспублікі Беларусь такіх прапаноў (далей – ініцыятыўныя звароты). Ініцыятыўныя звароты накіроўваюцца і разглядаюцца ў парадку, устаноўленым заканадаўствам аб канстытуцыйным судаводстве, заканадаўчымі актамі, якія замацоўваюць правы статус Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, органаў, надзеленых правам унясення ў Канстытуцыйны Суд Рэспублікі Беларусь адпаведных прапаноў, і прынятымі ў адпаведнасці з імі нарматыўнымі прававымі актамі.

Звароты грамадзян, у тым ліку індывідуальных прадпрымальнікаў, і юрыдычных асоб, накіраваныя непасрэдна ў Канстытуцыйны Суд Рэспублікі Беларусь, разглядаюцца ім у парадку, устаноўленым заканадаўствам аб зваротах грамадзян і юрыдычных асоб, за выключэннем зваротаў, якія ўтрымліваюць інфармацыю аб наяўнасці ў нарматыўных прававых актах прабелаў, калізій і прававой нявызначанасці.

Канстытуцыйны Суд Рэспублікі Беларусь ажыццяўляе кантроль за канстытуцыйнасцю нарматыўных прававых актаў Рэспублікі Беларусь, міжнародных дагаворных і іншых абавязацельстваў Рэспублікі Беларусь, актаў міждзяржаўных утварэнняў, у якія ўваходзіць Рэспубліка Беларусь, і міжнародных

дагавораў Рэспублікі Беларусь, якія не ўступілі ў сілу, як у цэлым, так і асобных іх палажэнняў.

Канстытуцыйны Суд Рэспублікі Беларусь не мае права выказаць пазіцыю аб пытанні, якое можа стаць прадметам разгляду ў Канстытуцыйным Судзе Рэспублікі Беларусь у парадку ажыццяўлення канстытуцыйнага судаводства, калі іншае не вызначана заканадаўчымі актамі.

Артыкул 23. Парадак дзейнасці Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь

Парадак ажыццяўлення канстытуцыйнага судаводства ўстанаўліваецца законам.

Пытанні арганізацыі падрыхтоўкі і правядзення пасяджэнняў Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь, забеспячэння ўмоў для ажыццяўлення Канстытуцыйным Судом Рэспублікі Беларусь і яго суддзямі сваіх паўнамоцтваў, а таксама іншыя пытанні ўнутранай дзейнасці Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь, парадак і формы ўдзелу Сакратарыята Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь у падрыхтоўцы спраў да разгляду ў судовым пасяджэнні, не ўрэгуляваныя гэтым Кодэксам і іншымі заканадаўчымі актамі, рэгулююцца Рэгламентам Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь, які зацвярджаецца Канстытуцыйным Судом Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 24. Заключэнні, рашэнні і іншыя дакументы Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь

Па пытаннях, узказаных у частках першай і другой [артыкула 22](#) гэтага Кодэкса, Канстытуцыйны Суд Рэспублікі Беларусь дае заключэнні.

Па пытаннях, узказаных у частцы трэцяй [артыкула 22](#) гэтага Кодэкса, Канстытуцыйны Суд Рэспублікі Беларусь прымае рашэнні.

Па пытаннях працэдурнага характару і іншых пытаннях, якія ўзнікаюць у ходзе канстытуцыйнага судаводства, Канстытуцыйны Суд Рэспублікі Беларусь, Старшыня Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь прымаюць пастановы.

Звароты Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь да дзяржаўных органаў, іншых арганізацый, службовых асоб выкладаюцца ў форме запытаў і прадстаўленняў.

Заключэнні і рашэнні Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь афармляюцца ў выглядзе асобнага дакумента.

Пастановы, запыты і прадстаўленні Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь афармляюцца ў парадку, які ўстанаўліваецца Канстытуцыйным Судом Рэспублікі Беларусь.

Заключэнні і рашэнні Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь з'яўляюцца канчатковымі, абскарджанню і апратэставанню не падлягаюць.

Заключэнні і рашэнні Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь дзейнічаюць непасрэдна і не патрабуюць пацвярджэння іншымі дзяржаўнымі органамі, іншымі арганізацыямі, службовымі асобамі.

Заключэнні і рашэнні Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь уступаюць у сілу з дня іх прыняцця, калі ў гэтых актах не вызначаны іншы тэрмін.

Артыкул 25. Старшыня Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь

Старшыня Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь прызначаецца Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь са згоды Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу

Рэспублікі Беларусь з ліку суддзяў Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь тэрмінам на пяць год.

Старшыня Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь:

арганізуе дзейнасць Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь;

старшынствуе ў пасяджэннях Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь, а таксама выносіць на яго разгляд пытанні, аднесенныя да вядзення Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь;

арганізуе работу па ажыццяўленні кантролю за выкананнем заключэнняў і рашэнняў Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь;

ажыццяўляе агульнае кіраўніцтва Сакратарыятам Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь, прызначае на пасады і вызваляе ад пасад работнікаў Сакратарыята Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь;

зацвярджае ў межах вызначанай колькасці работнікаў структуру Сакратарыята Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь і штатны расклад Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь;

уносіць Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь і ў Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь прадстаўленні па пытанні прызначэння (выбрання) суддзяў Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь;

уносіць Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь, у Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь, іншыя дзяржаўныя органы, іншыя арганізацыі, службовым асобам прапановы аб удасканалванні заканадаўства, а таксама аб ліквідацыі парушэнняў заканадаўства;

прадстаўляе Канстытуцыйны Суд Рэспублікі Беларусь у адносінах з дзяржаўнымі органамі, іншымі арганізацыямі, у тым ліку замежнымі і міжнароднымі;

вядзе асабісты прыём грамадзян, у тым ліку індыўдуальных прадпрымальнікаў, іх прадстаўнікоў і прадстаўнікоў юрыдычных асоб (далей – асабісты прыём), арганізуе работу Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь па асабістым прыёме і разглядзе зваротаў грамадзян, у тым ліку індыўдуальных прадпрымальнікаў, і юрыдычных асоб;

ажыццяўляе іншыя паўнамоцтвы ў адпаведнасці з заканадаўчымі актамі.

Старшыня Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь выдае загады па пытаннях, якія адносяцца да яго кампетэнцыі, не звязаных з ажыццяўленнем канстытуцыйнага судаводства.

Старшыня Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь мае права прымаць удзел у пасяджэннях палат Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, іх камісій, пасяджэннях Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь і яго Прэзідыума, пасяджэннях іншых дзяржаўных органаў, пасяджэннях Пленума Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь.

У выпадку адсутнасці Старшыні Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь і яго намесніка або немагчымасці выканання імі сваіх абавязкаў паўнамоцтвы Старшыні Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь ажыццяўляе старэйшы па ўзросце суддзя Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 26. Намеснік Старшыні Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь

Намеснік Старшыні Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь выбіраецца Канстытуцыйным Судом Рэспублікі Беларусь са складу суддзяў Канстытуцыйнага

Суда Рэспублікі Беларусь па прадстаўленні Старшыні Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь тэрмінам на пяць год.

Намеснік Старшыні Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь: ажыццяўляе паўнамоцтвы Старшыні Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь у яго адсутнасць або ў выпадку немагчымасці выканання ім сваіх абавязкаў;

кіруе работай структурных падраздзяленняў Сакратарыята Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь у адпаведнасці з размеркаваннем абавязкаў;

арганізуе работу па павышэнні кваліфікацыі работнікаў Сакратарыята Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь;

вядзе асабісты прыём;

ажыццяўляе іншыя паўнамоцтвы ў адпаведнасці з заканадаўчымі актамі.

Намеснік Старшыні Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь мае права прымаць удзел у пасяджэннях палат Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, іх камісій, пасяджэннях Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь і яго Прэзідыума, пасяджэннях іншых дзяржаўных органаў, пасяджэннях Пленума Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 27. Навукова-кансультацыйны савет пры Канстытуцыйным Судзе Рэспублікі Беларусь

Пры Канстытуцыйным Судзе Рэспублікі Беларусь ствараецца Навукова-кансультацыйны савет, палажэнне аб якім зацвярджаецца Канстытуцыйным Судом Рэспублікі Беларусь. Персанальны склад Навукова-кансультацыйнага савета зацвярджаецца Канстытуцыйным Судом Рэспублікі Беларусь па прадстаўленні Старшыні Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь.

ГЛАВА 3 СУДЫ АГУЛЬНАЙ ЮРЫСДЫКЦЫІ

Артыкул 28. Сістэма судоў агульнай юрысдыкцыі

Сістэму судоў агульнай юрысдыкцыі складаюць:

раённыя (гарадскія) суды;

абласныя (Мінскі гарадскі) суды, эканамічныя суды абласцей (горада Мінска);

Вярхоўны Суд Рэспублікі Беларусь.

У сістэме судоў агульнай юрысдыкцыі могуць стварацца спецыялізаваныя суды.

Артыкул 29. Утварэнне, рэарганізацыя і ліквідацыя раённага (гарадскога), спецыялізаванага судоў

Раённы (гарадскі), спецыялізаваны суды ўтвараюцца, рэарганізуюцца і ліквідуюцца Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь па прадстаўленні Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь.

Раённы (гарадскі), спецыялізаваны суды ўтвараюцца ў раёне, горадзе абласнога падпарадкавання, які не мае раённага дзялення, раёне ў горадзе.

Дапускаецца ўтварэнне аднаго раённага (гарадскога) суда на раён і горад, а таксама аднаго спецыялізаванага суда на некалькі раёнаў.

Артыкул 30. Склад раённага (гарадскога), спецыялізаванага судоў

Раённы (гарадскі), спецыялізаваны суды складаюцца з суддзяў, у тым ліку старшыні суда.

Пры наяўнасці дзесяці і больш суддзяў у складзе раённага (гарадскога) суда суддзі такога суда спецыялізуюцца на разглядзе грамадзянскіх, крымінальных спраў, спраў аб адміністрацыйных правапарушэннях, іншых катэгорый спраў у парадку, прадугледжаным Вярхоўным Судом Рэспублікі Беларусь. Суддзі іншага раённага (гарадскога) суда могуць спецыялізавацца на разглядзе грамадзянскіх, крымінальных спраў, спраў аб адміністрацыйных правапарушэннях.

Колькасны склад суддзяў раённага (гарадскога), спецыялізаванага судоў устанаўліваецца Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь па прадстаўленні Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь.

У склад раённага (гарадскога), спецыялізаванага судоў могуць уводзіцца пасады намеснікаў старшыні суда. Колькасць намеснікаў старшынь раённага (гарадскога), спецыялізаванага судоў вызначаецца Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь па прадстаўленні Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 31. Кампетэнцыя раённага (гарадскога), спецыялізаванага судоў
Раённы (гарадскі) суд:

разглядае ў межах сваёй кампетэнцыі ў якасці суда першай інстанцыі і па абставінах, якія нанова адкрыліся, грамадзянскія справы, а таксама ў якасці суда першай інстанцыі крымінальныя справы і справы аб адміністрацыйных правапарушэннях;

разглядае ў межах сваёй кампетэнцыі скаргі (пратэсты) на пастановы па справах аб адміністрацыйных правапарушэннях;

вывучае і абагульняе судовую практыку, вядзе судовую статыстыку;

ажыццяўляе іншыя паўнамоцтвы ў адпаведнасці з заканадаўчымі актамі.

Спецыялізаваны суд:

разглядае справы, якія аднесены заканадаўчымі актамі да яго кампетэнцыі;

вывучае і абагульняе судовую практыку, вядзе судовую статыстыку;

ажыццяўляе іншыя паўнамоцтвы ў адпаведнасці з заканадаўчымі актамі.

Артыкул 32. Старшыні раённага (гарадскога), спецыялізаванага судоў

Старшыні раённага (гарадскога), спецыялізаванага судоў прызначаюцца Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь па прадстаўленні Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь тэрмінам на пяць год.

Старшыні раённага (гарадскога), спецыялізаванага судоў з'яўляюцца суддзямі адпаведнага суда.

Старшыні раённага (гарадскога), спецыялізаванага судоў:

кіруюць дзейнасцю адпаведнага суда;

старшынствуюць у судовых пасяджэннях;

прызначаюць суддзяў у якасці старшынствуючых у судовых пасяджэннях;

размяркоўваюць абавязкі паміж суддзямі;

хадайнічаюць перад Вярхоўным Судом Рэспублікі Беларусь аб унясенні прапановы у Канстытуцыйны Суд Рэспублікі Беларусь аб праверцы канстытуцыйнасці нарматыўных прававых актаў;

арганізуюць вывучэнне і абагульненне судовай практыкі, вядзенне судовай статыстыкі;

кіруюць работай апарата адпаведнага суда, прызначаюць на пасады і вызваляюць ад пасады работнікаў апарата суда;

інфармуюць Прэзідыум Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь аб дзейнасці адпаведнага суда;

вядуць асабісты прыём, арганізуюць работу адпаведнага суда па асабістым прыёме і разглядзе зваротаў грамадзян, у тым ліку індывідуальных прадпрымальнікаў, і юрыдычных асоб;

арганізуюць работу па павышэнні кваліфікацыі суддзяў і работнікаў апарата адпаведнага суда;

выдаюць загады па пытаннях, якія адносяцца да іх кампетэнцыі, не звязаных з судаводствам;

прадстаўляюць адпаведны суд у адносінах з дзяржаўнымі органамі, іншымі арганізацыямі;

ажыццяўляюць іншыя паўнамоцтвы ў адпаведнасці з заканадаўчымі актамі.

У выпадку адсутнасці старшыні раённага (гарадскога) суда або спецыялізаванага суда або пры немагчымасці выканання ім сваіх абавязкаў і пры адсутнасці ў судзе пасады намесніка старшыні суда паўнамоцтвы старшыні суда ажыццяўляе адзін з суддзяў адпаведнага суда ў адпаведнасці з размеркаваннем абавязкаў.

Артыкул 33. Намеснікі старшын раённага (гарадскога), спецыялізаванага судоў

Намеснікі старшын раённага (гарадскога), спецыялізаванага судоў прызначаюцца Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь па прадстаўленні Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь тэрмінам на пяць год.

Намеснікі старшын раённага (гарадскога), спецыялізаванага судоў з'яўляюцца суддзямі адпаведнага суда.

Намеснікі старшын раённага (гарадскога), спецыялізаванага судоў ажыццяўляюць паўнамоцтвы старшын адпаведных судоў у іх адсутнасць або пры немагчымасці выканання імі сваіх абавязкаў.

Намеснікі старшын раённага (гарадскога), спецыялізаванага судоў ажыццяўляюць іншыя паўнамоцтвы ў адпаведнасці з размеркаваннем абавязкаў і заканадаўчымі актамі.

Артыкул 34. Абласны (Мінскі гарадскі) суд, эканамічны суд вобласці (горада Мінска)

У кожнай вобласці Рэспублікі Беларусь дзейнічаюць абласны суд і эканамічны суд вобласці, а ў горадзе Мінску – Мінскі гарадскі суд і эканамічны суд горада Мінска.

Артыкул 35. Склад абласнога (Мінскага гарадскога) суда

Абласны (Мінскі гарадскі) суд складаецца з суддзяў абласнога (Мінскага гарадскога) суда, у тым ліку старшыні абласнога (Мінскага гарадскога) суда, першага намесніка і намеснікаў старшыні абласнога (Мінскага гарадскога) суда.

У абласным (Мінскім гарадскім) судзе ўтвараюцца:

прэзідыум суда;

судовая калегія па грамадзянскіх справах;

судовая калегія па крымінальных справах.

Пры неабходнасці Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь па прадстаўленні Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь у абласным (Мінскім гарадскім)

судзе могуць утварацца іншыя судовыя калегіі для спецыялізаванага разгляду спраў.

Колькасны склад суддзяў абласнога (Мінскага гарадскога) суда ўстанаўліваецца Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь па прадстаўленні Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь.

Колькасць намеснікаў старшыні абласнога (Мінскага гарадскога) суда вызначаецца Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь па прадстаўленні Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 36. Склад эканамічнага суда вобласці (горада Мінска)

Эканамічны суд вобласці (горада Мінска) складаецца з суддзяў эканамічнага суда вобласці (горада Мінска), у тым ліку старшыні эканамічнага суда вобласці (горада Мінска) і намеснікаў старшыні эканамічнага суда вобласці (горада Мінска).

У эканамічным судзе вобласці (горада Мінска) ўтвараюцца:

судовая калегія па разглядзе спраў у якасці суда першай інстанцыі;

апеляцыйная судовая калегія;

судовая калегія па адміністрацыйных справах.

Пры неабходнасці Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь па прадстаўленні Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь у эканамічным судзе вобласці (горада Мінска) могуць утварацца іншыя судовыя калегіі для спецыялізаванага разгляду спраў.

Пры наяўнасці дзесяці і больш суддзяў у складзе эканамічнага суда вобласці (горада Мінска) суддзі такога суда могуць спецыялізавацца на разглядзе спраў аб банкруцтве, падатковых спрэчак, іншых катэгорый спраў у парадку, прадугледжаным Пленумам Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь.

Колькасны склад суддзяў эканамічнага суда вобласці (горада Мінска) устанаўліваецца Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь па прадстаўленні Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь.

Колькасць намеснікаў старшыні эканамічнага суда вобласці (горада Мінска) вызначаецца Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь па прадстаўленні Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 37. Кампетэнцыя абласнога (Мінскага гарадскога) суда

Абласны (Мінскі гарадскі) суд:

разглядае ў межах сваёй кампетэнцыі ў якасці суда першай інстанцыі, у парадку нагляду і па абставінах, якія нанова адкрыліся, грамадзянскія, крымінальныя справы і справы аб адміністрацыйных правапарушэннях;

разглядае ў адпаведнасці з заканадаўчымі актамі ў межах сваёй кампетэнцыі грамадзянскія і крымінальныя справы ў апеляцыйным парадку, а таксама скаргі (пратэсты) на пастановы раённых (гарадскіх) судаў па справах аб адміністрацыйных правапарушэннях;

ажыццяўляе нагляд за судовай дзейнасцю ніжэйстаячых судаў, аказвае ім дапамогу ў прымяненні заканадаўства;

вывучае і абагульняе судовую практыку, вядзе і аналізуе судовую статыстыку; ажыццяўляе іншыя паўнамоцтвы ў адпаведнасці з заканадаўчымі актамі.

Артыкул 38. Кампетэнцыя эканамічнага суда вобласці (горада Мінска)

Эканамічны суд вобласці (горада Мінска):

разглядае ў межах сваёй кампетэнцыі эканамічныя справы ў якасці суда першай інстанцыі, у апеляцыйным парадку і па абставінах, якія нанова адкрыліся, справы аб адміністрацыйных правапарушэннях у якасці суда першай інстанцыі, а таксама скаргі (пратэсты) на пастановы па справах аб адміністрацыйных правапарушэннях;

вывучае і абагульняе судовую практыку, вядзе і аналізуе судовую статыстыку; рыхтуе прапановы аб удасканалеванні заканадаўства, якое рэгулюе адносіны ў сферы прадпрымальніцкай і іншай гаспадарчай (эканамічнай) дзейнасці; ажыццяўляе іншыя паўнамоцтвы ў адпаведнасці з заканадаўчымі актамі.

Артыкул 39. Старшыня абласнога (Мінскага гарадскога) суда

Старшыня абласнога (Мінскага гарадскога) суда прызначаецца Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь па прадстаўленні Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь тэрмінам на пяць год.

Старшыня абласнога (Мінскага гарадскога) суда з'яўляецца суддзёй адпаведнага суда.

Старшыня абласнога (Мінскага гарадскога) суда:

кіруе дзейнасцю адпаведнага суда;
фарміруе судовыя склады адпаведнага суда;
зацвярджае па ўзгадненні з Вярхоўным Судом Рэспублікі Беларусь склады судовых калегій;

размяркоўвае абавязкі паміж першым намеснікам і намеснікамі;

склікае прэзідыум адпаведнага суда і старшынствуе ў яго пасяджэннях;

мае права ўзначальваць судовыя калегіі і судовыя склады;

мае права старшынстваваць у судовых пасяджэннях і пасяджэннях судовых калегій;

прызначае суддзяў у якасці старшынствуючых у судовых пасяджэннях;

размяркоўвае абавязкі паміж суддзямі;

хадайнічае перад Вярхоўным Судом Рэспублікі Беларусь аб унясенні прапановы ў Канстытуцыйны Суд Рэспублікі Беларусь аб праверцы канстытуцыйнасці нарматыўных прававых актаў;

мае права выпатрабаваць з ніжэйстаячых судоў судовыя справы для вывучэння і абагульнення судовай практыкі, для прыняцця іх да вядзення абласнога (Мінскага гарадскога) суда, а таксама для праверкі іх у парадку нагляду;

інфармуе Прэзідыум Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь аб дзейнасці суда, які ён узначальвае;

выдае загады па пытаннях, якія адносяцца да яго кампетэнцыі, не звязаных з судаводствам;

ажыццяўляе агульнае кіраўніцтва апаратам адпаведнага суда, прызначае на пасады і вызваляе ад пасадаў работнікаў апарата суда, у тым ліку прызначае на пасады і вызваляе ад пасадаў кіраўнікоў структурных падраздзяленняў апарата суда па ўзгадненні з намеснікамі Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь, якія курыруюць адпаведныя напрамкі;

кіруе работай па вывучэнні і абагульненні судовай практыкі, вядзенні і аналізе судовай статыстыкі;

вядзе асабісты прыём, арганізуе работу адпаведнага суда і каардынуе работу ніжэйстаячых судоў па асабістым прыёме і разглядзе зваротаў грамадзян, у тым ліку індывідуальных прадпрымальнікаў, і юрыдычных асоб;

інфармуе Пленум Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь аб практыцы прымянення судамі заканадаўства;

кіруе работай па фарміраванні рэзерву кадраў на пасады суддзяў раённых (гарадскіх), спецыялізаваных судаў, а таксама работай па кадравым забеспячэнні, павышэнні кваліфікацыі суддзяў і работнікаў апарата адпаведнага суда і ніжэйшастаячых судаў;

прадстаўляе адпаведны суд у адносінах з дзяржаўнымі органамі, іншымі арганізацыямі;

ажыццяўляе іншыя паўнамоцтвы ў адпаведнасці з заканадаўчымі актамі.

Артыкул 40. Старшыня эканамічнага суда вобласці (горада Мінска)

Старшыня эканамічнага суда вобласці (горада Мінска) прызначаецца Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь па прадстаўленні Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь тэрмінам на пяць год.

Старшыня эканамічнага суда вобласці (горада Мінска) з'яўляецца суддзёй адпаведнага эканамічнага суда.

Старшыня эканамічнага суда вобласці (горада Мінска):

кіруе дзейнасцю адпаведнага суда;

фарміруе судовыя склады адпаведнага суда;

зацвярджае па ўзгадненні з Вярхоўным Судом Рэспублікі Беларусь склады судовых калегій;

размяркоўвае абавязкі паміж сваімі намеснікамі;

мае права ўзначальваць судовыя калегіі і судовыя склады;

мае права старшынстваваць у судовых пасяджэннях і пасяджэннях судовых калегій;

прызначае суддзяў у якасці старшынствуючых у судовых пасяджэннях;

размяркоўвае абавязкі паміж суддзямі;

хадайнічае перад Вярхоўным Судом Рэспублікі Беларусь аб унясенні прапаноў у Канстытуцыйны Суд Рэспублікі Беларусь аб правярцы канстытуцыйнасці нарматыўных прававых актаў;

інфармуе Прэзідыум Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь аб дзейнасці суда, які ён узначальвае;

выдае загады па пытаннях, якія адносяцца да яго кампетэнцыі, не звязаных з судаводствам;

ажыццяўляе агульнае кіраўніцтва апаратам адпаведнага суда, прызначае на пасады і вызваляе ад пасадаў работнікаў апарата суда, у тым ліку прызначае на пасады і вызваляе ад пасадаў кіраўнікоў структурных падраздзяленняў апарата суда па ўзгадненні з намеснікамі Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь, якія курыруюць адпаведныя напрамкі;

арганізуе работу па павышэнні кваліфікацыі суддзяў і работнікаў апарата адпаведнага суда;

кіруе работай па вывучэнні і абагульненні судовай практыкі, вядзенні і аналізе судовай статыстыкі;

вядзе асабісты прыём, арганізуе работу адпаведнага суда па асабістым прыёме і разглядзе зваротаў грамадзян, у тым ліку індыўдуальных прадпрымальнікаў, і юрыдычных асоб;

інфармуе Пленум Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь аб практыцы прымянення судом заканадаўства;

прадстаўляе адпаведны суд у адносінах з дзяржаўнымі органамі, іншымі арганізацыямі;

ажыццяўляе іншыя паўнамоцтвы ў адпаведнасці з заканадаўчымі актамі.

Артыкул 41. Першы намеснік старшыні абласнога (Мінскага гарадскога) суда

Першы намеснік старшыні абласнога (Мінскага гарадскога) суда прызначаецца Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь па прадстаўленні Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь тэрмінам на пяць год.

Першы намеснік старшыні абласнога (Мінскага гарадскога) суда з'яўляецца суддзёй адпаведнага суда.

Першы намеснік старшыні абласнога (Мінскага гарадскога) суда:

ажыццяўляе паўнамоцтвы старшыні абласнога (Мінскага гарадскога) суда ў яго адсутнасць, у выпадку немагчымасці выканання ім сваіх абавязкаў або па яго даручэнні;

куруіруе работу па арганізацыйным і матэрыяльна-тэхнічным забеспячэнні дзейнасці адпаведнага суда і ніжэйстаячых судаў;

арганізуе работу структурных падраздзяленняў апарата адпаведнага суда ў адпаведнасці з размеркаваннем абавязкаў;

арганізуе вядзенне і аналіз судовай статыстыкі адпаведнага суда і ніжэйстаячых судаў;

вядзе асабісты прыём, ажыццяўляе кантроль за арганізацыяй работы па асабістым прыёме і разглядзе зваротаў грамадзян, у тым ліку індыўідуальных прадпрымальнікаў, і юрыдычных асоб у ніжэйстаячых судах;

арганізуе работу па фарміраванні рэзерву кадраў на пасады суддзяў раённых (гарадскіх), спецыялізаваных судаў, а таксама работу па кадравым забеспячэнні, павышэнні кваліфікацыі суддзяў і работнікаў апарата адпаведнага суда і ніжэйстаячых судаў;

ажыццяўляе іншыя паўнамоцтвы ў адпаведнасці з заканадаўчымі актамі.

Артыкул 42. Намеснікі старшыні абласнога (Мінскага гарадскога) суда

Намеснікі старшыні абласнога (Мінскага гарадскога) суда прызначаюцца Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь па прадстаўленні Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь тэрмінам на пяць год.

Намеснікі старшыні абласнога (Мінскага гарадскога) суда з'яўляюцца суддзямі адпаведнага суда.

Намеснікі старшыні абласнога (Мінскага гарадскога) суда:

у адпаведнасці з размеркаваннем абавязкаў узначальваюць судовыя калегіі;

старшынствуюць у пасяджэннях судовых калегій і прызначаюць старшынствуючым суддзю адпаведнай судовай калегіі;

інфармуюць прэзідыум адпаведнага суда аб рабоце судовых калегій, якія яны ўзначальваюць;

арганізуюць работу структурных падраздзяленняў апарата адпаведнага суда ў адпаведнасці з размеркаваннем абавязкаў;

арганізуюць вывучэнне і абагульненне судовай практыкі ў адпаведнасці з размеркаваннем абавязкаў;

вядуць асабісты прыём;

ажыццяўляюць іншыя паўнамоцтвы ў адпаведнасці з заканадаўчымі актамі.

У выпадку адсутнасці старшыні абласнога (Мінскага гарадскога) суда і першага намесніка старшыні абласнога (Мінскага гарадскога) суда або пры немагчымасці выканання імі сваіх абавязкаў паўнамоцтвы старшыні суда ажыццяўляе адзін з намеснікаў старшыні ў адпаведнасці з размеркаваннем абавязкаў.

Артыкул 43. Намеснікі старшыні эканамічнага суда вобласці (горада Мінска)

Намеснікі старшыні эканамічнага суда вобласці (горада Мінска) прызначаюцца Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь па прадстаўленні Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь тэрмінам на пяць год.

Намеснікі старшыні эканамічнага суда вобласці (горада Мінска) з'яўляюцца суддзямі адпаведнага эканамічнага суда.

Намеснікі старшыні эканамічнага суда вобласці (горада Мінска):

у адпаведнасці з размеркаваннем абавязкаў узначальваюць судовыя калегіі і судовыя склады;

старшынствуюць у пасяджэннях судовых калегій і прызначаюць старшынствуючым суддзю адпаведнай судовай калегіі;

у адпаведнасці з размеркаваннем абавязкаў курыруюць работу па арганізацыйным і матэрыяльна-тэхнічным забеспячэнні дзейнасці адпаведнага суда;

арганізуюць работу структурных падраздзяленняў апарата адпаведнага суда;

арганізуюць вывучэнне і абагульненне судовай практыкі, вядзенне і аналіз судовай статыстыкі;

вядуць асабісты прыём;

ажыццяўляюць іншыя паўнамоцтвы ў адпаведнасці з заканадаўчымі актамі.

У выпадку адсутнасці старшыні эканамічнага суда вобласці (горада Мінска) або пры немагчымасці выканання ім сваіх абавязкаў паўнамоцтвы старшыні суда ажыццяўляе адзін з намеснікаў старшыні ў адпаведнасці з размеркаваннем абавязкаў.

Артыкул 44. Прэзідыум абласнога (Мінскага гарадскога) суда

Прэзідыум абласнога (Мінскага гарадскога) суда ўтвараецца ў складзе старшыні суда, першага намесніка, намеснікаў старшыні суда і суддзяў суда ў колькасці, устаноўленай Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь па прадстаўленні Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь.

Персанальны склад прэзідыума абласнога (Мінскага гарадскога) суда зацвярджаецца Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь па прадстаўленні Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 45. Кампетэнцыя прэзідыума абласнога (Мінскага гарадскога) суда

Прэзідыум абласнога (Мінскага гарадскога) суда:

разглядае ў межах сваёй кампетэнцыі ў парадку нагляду і па абставінах, якія нанова адкрыліся, грамадзянскія і крымінальныя справы;

разглядае матэрыялы вывучэння і абагульнення судовай практыкі і аналізу судовай статыстыкі;

заслухоўвае старшынь судовых калегій аб дзейнасці судовых калегій, якія яны ўзначальваюць;

разглядае і зацвярджае рэзерв кадраў на пасады суддзяў раённых (гарадскіх), спецыялізаваных судаў (за выключэннем рэзерву кадраў на пасады старшынь і намеснікаў старшынь раённых (гарадскіх), спецыялізаваных судаў);

ажыццяўляе іншыя паўнамоцтвы ў адпаведнасці з заканадаўчымі актамі.

Артыкул 46. Парадак работы прэзідыума абласнога (Мінскага гарадскога) суда

Пасяджэнні прэзідыума абласнога (Мінскага гарадскога) суда праводзяцца па меры неабходнасці.

Пасяджэнне прэзідыума лічыцца правамоцным пры наяўнасці большасці членаў прэзідыума.

Пастановы прэзідыума прымаюцца адкрытым галасаваннем большасцю галасоў прысутных на пасяджэнні членаў прэзідыума і падпісваюцца старшынстваючым у пасяджэнні. Члены прэзідыума не маюць права ўстрымлівацца ад галасавання пры прыняцці рашэнняў.

Працэсуальны парадак разгляду прэзідыумам абласнога (Мінскага гарадскога) суда судовых спраў устанаўліваецца законам.

Парадак абмеркавання на пасяджэнні прэзідыума пытанняў, не звязаных з разглядам судовых спраў, вызначаецца рэгламентам прэзідыума абласнога (Мінскага гарадскога) суда, які прымаецца прэзідыумам адпаведнага суда па прадстаўленні старшыні суда.

Артыкул 47. Судовыя калегіі абласнога (Мінскага гарадскога) суда

Склады судовых калегій абласнога (Мінскага гарадскога) суда зацвярджаюцца старшынёй абласнога (Мінскага гарадскога) суда па ўзгадненні з Вярхоўным Судом Рэспублікі Беларусь з ліку суддзяў адпаведнага суда для спецыялізаванага разгляду спраў.

Кіраўніцтва работай судовых калегій ажыццяўляюць намеснікі старшыні суда, якія ўваходзяць у склад адпаведных калегій.

У судовых калегіях абласнога (Мінскага гарадскога) суда старшынёй абласнога (Мінскага гарадскога) суда фарміруюцца склады суда для калегіяльнага разгляду спраў.

Старшыня абласнога (Мінскага гарадскога) суда ў неабходных выпадках мае права прыцягваць суддзяў, якія ўваходзяць у склад адной з судовых калегій, да разгляду спраў, якія аднесены да кампетэнцыі іншай судовай калегіі.

Артыкул 48. Судовыя калегіі эканамічнага суда вобласці (горада Мінска)

Склады судовых калегій эканамічнага суда вобласці (горада Мінска) зацвярджаюцца старшынёй эканамічнага суда вобласці (горада Мінска) па ўзгадненні з Вярхоўным Судом Рэспублікі Беларусь з ліку суддзяў адпаведнага эканамічнага суда.

Кіраўніцтва работай судовых калегій ажыццяўляюць намеснікі старшыні эканамічнага суда вобласці (горада Мінска), якія ўваходзяць у склад адпаведных калегій.

У судовых калегіях эканамічнага суда вобласці (горада Мінска) старшынёй эканамічнага суда вобласці (горада Мінска) фарміруюцца склады суда для калегіяльнага разгляду спраў.

Старшыня эканамічнага суда вобласці (горада Мінска) у неабходных выпадках мае права прыцягваць суддзяў, якія ўваходзяць у склад адной з судовых калегій, да разгляду спраў, якія аднесены да кампетэнцыі іншай судовай калегіі.

Артыкул 49. Кампетэнцыя судовых калегій абласнога (Мінскага гарадскога) суда

Судовыя калегіі абласнога (Мінскага гарадскога) суда:

разглядаюць у межах сваёй кампетэнцыі ў якасці суда першай інстанцыі і па абставінах, якія нанова адкрыліся, грамадзянскія справы, у якасці суда першай інстанцыі крымінальныя справы, а таксама скаргі (пратэсты) на пастановы па справах аб адміністрацыйных правапарушэннях;

разглядаюць у адпаведнасці з заканадаўчымі актамі ў межах сваёй кампетэнцыі грамадзянскія і крымінальныя справы ў апеляцыйным парадку;

вывучаюць і абагульняюць судовую практыку па напрамках сваёй дзейнасці, аналізуюць судовую статыстыку;

ажыццяўляюць іншыя паўнамоцтвы ў адпаведнасці з заканадаўчымі актамі.

Артыкул 50. Кампетэнцыя судовых калегій эканамічнага суда вобласці (горада Мінска)

Судовыя калегіі эканамічнага суда вобласці (горада Мінска):

разглядаюць у межах сваёй кампетэнцыі эканамічныя справы ў якасці суда першай інстанцыі, у апеляцыйным парадку і па абставінах, якія нанова адкрыліся, а таксама скаргі (пратэсты) на пастановы па справах аб адміністрацыйных правапарушэннях;

вывучаюць і абагульняюць судовую практыку па напрамках сваёй дзейнасці, аналізуюць судовую статыстыку;

ажыццяўляюць іншыя паўнамоцтвы ў адпаведнасці з заканадаўчымі актамі.

Артыкул 51. Вярхоўны Суд Рэспублікі Беларусь

Вярхоўны Суд Рэспублікі Беларусь узначальвае сістэму судаў агульнай юрысдыкцыі і з'яўляецца вышэйшым судовым органам, які ажыццяўляе правасуддзе па грамадзянскіх, крымінальных справах, справах аб адміністрацыйных правапарушэннях, эканамічных справах, ажыццяўляе нагляд за судовай дзейнасцю судаў агульнай юрысдыкцыі, рэалізуе іншыя паўнамоцтвы ў адпаведнасці з заканадаўчымі актамі.

Артыкул 52. Склад Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь

Вярхоўны Суд Рэспублікі Беларусь складаецца з суддзяў Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь, у тым ліку Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь, першага намесніка і намеснікаў Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь. Колькасць намеснікаў Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь вызначаецца Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь па прадстаўленні Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь.

Вярхоўны Суд Рэспублікі Беларусь дзейнічае ў складзе:

Пленума Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь;

Прэзідыума Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь;

судовай калегіі па грамадзянскіх справах Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь;

судовай калегіі па крымінальных справах Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь;

судовай калегіі па эканамічных справах Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь;

судовай калегіі па справах інтэлектуальнай уласнасці Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь.

Пры неабходнасці Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь па прадстаўленні Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь у Вярхоўным Судзе Рэспублікі Беларусь могуць утварацца іншыя судовыя калегіі для спецыялізаванага разгляду спраў.

Колькасны склад суддзяў Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь устанаўліваецца Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь па прадстаўленні Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 53. Кампетэнцыя Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь

Вярхоўны Суд Рэспублікі Беларусь:

разглядае ў межах сваёй кампетэнцыі справы ў якасці суда першай інстанцыі, у касацыйным парадку, у парадку нагляду і па абставінах, якія нанова адкрыліся, а таксама скаргі (пратэсты) на пастановы абласных (Мінскага гарадскога) судаў і пастановы эканамічных судаў абласцей (горада Мінска) па справах аб адміністрацыйных правапарушэннях;

разглядае ў адпаведнасці з заканадаўчымі актамі ў межах сваёй кампетэнцыі справы ў апеляцыйным парадку;

уносіць у Канстытуцыйны Суд Рэспублікі Беларусь прапановы аб дачы заключэнняў у адпаведнасці з часткай другой [артыкула 112](#) і часткай чацвёртай [артыкула 116](#) Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь;

вывучае і абагульняе судовую практыку, вядзе і аналізуе судовую статыстыку судаў агульнай юрысдыкцыі і дае растлумачэнні па пытаннях прымянення заканадаўства;

ажыццяўляе кантроль за выкананнем ніжэйстаячымі судамі пастаноў Пленума Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь;

аказвае дапамогу суддзям судаў агульнай юрысдыкцыі па прымяненні заканадаўства;

распрацоўвае прапановы аб удасканаленні заканадаўства;

вывучае дзейнасць судаў агульнай юрысдыкцыі, заслухоўвае інфармацыю старшын, першых намеснікаў, намеснікаў старшын і суддзяў судаў агульнай юрысдыкцыі аб дзейнасці адпаведных судаў;

ажыццяўляе арганізацыйнае, матэрыяльна-тэхнічнае і кадравое забеспячэнне дзейнасці судаў агульнай юрысдыкцыі, а таксама арганізацыйнае і матэрыяльна-тэхнічнае забеспячэнне органаў судзейскай супольнасці;

вырашае ў межах сваёй кампетэнцыі пытанні, якія вынікаюць з міжнародных дагавораў Рэспублікі Беларусь, а таксама пытанні супрацоўніцтва з судамі замежных дзяржаў, замежнымі і міжнароднымі арганізацыямі;

ажыццяўляе іншыя паўнамоцтвы ў адпаведнасці з гэтым Кодэксам і іншымі заканадаўчымі актамі.

Артыкул 54. Старшыня Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь

Старшыня Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь прызначаецца Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь са згоды Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь з ліку суддзяў Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь тэрмінам на пяць год.

Старшыня Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь:

кіруе дзейнасцю Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь і арганізуе дзейнасць іншых судаў агульнай юрысдыкцыі;

вызначае тэрытарыяльную падсуднасць спраў спецыялізаваных судаў;

зацвярджае персанальны склад экзаменацыйнай камісіі па прыёме кваліфікацыйных экзаменаў у кандыдатаў на пасады суддзяў судаў агульнай юрысдыкцыі і парадак падрыхтоўкі і правядзення кваліфікацыйных экзаменаў;

склікае Пленум Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь, арганізуе работу Прэзідыума Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь і старшынствуе ў іх пасяджэннях, а таксама выносіць на разгляд Пленума і Прэзідыума Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь пытанні, аднесенныя да іх вядзення;

уносіць Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь прадстаўленні па пытаннях, якія аднесены да яго кампетэнцыі гэтым Кодэксам;

кіруе работай па вывучэнні і абагульненні судовай практыкі, аналізе судовай статыстыкі;

арганізуе работу па ажыццяўленні кантролю за выкананнем пастановаў Пленума Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь;

фарміруе судовыя склады Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь для разгляду спраў;

зацвярджае склады судовых калегій Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь;

прызначае суддзяў у якасці старшынствуючых у судовых пасяджэннях, размяркоўвае іншыя абавязкі паміж суддзямі;

мае права старшынстваваць у пасяджэннях судовых калегій Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь;

мае права выпатрабаваць з ніжэйстаячых судаў судовыя справы для вывучэння і абагульнення судовай практыкі, для прыняцця іх да свайго вядзення, а таксама для праверкі іх у парадку нагляду;

размяркоўвае абавязкі паміж першым намеснікам і намеснікамі Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь;

зацвярджае штатны расклад і структуру апаратаў Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь, абласных (Мінскага гарадскога) судаў, эканамічных судаў абласцей (горада Мінска), раённых (гарадскіх), спецыялізаваных судаў у межах устаноўленай Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь колькасці работнікаў апаратаў гэтых судаў;

кіруе работай з кадрамі ў судах агульнай юрысдыкцыі;

ажыццяўляе агульнае кіраўніцтва апаратам Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь, прызначае на пасады і вызваляе ад пасадаў работнікаў апарата Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь;

выносіць на разгляд Пленума Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь прадстаўленні аб неадпаведнасці пастановаў Пленума Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь, якія ўтрымліваюць растлумачэнні, заканадаўству;

уносіць Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь, у Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь і іншыя дзяржаўныя органы прапановы аб удасканальванні заканадаўства, а таксама аб ліквідацыі парушэнняў заканадаўства;

прадстаўляе Вярхоўны Суд Рэспублікі Беларусь у адносінах з дзяржаўнымі органамі, іншымі арганізацыямі, у тым ліку замежнымі і міжнароднымі;

вядзе асабісты прыём, арганізуе работу Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь па асабістым прыёме і разглядзе зваротаў грамадзян, у тым ліку індыўдуальных прадпрымальнікаў, і юрыдычных асоб;

ажыццяўляе іншыя паўнамоцтвы ў адпаведнасці з гэтым Кодэксам і іншымі заканадаўчымі актамі.

Старшыня Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь выдае загады па пытаннях, якія адносяцца да яго кампетэнцыі, не звязаных з судаводствам.

Старшыня Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь мае права прымаць удзел у пасяджэннях палат Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, іх камісій, пасяджэннях Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь і яго Прэзідыума, пасяджэннях іншых дзяржаўных органаў.

Артыкул 55. Першы намеснік Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь

Першы намеснік Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь прызначаецца Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь па прадстаўленні Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь з ліку суддзяў Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь тэрмінам на пяць год.

Першы намеснік Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь:

ажыццяўляе паўнамоцтвы Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь у яго адсутнасць, у выпадку немагчымасці выканання ім сваіх абавязкаў або па яго даручэнні;

мае права па даручэнні Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь старшынстваваць у пасяджэннях Пленума і Прэзідыума Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь;

мае права старшынстваваць у пасяджэннях судовых калегій Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь;

курыруе работу па арганізацыйным і матэрыяльна-тэхнічным забеспячэнні дзейнасці Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь і ніжэйстаячых судаў;

арганізуе работу структурных падраздзяленняў апарата Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь у адпаведнасці з размеркаваннем абавязкаў;

вядзе асабісты прыём, ажыццяўляе кантроль за арганізацыяй работы па асабістым прыёме і разглядзе зваротаў грамадзян, у тым ліку індывидуальных прадпрымальнікаў, і юрыдычных асоб у ніжэйстаячых судах;

арганізуе работу па фарміраванні рэзерву кадраў у судах агульнай юрысдыкцыі і павышэнні кваліфікацыі суддзяў і работнікаў апаратаў судаў агульнай юрысдыкцыі;

ажыццяўляе іншыя паўнамоцтвы ў адпаведнасці з заканадаўчымі актамі.

Першы намеснік Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь мае права прымаць удзел у пасяджэннях палат Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, іх камісій, пасяджэннях Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь і яго Прэзідыума, пасяджэннях іншых дзяржаўных органаў.

Артыкул 56. Намеснікі Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь

Намеснікі Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь прызначаюцца Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь па прадстаўленні Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь з ліку суддзяў Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь тэрмінам на пяць год.

Намеснікі Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь:

узначальваюць судовыя калегіі Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь у адпаведнасці з размеркаваннем абавязкаў;

старшынствуюць у пасяджэннях судовых калегій Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь і прызначаюць старшынствуючымі суддзяў адпаведных судовых калегій Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь;

маюць права па даручэнні Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь старшынстваваць у пасяджэннях Пленума і Прэзідыума Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь;

арганізуюць вывучэнне і абагульненне судовай практыкі, вядзенне судовай статыстыкі;

кіруюць работай структурных падраздзяленняў апарата Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь у адпаведнасці з размеркаваннем абавязкаў;

інфармуюць Пленум Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь аб дзейнасці судовых калегій Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь, якія яны ўзначальваюць;

вядуць асабісты прыём;

ажыццяўляюць іншыя паўнамоцтвы ў адпаведнасці з заканадаўчымі актамі.

Намеснікі Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь маюць права прымаць удзел у пасяджэннях палат Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, іх камісій, пасяджэннях Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь і яго Прэзідыума, пасяджэннях іншых дзяржаўных органаў.

У выпадку адсутнасці Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь і першага намесніка Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь або пры немагчымасці выканання імі сваіх абавязкаў паўнамоцтвы Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь ажыццяўляе адзін з намеснікаў Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь у адпаведнасці з размеркаваннем абавязкаў.

Артыкул 57. Пленум Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь

У склад Пленума Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь уваходзяць Старшыня Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь, першы намеснік, намеснікі Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь, суддзі Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь і старшыні абласных (Мінскага гарадскога) судоў, эканамічных судоў абласцей (горада Мінска).

У пасяджэннях Пленума Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь маюць права прымаць удзел:

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь і яго прадстаўнікі;

старшыні палат Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь і іх намеснікі, а таксама па іх даручэнні старшыні пастаянных камісій палат Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь;

Прэм'ер-міністр Рэспублікі Беларусь і яго намеснікі;

Старшыня Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь і яго намеснік;

Генеральны пракурор Рэспублікі Беларусь і яго намеснікі.

У пасяджэннях Пленума Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь па запрашэнні Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь могуць удзельнічаць суддзі, члены Навукова-кансультацыйнага савета пры Вярхоўным Судзе Рэспублікі Беларусь, прадстаўнікі дзяржаўных органаў, грамадскіх аб'яднанняў і навуковых устаноў.

Артыкул 58. Кампетэнцыя Пленума Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь

Пленум Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь:

разглядае ў межах сваёй кампетэнцыі ў парадку нагляду і па абставінах, якія нанава адкрыліся, грамадзянскія, крымінальныя і эканамічныя справы;

разглядае матэрыялы абагульнення судовай практыкі, судовай статыстыкі і дае ў парадку судовага тлумачэння судам агульнай юрысдыкцыі растлумачэнні па пытаннях прымянення заканадаўства;

забяспечвае прывядзенне пастаной Пленума Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь, прызнаных Канстытуцыйным Судом Рэспублікі Беларусь неканстытуцыйнымі, у адпаведнасць з Канстытуцыяй Рэспублікі Беларусь, міжнародна-прававымі актамі, ратыфікаванымі Рэспублікай Беларусь, законамі, дэкрэтамі і ўказами Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь;

разглядае прадстаўленні Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь аб неадпаведнасці пастаной Пленума Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь, якія ўтрымліваюць растлумачэнні, заканадаўству;

разглядае пытанні аб унясенні прапаноў аб удасканалванні заканадаўства;

заслухоўвае старшынь судовых калегій Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь аб дзейнасці судовых калегій, якія яны ўзначальваюць, паведамленні старшынь ніжэйшастаячых судаў аб практыцы прымянення судамі заканадаўства, выканання пастаной Пленума Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь па прымяненні заканадаўства;

выбірае па прадстаўленні Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь з ліку суддзяў Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь сакратара Пленума Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь, які вызваляецца ад выканання абавязкаў па асноўнай пасадзе;

зацвярджае па прадстаўленні Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь Рэгламент Пленума Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь;

выбірае Вышэйшую кваліфікацыйную калегію суддзяў Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь з ліку суддзяў Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь, прадстаўнікоў дзяржаўных органаў, вучоных-юрыстаў, іншых спецыялістаў у галіне права, а таксама старшыню і намесніка старшыні Вышэйшай кваліфікацыйнай калегіі суддзяў Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь з ліку членаў гэтай калегіі, заслухоўвае інфармацыю аб дзейнасці Вышэйшай кваліфікацыйнай калегіі суддзяў Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь;

зацвярджае парадак фарміравання і арганізацыі работы з рэзервам кадраў на пасадзе намеснікаў старшынь, суддзяў абласных (Мінскага гарадскога) судаў, эканамічных судаў абласцей (горада Мінска), старшынь, намеснікаў старшынь, суддзяў раённых (гарадскіх), спецыялізаваных судаў;

ажыццяўляе іншыя паўнамоцтвы ў адпаведнасці з заканадаўчымі актамі.

Па пытаннях, аднесеных да яго кампетэнцыі, Пленум Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь прымае пастановы.

Артыкул 59. Парадак работы Пленума Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь

Пленум Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь склікаецца Старшынёй Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь (у яго адсутнасць – першым намеснікам Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь) па меры неабходнасці, але не радзей чым адзін раз за тры месяцы.

Аб часе склікання Пленума Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь і пытаннях, якія выносяцца на яго разгляд, паведамляецца членам Пленума Вярхоўнага Суда

Рэспублікі Беларусь, а таксама асобам, указаным ў частцы другой [артыкула 57](#) гэтага Кодэкса.

Пленум Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь правамоцны вырашаць пытанні пры наяўнасці большасці членаў Пленума Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь, а пры разглядзе грамадзянскіх, крымінальных і эканамічных спраў у парадку нагляду або па абставінах, якія нанава адкрыліся, – не менш чым дзвюх трацей членаў Пленума Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь.

У абмеркаванні пытанняў могуць удзельнічаць асобы, запрошаныя на пасяджэнне Пленума Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь.

Для падрыхтоўкі праекта пастановы, якая ўтрымлівае растлумачэнні, Пленум Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь у неабходных выпадках утварае рэдакцыйную камісію з ліку членаў Пленума Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь, а таксама асоб, якія прымаюць удзел у рабоце Пленума Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь.

Пастановы Пленума Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь прымаюцца адкрытым галасаваннем большасцю галасоў прысутных на пасяджэнні членаў Пленума Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь. Члены Пленума Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь не маюць права ўстрымлівацца ад галасавання пры прыняцці рашэнняў.

Пастановы Пленума Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь падпісваюцца старшынствуючым у пасяджэнні і сакратаром Пленума Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь.

Сакратар Пленума Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь ажыццяўляе арганізацыйную работу па падрыхтоўцы пасяджэнняў Пленума Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь, забяспечвае вядзенне пратакола, а таксама праводзіць работу, неабходную для выканання пастаноў, якія прыняты Пленумам Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь.

Працэсуальны парадак разгляду Пленумам Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь судовых спраў устанаўліваецца законам.

Правілы падрыхтоўкі, парадак правядзення пасяджэнняў Пленума Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь, афармлення яго актаў і кантролю за іх выкананнем устанаўліваецца Рэгламентам Пленума Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 60. Прэзідыум Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь

Прэзідыум Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь утвараецца ў складзе Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь, першага намесніка, намеснікаў Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь і суддзяў Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь у колькасці, устаноўленай Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь па прадстаўленні Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь.

Персанальны склад Прэзідыума Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь зацвярджаецца Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь па прадстаўленні Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь.

Па запрашэнні Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь у пасяджэнні Прэзідыума Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь могуць прымаць удзел суддзі і работнікі апаратаў судоў агульнай юрысдыкцыі, а таксама іншыя асобы.

Артыкул 61. Кампетэнцыя Прэзідыума Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь

Прэзідыум Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь:

разглядае ў межах сваёй кампетэнцыі ў парадку нагляду і па абставінах, якія нанава адкрыліся, грамадзянскія, крымінальныя і эканамічныя справы;

разглядае матэрыялы вывучэння і абагульнення судовай практыкі і судовай статыстыкі, а таксама праекты пастановаў, якія выносяцца на разгляд Пленума Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь;

разглядае хадайніцтвы аб унясенні прапаноў у Канстытуцыйны Суд Рэспублікі Беларусь аб правярцы канстытуцыйнасці нарматыўных прававых актаў і ў выпадку прызнання іх абгрунтаванымі ў дзесяцідзённы тэрмін з дня прыняцця адпаведных рашэнняў звяртаецца ў Канстытуцыйны Суд Рэспублікі Беларусь з прапаноўмі аб дачы заключэнняў у адпаведнасці з часткай другой [артыкула 112](#) і часткай чацвёртай [артыкула 116](#) Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь;

разглядае ініцыятыўныя звароты ў парадку, прадугледжаным Прэзідыумам Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь;

разглядае пытанні арганізацыі работы судовых калегій, асобных суддзяў і апарата Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь, старшынь і суддзяў ніжэйстаячых судаў;

заслухоўвае старшынь судовых калегій Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь, старшынь ніжэйстаячых судаў аб дзейнасці адпаведна судовых калегій Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь, судаў;

разглядае і зацвярджае рэзерв кадраў на пасады намеснікаў старшынь, суддзяў абласных (Мінскага гарадскога) судаў, эканамічных судаў абласцей (горада Мінска), старшынь, намеснікаў старшынь раённых (гарадскіх), спецыялізаваных судаў;

разглядае матэрыялы аб прадстаўленні да прызначэння на пасады суддзяў судаў агульнай юрысдыкцыі;

ажыццяўляе іншыя паўнамоцтвы ў адпаведнасці з гэтым Кодэксам і іншымі заканадаўчымі актамі.

Па пытаннях, аднесеных да яго кампетэнцыі, Прэзідыум Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь прымае пастановы.

Артыкул 62. Парадак работы Прэзідыума Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь

Прэзідыум Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь склікаецца Старшынёй Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь (у яго адсутнасць – першым намеснікам Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь) па меры неабходнасці.

Прэзідыум Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь правамоцны вырашаць пытанні пры наяўнасці большасці членаў Прэзідыума Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь.

Пастановы Прэзідыума Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь прымаюцца адкрытым галасаваннем большасцю галасоў прысутных на пасяджэнні членаў Прэзідыума Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь і падпісваюцца старшынствуючым у пасяджэнні. Члены Прэзідыума Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь не маюць права ўстрымлівацца ад галасавання пры прыняцці рашэнняў.

Працэсуальны парадак разгляду Прэзідыумам Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь судовых спраў устанаўліваецца законам.

Парадак абмеркавання на пасяджэнні Прэзідыума Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь пытанняў, не звязаных з разглядам судовых спраў, вызначаецца

Рэгламентам Прэзідыума Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь, які прымаецца Прэзідыумам Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь па прадстаўленні Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 63. Судовыя калегіі Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь

У Вярхоўным Судзе Рэспублікі Беларусь ствараюцца судовыя калегіі Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь з ліку суддзяў Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь.

Склады судовых калегій Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь зацвярджаюцца Старшынёй Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь.

Судовыя калегіі Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь узначальваюць старшыні – намеснікі Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь.

Старшыня Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь або першы намеснік Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь у неабходных выпадках маюць права прыцягваць суддзяў, якія ўваходзяць у склад адной з судовых калегій Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь, да разгляду спраў, якія аднесены да кампетэнцыі іншай судовай калегіі Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 64. Кампетэнцыя судовых калегій Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь

Судовыя калегіі Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь разглядаюць у межах сваёй кампетэнцыі:

у якасці суда першай інстанцыі, у парадку нагляду і па абставінах, якія нанова адкрыліся, грамадзянскія і крымінальныя справы, за выключэннем судовай калегіі па справах інтэлектуальнай уласнасці Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь, якая разглядае ў межах сваёй кампетэнцыі грамадзянскія справы ў якасці суда першай інстанцыі і па абставінах, якія нанова адкрыліся;

скаргі (пратэсты) на пастановы абласных (Мінскага гарадскога) судаў і пастановы эканамічных судаў абласцей (горада Мінска) па справах аб адміністрацыйных правапарушэннях;

у якасці суда першай інстанцыі, у касацыйным парадку, у парадку нагляду і па абставінах, якія нанова адкрыліся, эканамічныя справы;

грамадзянскія і крымінальныя справы ў апеляцыйным парадку.

Судовыя калегіі Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь па напрамках сваёй дзейнасці вывучаюць і абагульняюць судовую практыку судаў агульнай юрысдыкцыі, аналізуюць судовую статыстыку, распрацоўваюць прапановы аб удасканаленні заканадаўства, ажыццяўляюць іншыя паўнамоцтвы ў адпаведнасці з заканадаўчымі актамі.

Артыкул 65. Навукова-кансультатыўны савет пры Вярхоўным Судзе Рэспублікі Беларусь

Пры Вярхоўным Судзе Рэспублікі Беларусь ствараецца Навукова-кансультатыўны савет, палажэнне аб якім зацвярджаецца Пленумам Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь. Персанальны склад Навукова-кансультатыўнага савета зацвярджаецца Пленумам Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь па прадстаўленні Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь.

РАЗДЗЕЛ Ш СТАТУС СУДДЗІ І НАРОДНАГА ЗАСЯДАЦЕЛЯ

ГЛАВА 4 АСНОЎНЫЯ ПАЛАЖЭННІ АБ СТАТУСЕ СУДДЗІ І НАРОДНАГА ЗАСЯДАЦЕЛЯ

Артыкул 66. Статус суддзі

Суддзі ўсіх судоў у Рэспубліцы Беларусь маюць адзіны статус і адрозніваюцца паміж сабой паўнамоцтвамі. Суддзя займае дзяржаўную пасаду, з'яўляецца дзяржаўным служачым, і на яго распаўсюджваецца дзеянне [Закона Рэспублікі Беларусь ад 14 чэрвеня 2003 года «Аб дзяржаўнай службе ў Рэспубліцы Беларусь»](#) (Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2003 г., № 70, 2/953).

Асаблівасці статусу суддзі вызначаюцца Канстытуцыяй Рэспублікі Беларусь, гэтым Кодэксам і іншымі заканадаўчымі актамі.

Артыкул 67. Незалежнасць суддзі і народнага засядацеля, падпарадкаванне іх толькі закону

Суддзя і народны засядацель пры ажыццяўленні правосуддзя незалежныя і падпарадкоўваюцца толькі закону.

Незалежнасць суддзі і народнага засядацеля забяспечваецца ўстаноўленымі заканадаўчымі актамі парадкам іх прызначэння (выбрання, зацвярджэння), прыпынення і спынення паўнамоцтваў, недатыкальнасцю, працэдурай разгляду спраў і пытанняў, тайнай нарады пры вынясенні судовых пастановаў і забаронай патрабаваць яе выдавання, адказнасцю за непавагу да суда або ўмяшанне ў яго дзейнасць, іншымі гарантыямі, якія адпавядаюць статусу суддзі і народнага засядацеля, а таксама стварэннем належных арганізацыйна-тэхнічных умоў для дзейнасці судоў.

Уздзеянне ў якой-небудзь форме на суддзю і народнага засядацеля з мэтай перашкодзіць усебаковаму, поўнаму і аб'ектыўнаму разгляду канкрэтнай справы або дабіцца вынясення незаконнай судовай пастановы цягне за сабой адказнасць, устаноўленую заканадаўчымі актамі.

Сродкі масавай інфармацыі не маюць права прадрашаць у сваіх паведамленнях вынікі судовага разбору па канкрэтнай справе або іншым чынам уздзеінічаць на суддзю або народнага засядацеля.

Артыкул 68. Нязменнасць суддзі

Суддзя не можа быць пераведзены на іншую пасаду або ў іншы суд без асабістай згоды. Паўнамоцтвы суддзі не могуць быць прыпынены або спынены іначэй як у парадку і на падставах, устаноўленых гэтым Кодэксам.

Артыкул 69. Недатыкальнасць суддзі і народнага засядацеля

Суддзя з'яўляецца недатыкальным на працягу тэрміну сваіх паўнамоцтваў.

Недатыкальнасць суддзі распаўсюджваецца на яго жыллё, службовае памяшканне, транспарт і сродкі сувязі, карэспандэнцыю, маёмасць і дакументы, якія выкарыстоўваюцца ім.

Суддзя, народны засядацель не могуць быць прыцягнуты да якой-небудзь адказнасці за выказанае імі пры ажыццяўленні правосуддзя меркаванне і прынятае

рашэнне, калі прыгаворам суда, які ўступіў у законную сілу, не будзе ўстаноўлена іх вінаватасць у здзяйсненні злачынства супраць інтарэсаў службы.

У выпадку дачы ва ўстаноўленым Крымінальна-працэсуальным кодэксам Рэспублікі Беларусь парадку згоды на ўзбуджэнне крымінальнай справы ў адносінах да суддзі, народнага засядацеля, прыцягненне іх у якасці падазронах або абвінавачваных па крымінальнай справе, узбуджанай у адносінах да іншых асоб або па факце здзейсненага злачынства, а таксама на іх затрыманне і іншае пазбаўленне асабістай свабоды адначасова прымаецца рашэнне аб прыпыненні іх паўнамоцтваў.

Вядзенне па крымінальных справах у адносінах да суддзяў і народных засядацеляў ажыццяўляецца ў адпаведнасці з Крымінальна-працэсуальным кодэксам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 70. Дзейнасць, не сумяшчальная з пасадай суддзі

На суддзю распаўсюджваюцца абмежаванні, звязаныя з дзяржаўнай службай.

Суддзі не могуць быць дэпутатамі Палаты прадстаўнікоў, членамі Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь і дэпутатамі мясцовых Саветаў дэпутатаў, а таксама членамі палітычных партый і іншых грамадскіх аб'яднанняў, якія маюць палітычныя мэты.

Артыкул 71. Права і абавязкі суддзяў і народных засядацеляў

Суддзі і народныя засядацелі маюць паўнамоцтвы, неабходныя для ажыццяўлення правасуддзя, валодаюць правамі і выконваюць абавязкі, прадугледжаныя гэтым Кодэксам і іншымі заканадаўчымі актамі.

Для ажыццяўлення правасуддзя суддзя мае права:

патрабаваць ад дзяржаўных органаў, іншых арганізацый, а таксама ад службовых асоб і грамадзян выканання судовых пастановаў, звязаных з ажыццяўленнем ускладзеных на яго абавязкаў;

запрошваць інфармацыю ў дзяржаўных органаў, іншых арганізацый, а таксама ў службовых асоб і іншых грамадзян;

запрошваць і атрымліваць у вызначаным парадку на бязвыплатнай аснове звесткі з інфармацыйных сістэм дзяржаўных органаў і іншых арганізацый і мець доступ, у тым ліку аддалены, да такіх інфармацыйных сістэм, якія ўтрымліваюць персанальныя дадзеныя, запрошваць і атрымліваць у вызначаным парадку на бязвыплатнай аснове ад дзяржаўных органаў і іншых арганізацый без пісьмовай згоды грамадзян звесткі з інфармацыйных сістэм, якія ўтрымліваюць персанальныя дадзеныя, па пісьмовым запыце або на падставе пагаднення аб даванні персанальных дадзеных, заключанага Вярхоўным Судом Рэспублікі Беларусь з уласнікам (уладальнікам) інфармацыйнага рэсурсу (сістэмы).

Суддзя Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь мае права патрабаваць склікання пасяджэння Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь, прапаноўваць пытанні на яго разгляд, выказваць асобную думку наконт заключэнняў і рашэнняў Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь. Пры рашэнні ўсіх пытанняў, якія адносяцца да кампетэнцыі Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь, суддзі Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь карыстаюцца роўнымі правамі. Суддзі Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь маюць права прысутнічаць на адкрытых (па запрашэннях – і на закрытых) пасяджэннях любых дзяржаўных органаў.

Пры ажыццяўленні правасуддзя суддзі і народныя засядацелі павінны няўхільна выконваць Канстытуцыю Рэспублікі Беларусь, законы і іншыя

заканадаўчыя акты, забяспечваць абарону правоў і свабод грамадзян, інтарэсаў дзяржавы і арганізацый, індыўідуальных прадпрымальнікаў, якія ахоўваюцца заканадаўствам, высокую культуру судовай дзейнасці, быць справядлівымі і бесстароннімі.

Суддзя таксама абавязаны строга выконваць палажэнні Кодэкса гонару суддзі Рэспублікі Беларусь.

Суддзя і народны засядацель не павінны выказаць меркаванне па сутнасці спраў, якія знаходзяцца ў іх вядзенні, а таксама перадаваць справы каму б то ні было для азнаямлення інакш як у парадку і выпадках, устаноўленых заканадаўчымі актамі.

Асобы, адабраныя судом для ўдзелу ў разглядзе справы ў якасці народных засядацеляў, абавязаны прыбыць у названы суд у прызначаны час і выканаць ускладзеныя на іх абавязкі.

Артыкул 72. Асабістая справа, службовае пасведчанне суддзі, асабістая справа, пасведчанне народнага засядацеля, рэзерв кадраў суддзяў

Асабістая справа суддзі вядзецца кадравай службай:

Сакратарыята Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь – у адносінах да суддзі Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь;

апарата Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь – у адносінах да суддзі Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь;

апарата абласнога (Мінскага гарадскога) суда – у адносінах да суддзі абласнога (Мінскага гарадскога) суда, раённага (гарадскога), спецыялізаванага судоў;

апарата эканамічнага суда вобласці (горада Мінска) – у адносінах да суддзі эканамічнага суда вобласці (горада Мінска).

Асабістая справа народнага засядацеля вядзецца работнікам апарата суда, у якім народны засядацель ажыццяўляе свае паўнамоцтвы, у адпаведнасці са службовымі абавязкамі.

Суддзям выдаюцца службовыя пасведчанні, народным засядацелям – пасведчанні. Ніхто не мае права патрабаваць ад суддзі іншых, акрамя службовага пасведчання, дакументаў, якія пацвярджаюць яго статус і паўнамоцтвы.

Апісанне і ўзор службовага пасведчання суддзі зацвярджаюцца Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь. Апісанне і ўзор пасведчання народнага засядацеля зацвярджаюцца Старшынёй Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь.

Парадак фарміравання і арганізацыі работы з рэзервам кадраў на пасады суддзяў, уключаных у кадравы рэестр Кіраўніка дзяржавы, устанаўліваецца Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь, а на пасаду намеснікаў старшынь, суддзяў абласных (Мінскага гарадскога) судоў, эканамічных судоў абласцей (горада Мінска), старшынь, намеснікаў старшынь, суддзяў раённых (гарадскіх), спецыялізаваных судоў – Пленумам Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь.

ГЛАВА 5

СУДДЗЯ КАНСТЫТУЦЫЙНАГА СУДА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

Артыкул 73. Патрабаванні да кандыдата на пасаду суддзі Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь

Суддзёй Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь можа быць прызначаны (выбраны) грамадзянін Рэспублікі Беларусь, які валодае беларускай і рускай мовамі, мае вышэйшую юрыдычную адукацыю, з'яўляецца высокакваліфікаваным спецыялістам у галіне права, мае, як правіла, вучоную ступень і валодае высокімі маральнымі якасцямі.

На пасаду суддзі Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь не можа быць прызначана (выбрана):

асоба, у адносінах да якой ёсць абвінаваўчы прыгавор суда, які ўступіў у законную сілу;

асоба, не здольная па стане здароўя выконваць абавязкі суддзі, што пацвярджаецца медыцынскім заключэннем;

асоба, прызнаная абмежавана дзеяздольнай або недзеяздольнай рашэннем суда, якое ўступіла ў законную сілу.

Гранічны ўзрост знаходжання на пасадзе суддзі Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь – 70 гадоў.

Артыкул 74. Тэрмін паўнамоцтваў суддзяў Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь

Суддзі Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь прызначаюцца (выбіраюцца) на 11 год і могуць быць прызначаны (выбраны) на новы тэрмін.

Артыкул 75. Прысяга суддзі Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь

Суддзя Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь мае права прымаць удзел у яго рабоце толькі пасля прынясення прысягі.

Да прысягі суддзі Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь прыводзяцца Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь у прысутнасці Старшыні Палаты прадстаўнікоў і Старшыні Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь.

Пачаткам цырымоніі прысягі з'яўляецца абвяшчэнне рашэння аб прызначэнні (выбранні) на пасаду суддзі Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь, пасля чаго суддзя, які прысягае, зачытвае тэкст прысягі, падрыхтаваны на спецыяльным бланку. Пры гэтым яго правая рука знаходзіцца на Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь.

Суддзя Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь прыносіць прысягу наступнага зместу:

«Я, (прозвішча, уласнае імя, імя па бацьку (калі такое ёсць)), бяру на сябе абавязацельства перад народам Рэспублікі Беларусь сумленна, адказна і бесстаронна абараняць канстытуцыйны лад і вяршэнства Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь».

Суддзя ў перыяд ажыццяўлення ім сваіх паўнамоцтваў у Канстытуцыйным Судзе Рэспублікі Беларусь прыводзіцца да прысягі адзін раз.

Акт аб прынясенні прысягі падпісваецца суддзёй Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь і захоўваецца ў асабістай справе суддзі Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь.

Пасля прывядзення да прысягі суддзі Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь уручаюцца службовае пасведчанне суддзі, мантыя і іншыя ўваходныя ў камплект прадметы адзення, а таксама Кодэкс гонару суддзі Рэспублікі Беларусь. Апісанне, узор, парадак і нормы забеспячэння мантыямі і іншымі ўваходнымі ў камплект прадметамі адзення зацвярджаюцца Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь або ўпаўнаважаным ім органам.

ГЛАВА 6

КАНДЫДАТЫ НА ПАСАДУ СУДДЗІ, СТАРШЫНІ, НАМЕСНІКА СТАРШЫНІ СУДА АГУЛЬНАЙ ЮРЫСДЫКЦЫІ. КВАЛІФІКАЦЫЙНЫ ЭКЗАМЕН НА ПАСАДУ СУДДЗІ СУДА АГУЛЬНАЙ ЮРЫСДЫКЦЫІ

Артыкул 76. Патрабаванні да кандыдата на пасаду суддзі суда агульнай юрысдыкцыі

Кандыдатам на пасаду суддзі суда агульнай юрысдыкцыі можа быць грамадзянін Рэспублікі Беларусь, які дасягнуў 25-гадовага ўзросту, валодае беларускай і рускай мовамі, мае вышэйшую юрыдычную адукацыю з прысваеннем кваліфікацыі «Юрыст» і (або) «Юрыст з ведамі эканомікі», стаж работы па спецыяльнасці не меншы чым тры гады, парадак падліку якога ўстанаўліваецца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь або ўпаўнаважаным ім органам, не здзейсніў учынкаў, якія няславяць яго, здаў кваліфікацыйны экзамен на пасаду суддзі.

Кандыдат на пасаду:

суддзі абласнога (Мінскага гарадскога) суда павінен мець стаж работы на пасадзе суддзі не меншы чым тры гады;

суддзі Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь (за выключэннем выпадкаў, устаноўленых часткай трэцяй гэтага артыкула) павінен мець стаж работы на пасадзе суддзі не меншы, чым пяць гадоў.

Суддзёй судовай калегіі па справах інтэлектуальнай уласнасці Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь можа быць асоба, якая мае вышэйшую юрыдычную адукацыю і стаж работы на пасадзе суддзі не меншы чым пяць гадоў або стаж работы ў галіне патэнтазнаўства не меншы чым пяць гадоў а таксама асоба, якая мае вышэйшую тэхнічную або вышэйшую прыродазнаўчанавуковую адукацыю і стаж работы ў галіне патэнтазнаўства не меншы чым пяць гадоў.

На пасаду суддзі суда агульнай юрысдыкцыі не можа быць прызначана:

асоба, у адносінах да якой ёсць абвінаваўчы прыгавор суда, які ўступіў у законную сілу;

асоба, не здольная па стане здароўя выконваць абавязкі суддзі, што пацвярджаецца медыцынскім заключэннем;

асоба, прызнаная абмежавана дзеяздольнай або недзеяздольнай рашэннем суда, якое ўступіла ў законную сілу.

Артыкул 77. Патрабаванні па стажы для кандыдата на пасаду старшыні, намесніка старшыні суда агульнай юрысдыкцыі

Кандыдат на пасаду старшыні, намесніка старшыні раённага (гарадскога), спецыялізаванага суду павінен мець стаж работы на пасадзе суддзі не меншы чым тры гады.

Кандыдат на пасаду старшыні, намесніка старшыні абласнога (Мінскага гарадскога) суда, эканамічнага суда вобласці (горада Мінска) павінен мець стаж работы на пасадзе суддзі не меншы чым пяць гадоў.

Артыкул 78. Кваліфікацыйны экзамен на пасаду суддзі суда агульнай юрысдыкцыі. Экзаменацыйныя камісіі па прыёме экзаменаў

Кваліфікацыйны экзамен на пасаду суддзі праводзіцца ў мэтах ацэнкі ўзроўню прафесійных ведаў, уменняў і навыкаў асоб, якія прэтэндуюць на заняцце пасады суддзі, іх дзелавых і маральна-псіхалагічных якасцей.

Да кваліфікацыйнага экзамену на пасаду суддзі можа быць дапушчаны грамадзянін Рэспублікі Беларусь, які мае вышэйшую юрыдычную адукацыю з прысваеннем кваліфікацыі «Юрыст» і (або) «Юрыст з ведамі эканомікі».

Кваліфікацыйны экзамен на пасаду суддзі праводзіцца экзаменацыйнай камісіяй пры Вярхоўным Судзе Рэспублікі Беларусь, якая ствараецца для прыёму кваліфікацыйных экзаменаў у асоб, якія прэтэндуюць на заняцце пасады суддзі суда агульнай юрысдыкцыі.

Экзаменацыйная камісія ствараецца з найбольш кваліфікаваных суддзяў, прадстаўнікоў дзяржаўных органаў і спецыялістаў у галіне права.

Пэрсанальны склад экзаменацыйнай камісіі, парадак падрыхтоўкі і правядзення кваліфікацыйных экзаменаў зацвярджаюцца Старшынёй Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь. Старшынёй экзаменацыйнай камісіі з'яўляецца адзін з намеснікаў Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь.

Падбор асоб, якія прэтэндуюць на заняцце пасады суддзі суда агульнай юрысдыкцыі, прадстаўленне іх кандыдатур экзаменацыйнай камісіі ажыццяўляюцца Вярхоўным Судом Рэспублікі Беларусь, абласнымі (Мінскім гарадскім) судамі, эканамічнымі судамі абласцей (горада Мінска).

Станоўчы вынік кваліфікацыйнага экзамену з'яўляецца падставай для залічэння кандыдатам у суддзі і сапраўдны на працягу трох гадоў з моманту яго здачы.

Артыкул 79. Залічэнне кандыдатам у суддзі

Заява аб залічэнні кандыдатам у суддзі з прыкладаннем дакументаў, якія пацвярджаюць адпаведнасць заяўніка патрабаванням, якія прад'яўляюцца да кандыдата ў суддзі, накіроўваецца ў адпаведную кваліфікацыйную калегію суддзяў і разглядаецца ёю на працягу аднаго месяца з моманту падачы заявы на пасяджэнні кваліфікацыйнай калегіі суддзяў з удзелам асобы, якая звярнулася з такой заявай.

Кваліфікацыйная калегія суддзяў дае ацэнку дзелавым і маральна-псіхалагічным якасцям заяўніка і ажыццяўляе функцыі конкурснай камісіі.

Па выніках разгляду заявы прымаецца рашэнне аб рэгістрацыі ў якасці кандыдата ў суддзі або аб адмове ў рэгістрацыі ў якасці кандыдата ў суддзі, якое аб'яўляецца заяўніку.

Артыкул 80. Спецыяльная падрыхтоўка на пасаду суддзі

Кваліфікацыйная калегія суддзяў рэкамендуе зарэгістраванага ёю кандыдата ў суддзі для прызначэння на пасаду стажора суддзі або на вакантную пасаду суддзі ў якасці стажора суддзі і праходжання пры неабходнасці спецыяльнай падрыхтоўкі.

Ад праходжання спецыяльнай падрыхтоўкі на пасаду суддзі суда агульнай юрысдыкцыі па рашэнні Прэзідыума Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь можа быць вызвалены кандыдат у суддзі, які мае стаж работы па юрыдычнай спецыяльнасці не меншы чым тры гады ў судах агульнай юрысдыкцыі, адвакатуры, натарыяце, органах пракуратуры, органах унутраных спраў, Следчым камітэце Рэспублікі Беларусь.

Вярхоўны Суд Рэспублікі Беларусь накіроўвае кандыдата ў суддзі для праходжання спецыяльнай падрыхтоўкі на пасаду суддзі суда агульнай юрысдыкцыі.

Спецыяльная падрыхтоўка на пасаду суддзі арганізуецца ў адпаведнасці з Кодэксам Рэспублікі Беларусь аб адукацыі з улікам асаблівасцей, якія ўтрымліваюцца ў гэтым артыкуле.

Умовы праходжання спецыяльнай падрыхтоўкі на пасаду суддзі суда агульнай юрысдыкцыі вызначаюцца Пленумам Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь.

Спецыяльная падрыхтоўка на пасаду суддзі заключаецца ў рэалізацыі адукацыйнай праграмы спецыяльнай падрыхтоўкі, неабходнай для заняцця пасады суддзі, і ўключае ў сябе навучанне тэрмінам да аднаго года ва ўстанове адукацыі з сумешчанай стажыроўкай у адным з судаў агульнай юрысдыкцыі, у якім маюцца вакантная пасада суддзі або пасада стажора суддзі, пад кіраўніцтвам суддзі, прызначанага Старшынёй Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь.

Навучальна-праграмная дакументацыя адукацыйнай праграмы спецыяльнай падрыхтоўкі, неабходнай для заняцця пасады суддзі, уключае ў сябе навучальна-тэматычныя планы спецыяльнай падрыхтоўкі на пасаду суддзі і навучальныя праграмы спецыяльнай падрыхтоўкі на пасаду суддзі.

Навучальна-праграмная дакументацыя адукацыйнай праграмы спецыяльнай падрыхтоўкі, неабходнай для заняцця пасады суддзі, распрацоўваецца ўстановай адукацыі, якая рэалізуе такую адукацыйную праграму, і зацвярджаецца яе кіраўніком па ўзгадненні з Вярхоўным Судом Рэспублікі Беларусь.

Падагульняючая атэстацыя кандыдата ў суддзі праводзіцца ў форме экзамену і абароны выпускной работы.

У выпадку адмовы ў прызначэнні на пасаду суддзі кандыдату ў суддзі, накіраванаму для праходжання спецыяльнай падрыхтоўкі на пасаду суддзі суда агульнай юрысдыкцыі, даецца ранейшая работа (пасада), а пры яе адсутнасці – іншая раўнацэнная работа (пасада), за выключэннем выпадкаў ліквідацыі арганізацыі, спынення дзейнасці філіяла, прадстаўніцтва або іншага адасобленага падраздзялення арганізацыі, размешчаных ў іншай мясцовасці, спынення дзейнасці індывідуальнага прадпрымальніка.

ГЛАВА 7

ПРЫЗНАЧЭННЕ СУДДЗЯЎ СУДОЎ АГУЛЬНАЙ ЮРЫСДЫКЦЫІ. ПРЫСЯГА СУДДЗІ СУДА АГУЛЬНАЙ ЮРЫСДЫКЦЫІ

Артыкул 81. Прызначэнне суддзяў судаў агульнай юрысдыкцыі

Суддзі раённых (гарадскіх), спецыялізаваных, абласных (Мінскага гарадскога) судаў, эканамічных судаў абласцей (горада Мінска) прызначаюцца Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь па прадстаўленні Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь.

Суддзі Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь прызначаюцца Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь са згоды Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь па прадстаўленні Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь.

Суддзі прызначаюцца на пасаду тэрмінам на пяць год і могуць быць прызначаны на новы тэрмін або бестэрмінова, пры гэтым з суддзямі кантракт не заключаецца. Пры прызначэнні суддзі, прызначанага на пасаду тэрмінам на пяць год, у межах тэрміну яго паўнамоцтваў на пасаду старшыні або намесніка старшыні суда або суддзі ў іншы суд адначасова вырашаецца пытанне аб прызначэнні яго на пасаду суддзі на пяцігадовы тэрмін або бестэрмінова. Суддзі выконваюць свае абавязкі да дасягнення імі гранічнага ўзросту знаходжання на дзяржаўнай службе, за выключэннем выпадкаў, прадугледжаных часткамі чацвёртай і пятай гэтага

артыкула. На час знаходжання суддзі суда агульнай юрысдыкцыі ў сацыяльным водпуску на яго пасаду можа прызначацца суддзя, які знаходзіцца ў адстаўцы, або іншая асоба пры ўмове адпаведнасці яго патрабаванням, якія прад'яўляюцца да кандыдатаў на пасаду суддзі суда агульнай юрысдыкцыі.

Суддзі, якія займаюць дзяржаўныя пасады, уключаныя ў кадравы рэестр Кіраўніка дзяржавы Рэспублікі Беларусь, якія дасягнулі гранічнага ўзросту знаходжання на дзяржаўнай службе, з іх згоды могуць быць пакінуты на дзяржаўнай службе ў парадку, устаноўленым Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь.

Гранічны ўзрост знаходжання на дзяржаўнай службе суддзяў Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь – 70 гадоў, суддзяў іншых судаў агульнай юрысдыкцыі – 65 гадоў.

Артыкул 82. Присяга суддзі суда агульнай юрысдыкцыі

Суддзя суда агульнай юрысдыкцыі мае права ажыццяўляць правасуддзе толькі пасля прынясення прысягі.

Суддзя суда агульнай юрысдыкцыі прыводзіцца да прысягі на працягу аднаго месяца з дня прызначэння на пасаду.

Суддзі Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь прыводзяцца да прысягі Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь.

Суддзі абласных (Мінскага гарадскога) судаў і эканамічных судаў абласцей (горада Мінска) прыносяць прысягу ў Вярхоўным Судзе Рэспублікі Беларусь у прысутнасці суддзяў Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь і старшынь адпаведных судаў.

Суддзі раённых (гарадскіх), спецыялізаваных судаў прыносяць прысягу ў адпаведным абласным (Мінскаму гарадскім) судзе ў прысутнасці старшыні і суддзяў абласнога (Мінскага гарадскога) суда, старшыні адпаведнага раённага (гарадскога), спецыялізаванага судаў.

На цырымонію прынясення прысягі суддзямі судаў агульнай юрысдыкцыі запрашаюцца прадстаўнікі Палаты прадстаўнікоў і Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Адміністрацыі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, старшыня Рэспубліканскага савета суддзяў (яго намеснік), члены кваліфікацыйных калегій суддзяў, а таксама прадстаўнікі сродкаў масавай інфармацыі і іншыя асобы.

Прысяга суддзі суда агульнай юрысдыкцыі прыносіцца ва ўрачыстых абставінах перад Дзяржаўным сцягам Рэспублікі Беларусь. Пачаткам цырымоніі прысягі з'яўляецца абвясчэнне ўказа Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь:

аб прызначэнні на пасаду суддзі абласнога (Мінскага гарадскога) суда, эканамічнага суда вобласці (горада Мінска) – Старшынёй Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь (яго намеснікам);

аб прызначэнні на пасаду суддзі раённага (гарадскога), спецыялізаванага судаў – старшынёй абласнога (Мінскага гарадскога) суда.

Пасля абвясчэння ўказа Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь суддзя, які прысягае, зачытвае тэкст прысягі, падрыхтаваны на спецыяльным бланку.

Суддзя суда агульнай юрысдыкцыі прыносіць прысягу наступнага зместу:

«Я, (прозвішча, уласнае імя, імя па бацьку (калі такое ёсць)), займаючы пасаду суддзі, урачыста клянуся перад народамі Рэспублікі Беларусь добрасумленна выконваць свае абавязкі, ажыццяўляць правасуддзе, падпарадкоўваючыся толькі Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь, быць бесстароннім і справядлівым, як кажа мне абавязак суддзі».

Пасля гэтага суддзёй падпісваецца акт аб прынясенні прысягі, які захоўваецца ў яго асабістай справе.

Пасля прывядзення да прысягі суддзі ўручаюцца службовае пасведчанне суддзі, мантыя і іншыя ўваходныя ў камплект прадметы адзення, а таксама Кодэкс гонару суддзі Рэспублікі Беларусь. Апісанне, узор, парадак і нормы забеспячэння мантыямі і іншымі ўваходнымі ў камплект прадметамі адзення зацвярджаюцца Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь або ўпаўнаважаным ім органам.

Суддзя суда агульнай юрысдыкцыі ў перыяд ажыццяўлення сваіх паўнамоцтваў прыводзіцца да прысягі адзін раз.

ГЛАВА 8

АТЭСТАЦЫЯ СУДДЗЯЎ. КВАЛІФІКАЦЫЙНЫЯ КЛАСЫ СУДДЗЯЎ

Артыкул 83. Задача атэстацыі суддзі

Задачай атэстацыі суддзі з'яўляецца аб'ектыўная ацэнка ўзроўню яго прафесійных ведаў, дзелавых якасцей і ўменняў прымяняць іх пры ажыццяўленні правосуддзя.

Артыкул 84. Перыядычнасць атэстацыі суддзі

Атэстацыя падраздзяляецца на чарговую і пазачарговую.

Чарговая атэстацыя праводзіцца:

пры прысваенні чарговага кваліфікацыйнага класа – не пазней аднаго месяца з дня сканчэння тэрміну знаходжання суддзі ў прысвоеным кваліфікацыйным класе; у адносінах да суддзяў, прызначаных на пасаду суддзі бестэрмінова, – перыядычна адзін раз у пяць год не пазней чым за адзін месяц з дня сканчэння пяцігадовага тэрміну пасля папярэдняй атэстацыі.

Пазачарговая атэстацыя праводзіцца:

пры прызначэнні суддзі на пасаду на новы тэрмін;
 пры прызначэнні суддзі на пасаду старшыні, намесніка старшыні адпаведнага суда;
 пры прызначэнні суддзі на пасаду суддзі ў вышэйстаячы суд;
 пры датэрміновым прысваенні кваліфікацыйнага класа або паніжэнні ў кваліфікацыйным класе;
 пры працяглым (больш аднаго года бесперапынна) нездзяйсненні абавязкаў суддзі.

Пры наяўнасці падстаў для правядзення чарговай і пазачарговай атэстацыі праводзіцца чарговая атэстацыя.

Артыкул 85. Парадак правядзення атэстацыі суддзі

Атэстацыя праводзіцца ў адносінах да:

суддзяў Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь (акрамя Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь), старшынь, намеснікаў старшынь абласных (Мінскага гарадскога) судаў, эканамічных судаў абласцей (горада Мінска), суддзяў – членаў кваліфікацыйных калегій суддзяў абласных (Мінскага гарадскога) судаў і эканамічных судаў абласцей (горада Мінска) – Вышэйшай кваліфікацыйнай калегіяй суддзяў Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь па прадстаўленні Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь;

суддзяў абласных (Мінскага гарадскога) судаў, эканамічных судаў абласцей (горада Мінска) (акрамя старшынь, намеснікаў старшынь, суддзяў – членаў

кваліфікацыйных калегій суддзяў указаных судаў), старшынь, намеснікаў старшынь і суддзяў раённых (гарадскіх), спецыялізаваных судаў – кваліфікацыйнымі калегіямі суддзяў абласных (Мінскага гарадскога) судаў і эканамічных судаў абласцей (горада Мінска) па прадстаўленні адпаведна старшынь абласных (Мінскага гарадскога) судаў і эканамічных судаў абласцей (горада Мінска).

У адносінах да Старшыні, намесніка Старшыні і суддзяў Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь, Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь, а таксама суддзяў, якія маюць вышэйшы кваліфікацыйны клас, атэстацыя не праводзіцца.

На суддзю, які падлягае атэстацыі, не пазней чым за адзін месяц да яе правядзення старшынёй адпаведнага суда (вышэйстаячага суда – у выпадку атэстацыі старшыні суда) складаецца характарыстыка, якая павінна ўтрымліваць поўную і аб'ектыўную ацэнку прафесійнай дзейнасці суддзі, яго дзелавых і духоўных якасцей, узроўню прафесійных ведаў.

Артыкул 86. Заклучэнні кваліфікацыйнай калегіі суддзяў

У залежнасці ад узроўню прафесійных ведаў, стажу, вопыту работы суддзі, які атэстуецца, і пасады, якая займаецца ім, кваліфікацыйная калегія суддзяў можа прыняць адно з наступных заклучэнняў:

- аб магчымасці прызначэння суддзі на пасаду на новы тэрмін;
- аб магчымасці прызначэння суддзі на пасаду бестэрмінова;
- аб магчымасці прызначэння суддзі на пасаду старшыні, намесніка старшыні адпаведнага суда;
- аб магчымасці прызначэння суддзі на пасаду суддзі ў вышэйстаячы суд;
- аб адпаведнасці суддзі пасадае, якая займаецца;
- аб магчымасці прысваення суддзі чарговага кваліфікацыйнага класа;
- аб магчымасці прысваення суддзі больш высокага кваліфікацыйнага класа;
- аб пакіданні суддзі раней прысвоенага кваліфікацыйнага класа;
- аб наяўнасці падстаў для паніжэння суддзі ў кваліфікацыйным класе;
- аб адтэрміноўцы атэстацыі на тэрмін, не большы за шэсць месяцаў;
- аб неадпаведнасці суддзі пасадае, якая займаецца, з хадайніцтвам аб вызваленні яго ад пасады.

Кваліфікацыйная калегія суддзяў мае права таксама па выніках атэстацыі хадайнічаць перад старшынёй адпаведнага суда аб заахвочванні суддзі, аб залічэнні яго ў рэзерв кадраў для прызначэння на вышэйстаячыя пасады.

Заклучэнне аб ацэнцы дзейнасці суддзі прымаецца кваліфікацыйнай калегіяй суддзяў у адсутнасць суддзі, які атэстуецца, і носіць рэкамендацыйны характар.

Па выніках атэстацыі суддзі афармляецца атэстацыйны ліст.

Копіі заклучэння кваліфікацыйнай калегіі суддзяў, атэстацыйнага ліста і характарыстыкі суддзі захоўваюцца ў яго асабістай справе.

Артыкул 87. Кваліфікацыйныя класы суддзяў

Для суддзяў судаў Рэспублікі Беларусь устанаўліваюцца вышэйшы, першы, другі, трэці, чацвёрты і пяты кваліфікацыйныя класы.

Кваліфікацыйныя класы прысвойваюцца:

вышэйшы кваліфікацыйны клас – Старшыні, намесніку Старшыні і суддзям Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь, Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь;

вышэйшы, першы і другі кваліфікацыйныя класы – намеснікам Старшыні і суддзям Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь;

першы, другі, трэці і чацвёрты кваліфікацыйныя класы – старшыням, намеснікам старшын абласных (Мінскага гарадскога) судоў, эканамічных судоў абласцей (горада Мінска), раённых (гарадскіх) і спецыялізаваных судоў, а таксама суддзям абласных (Мінскага гарадскога) судоў, эканамічных судоў абласцей (горада Мінска);

другі, трэці, чацвёрты і пяты кваліфікацыйныя класы – суддзям раённых (гарадскіх) і спецыялізаваных судоў.

Адначасова з прызначэннем на пасаду суддзям, якія ўпершыню прызначаюцца на пасаду суддзі раённага (гарадскога) і спецыялізаванага судоў, прысвойваецца пяты кваліфікацыйны клас, на пасаду суддзі эканамічнага суда вобласці (горада Мінска) – чацвёрты кваліфікацыйны клас. З улікам прафесійных якасцей можа быць прысвоены і больш высокі кваліфікацыйны клас у межах, вызначаных часткай другой гэтага артыкула, зыходзячы з вопыту і стажу папярэдняй работы ў якасці стажора суддзі, дзяржаўнага арбітра, сакратара судовага пасяджэння, пракурорскага работніка, супрацоўніка органаў унутраных спраў, Следчага камітэта Рэспублікі Беларусь, работніка органаў фінансавых расследаванняў Камітэта дзяржаўнага кантролю Рэспублікі Беларусь, іншага дзяржаўнага служачага.

Пры прызначэнні на пасаду суддзі асобы, якая мае клас дзяржаўнага служачага (чын, званне), ёй можа быць прысвоены больш высокі кваліфікацыйны клас суддзі, што прадугледжана часткай другой гэтага артыкула, але не больш чым на два класы.

Пры паступленні асобы, якая мае кваліфікацыйны клас суддзі, на работу ў дзяржаўны орган на дзяржаўную пасаду ёй можа быць ў вызначаным парадку прысвоены ў адпаведнасці з кваліфікацыйным класам больш высокі клас дзяржаўнага служачага, чым прадугледжаны па дадзенай дзяржаўнай пасадзе, але не больш чым на два класы.

Артыкул 88. Тэрміны знаходжання ў кваліфікацыйным класе

Тэрміны знаходжання ў кваліфікацыйным класе ўстанаўліваюцца:

у пятым кваліфікацыйным класе – два гады;

у чацвёртым кваліфікацыйным класе – тры гады;

у трэцім кваліфікацыйным класе – чатыры гады.

Тэрмін знаходжання ў першым і другім кваліфікацыйных класах не ўстанаўліваецца.

Прысваенне чарговага кваліфікацыйнага класа праводзіцца, як правіла, пасля заканчэння вызначанага тэрміну знаходжання ў папярэднім класе.

Высокакваліфікаванаму суддзі з улікам стажу і вопыту работы на пасадзе суддзі дапускаецца прысваенне кваліфікацыйнага класа па-за залежнасцю ад прадугледжанага па пасадзе, якая займаецца, а таксама без прытрымлівання паслядоўнасці і тэрміну знаходжання ў прысвоеным кваліфікацыйным класе, але не больш чым на адзін кваліфікацыйны клас вышэйшага за той, які прадугледжаны [артыкулам 87](#) гэтага Кодэкса.

Артыкул 89. Парадак прысваення, паніжэння і пазбаўлення кваліфікацыйнага класа

Прысваенне кваліфікацыйнага класа, паніжэнне ў кваліфікацыйным класе і пазбаўленне кваліфікацыйнага класа суддзяў судоў агульнай юрысдыкцыі (акрамя Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь) праводзяцца Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь па прадстаўленні Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь.

Прадстаўленне ўносіцца Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь ва ўстаноўленым заканадаўствам парадку. Да прадстаўлення дадаецца заключэнне адпаведнай кваліфікацыйнай калегіі суддзяў.

Прысваенне кваліфікацыйных класаў Старшыні, намесніку Старшыні і суддзям Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь, Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь праводзіцца Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь пры прызначэнні (выбранні) іх на пасаду.

Артыкул 90. Іншыя пытанні атэстацыі суддзяў, прысваення і пазбаўлення кваліфікацыйнага класа

У выпадку прыняцця кваліфікацыйнай калегіяй суддзяў заключэння аб пакіданні суддзі ў раней прысвоеным яму кваліфікацыйным класе паўторная атэстацыя праводзіцца не раней чым праз адзін год з дня прыняцця ўказанага заключэння.

За суддзёй, які знаходзіцца ў адстаўцы, прысвоены яму кваліфікацыйны клас захоўваецца пажыццёва.

Суддзя можа быць пазбаўлены кваліфікацыйнага класа ў выпадку вызвалення яго ад пасады ў сувязі са здзяйсненнем ім учынку, які няславіць гонар і годнасць суддзі, або іншых дзеянняў, якія дыскрэдытуюць судовую ўладу, а таксама ў сувязі з уступленнем у сілу ў дачыненні да суддзі абвінаваўчага прыговору.

ГЛАВА 9

ДЫСЦЫПЛІНАРНАЯ АДКАЗНАСЦЬ СУДДЗЯЎ СУДОЎ АГУЛЬНАЙ ЮРЫСДЫКЦЫІ

Артыкул 91. Падставы для прыцягнення суддзі да дысцыплінарнай адказнасці

Суддзя можа быць прыцягнуты да дысцыплінарнай адказнасці: за парушэнне патрабаванняў заканадаўства пры ажыццяўленні правасуддзя; за парушэнне Кодэкса гонару суддзі Рэспублікі Беларусь; за незахаванне правіл унутранага працоўнага распарадку, здзяйсненне іншай дысцыплінарнай правіннасці.

Адмена або змяненне судовай пастановы не цягнуць за сабой адказнасці суддзі, які ўдзельнічаў у вынясенні ўказанай судовай пастановы, за выключэннем выпадку, калі вызначана наўмыснае вынясенне незаконнай судовай пастановы.

Артыкул 92. Меры дысцыплінарнага спагнання

Да суддзяў могуць прымяняцца наступныя меры дысцыплінарнага спагнання: пазбаўленне поўнасю або часткова дадатковых выплат стымулюючага характару на тэрмін да 12 месяцаў;

заўвага;

вымова;

папярэджанне аб няпоўнай службовай адпаведнасці;

паніжэнне ў кваліфікацыйным класе на тэрмін да шасці месяцаў;

вызваленне ад пасады.

Пры прымяненні дысцыплінарнага спагнання ўлічваюцца характар парушэння і яго наступствы, цяжар правіннасці, асоба суддзі, ступень яго віны.

Артыкул 93. Тэрміны прымянення дысцыплінарных спагнанняў

Дысцыплінарнае спагнанне да суддзі можа быць прыменена не пазней двух месяцаў з дня выяўлення дысцыплінарнай правіннасці, не лічачы часу хваробы суддзі і (або) знаходжання ў водпуску, але не пазней шасці месяцаў з дня яго здзяйснення, а па выніках праверкі, праведзенай кампетэнтнымі органамі, – не пазней двух гадоў з дня здзяйснення дысцыплінарнай правіннасці. Ва ўказаных тэрміны не ўключаецца тэрмін вядзення па крымінальнай справе.

Калі на працягу аднаго года з дня прымянення дысцыплінарнага спагнання суддзя не будзе падвергнуты новаму дысцыплінарнаму спагнанню, ён лічыцца не маючым дысцыплінарнага спагнання.

Па сканчэнні шасці месяцаў з дня прымянення дысцыплінарнага спагнання па прадстаўленні асобы, якая ўзбудзіла дысцыплінарнае вядзенне, а таксама па ініцыятыве старшыні адпаведнага суда, які прымяніў дысцыплінарнае спагнанне, яно можа быць знята датэрмінова пры безаганных паводзінах суддзі і добрасумленых адносінах яго да выканання сваіх абавязкаў.

Калі суддзя, які мае дысцыплінарнае спагнанне, атрымае новае дысцыплінарнае спагнанне, то тэрміны, прадугледжаныя часткамі другой і трэцяй гэтага артыкула, пачынаюць ісці з дня прымянення апошняга дысцыплінарнага спагнання.

Артыкул 94. Органы, якія ажыццяўляюць дысцыплінарнае вядзенне

Дысцыплінарнае вядзенне ў адносінах да суддзяў судаў агульнай юрысдыкцыі за здзяйсненне імі дысцыплінарных правіннасцей ажыццяўляецца кваліфікацыйнымі калегіямі суддзяў.

Вышэйшая кваліфікацыйная калегія суддзяў Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь ажыццяўляе дысцыплінарнае вядзенне ў адносінах да суддзяў Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь (акрамя Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь), старшынь, намеснікаў старшынь абласных (Мінскага гарадскога) судаў, эканамічных судаў абласцей (горада Мінска), членаў кваліфікацыйных калегій суддзяў абласных (Мінскага гарадскога) судаў і эканамічных судаў абласцей (горада Мінска).

Кваліфікацыйныя калегіі суддзяў абласных (Мінскага гарадскога) судаў і эканамічных судаў абласцей (горада Мінска) ажыццяўляюць дысцыплінарнае вядзенне ў адносінах да суддзяў абласных (Мінскага гарадскога) судаў, эканамічных судаў абласцей (горада Мінска) (акрамя старшынь, намеснікаў старшынь, членаў кваліфікацыйных калегій суддзяў указаных судаў), старшынь, намеснікаў старшынь і суддзяў раённых (гарадскіх), спецыялізаваных судаў.

Артыкул 95. Права ўзбуджэння дысцыплінарнага вядзення

Права ўзбуджэння дысцыплінарнага вядзення належыць:

Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь – у адносінах да ўсіх суддзяў;

Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь – у адносінах да ўсіх суддзяў судаў агульнай юрысдыкцыі;

старшыням абласных (Мінскага гарадскога) судаў – у адносінах да суддзяў адпаведных абласных (Мінскага гарадскога), раённых (гарадскіх), спецыялізаваных судаў;

старшыням эканамічных судоў абласцей (горада Мінска) – у адносінах да суддзяў адпаведных эканамічных судоў абласцей (горада Мінска).

Артыкул 96. Парадак падрыхтоўкі да разгляду спраў аб дысцыплінарнай адказнасці

Асоба, якая ўзбуджае дысцыплінарнае вядзенне, папярэдне правярае звесткі аб дысцыплінарнай правіннасці суддзі, у адносінах да якога дысцыплінарнае вядзенне ўзбуджаецца, шляхам атрымання ад яго і іншых асоб пісьмовых тлумачэнняў, выпатрабавання для азнамлення судовых спраў і іншых неабходных матэрыялаў. Пры гэтым суддзя мае права прадставіць дадатковыя тлумачэнні або заявіць хадайніцтва аб правядзенні дадатковай праверкі. Адмова ў задавальненні хадайніцтва перадаецца ў пісьмовай форме. Адмова суддзі ад дачы пісьмовага тлумачэння не з'яўляецца перашкодай для ўзбуджэння дысцыплінарнага вядзення.

Аб узбуджэнні дысцыплінарнага вядзення Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь выдае распараджэнне, Старшыня Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь, старшыні абласных (Мінскага гарадскога) судоў, эканамічных судоў абласцей (горада Мінска) прымаюць пастановы.

У распараджэнні (пастанове) павінны быць указаны падставы для ўзбуджэння дысцыплінарнага вядзення.

Распараджэнне (пастанова) накіроўваецца з неабходнымі матэрыяламі ў адпаведную кваліфікацыйную калегію суддзяў.

Распараджэнне (пастанова) аб узбуджэнні дысцыплінарнага вядзення можа быць адазвана асобай, якая ўзбудзіла яго (яе), на любой стадыі ажыццяўлення дысцыплінарнага вядзення да прыняцця заключэння кваліфікацыйнай калегіяй суддзяў.

Суддзя, у адносінах да якога распараджэнне (пастанова) аб узбуджэнні дысцыплінарнага вядзення адклікаецца, мае права запатрабаваць ажыццяўлення кваліфікацыйнай калегіяй суддзяў дысцыплінарнага вядзення.

Да пачатку ажыццяўлення кваліфікацыйнай калегіяй суддзяў дысцыплінарнага вядзення пры неабходнасці праводзіцца дадатковая праверка падстаў для прыцягнення суддзі да дысцыплінарнай адказнасці, правядзенне якой старшыня кваліфікацыйнай калегіі суддзяў даручае аднаму з членаў калегіі.

У выпадку правядзення дадатковай праверкі падстаў для прыцягнення суддзі да дысцыплінарнай адказнасці цячэнне тэрмінаў, прадугледжаных [артыкулам 93](#) гэтага Кодэкса, прыпыняецца.

Па прадстаўленні старшыні кваліфікацыйнай калегіі суддзяў у правядзенні праверкі могуць прымаць удзел работнікі апаратаў адпаведных судоў.

У неабходных выпадках выпатрабуюцца дадатковыя дакументы і матэрыялы.

Артыкул 97. Тэрміны і парадак ажыццяўлення дысцыплінарнага вядзення

Дысцыплінарнае вядзенне ў адносінах да суддзі павінна быць ажыццёўлена не пазней чым у месячны тэрмін з дня яго паступлення ў кваліфікацыйную калегію суддзяў, не лічачы часу правядзення дадатковай праверкі, прадугледжанай [артыкулам 96](#) гэтага Кодэкса.

Удзел суддзі, у адносінах да якога ўзбуджана дысцыплінарнае вядзенне, пры ажыццяўленні дысцыплінарнага вядзення кваліфікацыйнай калегіяй суддзяў

з'яўляецца абавязковым. Дысцыплінарнае вядзенне можа быць ажыццёўлена ў адсутнасць суддзі ў выпадку яго паўторнай няяўкі ў кваліфікацыйную калегію суддзяў без уважлівых прычын.

У ажыццяўленні дысцыплінарнага вядзення ўдзельнічаюць службовая асоба, якая ўзбудзіла дысцыплінарнае вядзенне, або яго прадстаўнік. Пры ажыццяўленні дысцыплінарнага вядзення могуць прысутнічаць і іншыя суддзі.

Пасяджэнне кваліфікацыйнай калегіі суддзяў афармляецца пратаколам. Па выніках ажыццяўлення дысцыплінарнага вядзення кваліфікацыйная калегія суддзяў прымае заключэнне ў дарадчым пакоі.

Кваліфікацыйная калегія суддзяў разглядае толькі абставіны, указаныя ў распараджэнні (пастанове) аб узбуджэнні дысцыплінарнага вядзення, і не мае права даваць заключэнне аб наяўнасці не ўказаных у распараджэнні (пастанове) правіннасцей.

Усе неадольныя сумненні ў даказанасці здзяйснення суддзёй дысцыплінарнай правіннасці тлумачацца на карысць суддзі.

Артыкул 98. Заключэнне па выніках ажыццяўлення дысцыплінарнага вядзення

Кваліфікацыйная калегія суддзяў можа прыняць заключэнне, якое мае рэкамендацыйны характар, аб наяўнасці падстаў:

для прымянення дысцыплінарных спагнанняў, прадугледжаных часткай першай [артыкула 92](#) гэтага Кодэкса;

для спынення дысцыплінарнага вядзення.

Матэрыялы ажыццяўлення дысцыплінарнага вядзення ў трохдзённы тэрмін накіроўваюцца кваліфікацыйнай калегіяй суддзяў з яе заключэннем для прыняцця рашэння старшыні адпаведнага суда.

У выпадку прыняцця заключэння аб наяўнасці падстаў для прымянення дысцыплінарных спагнанняў, прадугледжаных часткай першай [артыкула 92](#) гэтага Кодэкса, адпаведная кваліфікацыйная калегія суддзяў накіроўвае яго разам з матэрыяламі ажыццяўлення дысцыплінарнага вядзення асобам, упаўнаважаным уносіць адпаведнае прадстаўленне Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь у парадку, устаноўленым гэтым Кодэксам.

Заключэнне па выніках ажыццяўлення дысцыплінарнага вядзення прымаецца большасцю галасоў членаў кваліфікацыйнай калегіі суддзяў, якія ўдзельнічалі ў ажыццяўленні дысцыплінарнага вядзення, выкладаецца ў пісьмовай форме і падпісваецца старшынстваючым і членамі кваліфікацыйнай калегіі суддзяў.

Старшынстваючы або член кваліфікацыйнай калегіі суддзяў, які мае асобную думку, мае права выкласці яго ў пісьмовай форме. Асобная думка дадаецца да матэрыялаў ажыццяўлення дысцыплінарнага вядзення.

Заключэнне па выніках ажыццяўлення дысцыплінарнага вядзення ў адносінах да суддзі чытаецца ўголас на пасяджэнні кваліфікацыйнай калегіі суддзяў.

У заключэнні па выніках ажыццяўлення дысцыплінарнага вядзення павінны быць указаны найменне кваліфікацыйнай калегіі суддзяў, яе склад; месца і час ажыццяўлення дысцыплінарнага вядзення; пасада, прозвішча, уласнае імя, імя па бацьку (калі такое ёсць) суддзі, у адносінах да якога ажыццяўляецца дысцыплінарнае вядзенне; пасада, прозвішча, уласнае імя, імя па бацьку (калі такое ёсць) асобы, якая ўзбудзіла дысцыплінарнае вядзенне; абставіны дысцыплінарнага вядзення, тлумачэнні суддзі і звесткі аб яго асобе; матывы прыняцця заключэння.

Артыкул 99. Рашэнні па выніках разгляду спраў аб дысцыплінарнай адказнасці суддзяў

Рашэнні па выніках разгляду спраў аб дысцыплінарнай адказнасці суддзяў прымаюцца:

старшынямі абласных (Мінскага гарадскога) судаў, эканамічных судаў абласцей (горада Мінска) – у адносінах да намеснікаў старшынь і суддзяў гэтых судаў, а таксама старшынь, намеснікаў старшынь і суддзяў раённых (гарадскіх), спецыялізаваных судаў;

Старшынёй Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь – у адносінах да суддзяў Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь, старшынь абласных (Мінскага гарадскога) судаў, эканамічных судаў абласцей (горада Мінска).

Па выніках разгляду спраў аб дысцыплінарнай адказнасці суддзяў старшыні судаў прымаюць адно з наступных рашэнняў:

аб прымяненні дысцыплінарных спагнанняў, прадугледжаных абзацамі другім – пятым часткі першай [артыкула 92](#) гэтага Кодэкса;

аб спыненні дысцыплінарнага вядзення.

Рашэнні аб прымяненні дысцыплінарных спагнанняў, прадугледжаных абзацамі шостым і сёмым часткі першай [артыкула 92](#) гэтага Кодэкса, прымаюцца Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь.

Копіі рашэння па справе аб дысцыплінарнай адказнасці ў трохдзённы тэрмін з моманту яго прыняцця накіроўваюцца суддзі, у адносінах да якога прынята ўказанае рашэнне, асабе, якая ўзбудзіла дысцыплінарнае вядзенне, а ў адносінах да суддзяў Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь – Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь і ў Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь. Копія рашэння дадаецца да асабістай справы суддзі.

Артыкул 100. Падставы для спынення дысцыплінарнага вядзення

Дысцыплінарнае вядзенне спыняецца:

пры адсутнасці падстаў для прыцягнення суддзі да дысцыплінарнай адказнасці;

у выпадку сканчэння тэрмінаў прыцягнення да дысцыплінарнай адказнасці, прадугледжаных часткай першай [артыкула 93](#) гэтага Кодэкса;

пры немэтазгоднасці прымянення дысцыплінарнага спагнання ў выпадку, калі ёсць магчымасць абмежавацца разглядам дысцыплінарнага вядзення на пасяджэнні адпаведнай кваліфікацыйнай калегіі суддзяў.

Артыкул 101. Абскарджанне рашэнняў аб прымяненні дысцыплінарных спагнанняў

Рашэнні, прынятыя старшынямі абласных (Мінскага гарадскога) судаў, эканамічных судаў абласцей (горада Мінска) па выніках разгляду спраў аб дысцыплінарнай адказнасці суддзяў, могуць быць абскарджаны суддзямі, у адносінах да якіх яны прыняты, а таксама асобамі, якія ўзбудзілі дысцыплінарнае вядзенне, Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь.

Рашэнні Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь, прынятыя па выніках разгляду спраў аб дысцыплінарнай адказнасці суддзяў, могуць быць абскарджаны ў Прэзідыум Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 102. Асаблівасці прымянення дысцыплінарных спагнанняў Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь

Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь пры наяўнасці падстаў і ў межах тэрмінаў прымянення дысцыплінарных спагнанняў, прадугледжаных гэтым Кодэксам, суддзя можа быць прыцягнуты да дысцыплінарнай адказнасці без узбуджэння дысцыплінарнага вядзення. Пры гэтым суддзя можа даваць тлумачэнні наконт здзейсненай ім дысцыплінарнай правіннасці.

ГЛАВА 10

ДЫСЦЫПЛІНАРНАЯ АДКАЗНАСЦЬ СУДДЗЯЎ КАНСТЫТУЦЫЙНАГА СУДА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

Артыкул 103. Падставы для прыцягнення суддзі Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь да дысцыплінарнай адказнасці

Суддзя Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь можа быць прыцягнуты да дысцыплінарнай адказнасці:

- за парушэнне патрабаванняў заканадаўства пры ажыццяўленні правасуддзя;
- за парушэнне Кодэкса гонару суддзі Рэспублікі Беларусь;
- за незахаванне правіл унутранага працоўнага распарадку, здзяйсненне іншай дысцыплінарнай правіннасці.

Артыкул 104. Меры дысцыплінарнага спагнання, якія могуць прымяняцца да суддзяў Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь

Да суддзяў Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь могуць прымяняцца наступныя меры дысцыплінарнага спагнання:

- папярэджанне;
- вызваленне ад пасады.

Пры прымяненні дысцыплінарнага спагнання ўлічваюцца характар парушэння і яго наступствы, цяжар правіннасці, асоба суддзі, ступень яго віны.

Артыкул 105. Тэрміны прымянення дысцыплінарных спагнанняў у адносінах да суддзяў Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь

Дысцыплінарнае спагнанне да суддзі Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь можа быць прыменена не пазней двух месяцаў з дня выяўлення дысцыплінарнай правіннасці, не лічачы часу хваробы суддзі і (або) знаходжання ў водпуску, але не пазней шасці месяцаў з дня яго здзяйснення, а па выніках праверкі, праведзенай кампетэнтнымі органамі, – не пазней двух гадоў з дня здзяйснення дысцыплінарнай правіннасці. Ва ўказаныя тэрміны не ўключаецца тэрмін вядзення па крымінальнай справе.

Калі на працягу аднаго года з дня прымянення дысцыплінарнага спагнання суддзя Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь не будзе падвергнуты новаму дысцыплінарнаму спагнанню, ён лічыцца не маючым дысцыплінарнага спагнання.

Артыкул 106. Парадак прыцягнення суддзі Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь да дысцыплінарнай адказнасці

Да разгляду Канстытуцыйным Судом Рэспублікі Беларусь пытання аб прыцягненні суддзі Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь да дысцыплінарнай адказнасці Старшынёй Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь ствараецца

камісія з ліку суддзяў Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь для правядзення службовага расследавання.

Камісія выпатрабуе ў суддзі Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь, у адносінах да якога ўзнікла пытанне аб прыцягненні яго да дысцыплінарнай адказнасці, пісьмовае або вуснае тлумачэнне, а таксама дакументы, якія адносяцца да справы, прымае іншыя меры па выяўленні наяўнасці або адсутнасці падстаў для прыцягнення суддзі Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь да дысцыплінарнай адказнасці і ва ўстаноўлены Старшынёй Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь тэрмін рыхтуе і прадстаўляе адпаведнае заключэнне.

Старшыня Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь склікае пасяджэнне Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь па пытанні аб прыцягненні суддзі Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь да дысцыплінарнай адказнасці неадкладна пасля атрымання заключэння, прадстаўленага камісіяй.

Па выніках разгляду пытання аб прыцягненні суддзі Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь да дысцыплінарнай адказнасці Канстытуцыйны Суд Рэспублікі Беларусь прымае рашэнне:

аб вынясенні суддзі Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь папярэджання;

аб наяўнасці падстаў для вызвалення суддзі Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь ад пасады і ўнясенні Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь прадстаўлення аб спыненні паўнамоцтваў суддзі Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь;

аб адсутнасці падстаў для прыцягнення суддзі Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь да дысцыплінарнай адказнасці.

Рашэнне Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь па пытанні аб прыцягненні суддзі Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь да дысцыплінарнай адказнасці павінна быць прынята не пазней двух месяцаў з дня стварэння Старшынёй Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь камісіі для правядзення службовага расследавання.

ГЛАВА 11

ПРЫПЫНЕННЕ, АДНАЎЛЕННЕ І СПЫНЕННЕ ПАЎНАМОЦТВАЎ СУДДЗІ

Артыкул 107. Прыпыненне і аднаўленне паўнамоцтваў суддзі

Паўнамоцтвы суддзі прыпыняюцца Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь у выпадку ўзбуджэння крымінальнай справы ў адносінах да суддзі, прыцягнення яго ў якасці падазронага або абвінавачванага па крымінальнай справе, узбуджанай у адносінах да іншых асоб або па факце здзейсненага злачынства, а таксама яго затрымання і іншага пазбаўлення асабістай свабоды – да ўступлення ў законную сілу прыгавору, пастановы аб прымяненні ў адносінах да суддзі прымусовых мер бяспекі і лячэння або пастановы аб спыненні крымінальнай справы.

Паўнамоцтвы суддзі аднаўляюцца па рашэнні Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь у выпадку, калі адпалі падставы для прыпынення паўнамоцтваў суддзі, прадугледжаныя часткай першай гэтага артыкула.

Артыкул 108. Спыненне паўнамоцтваў суддзі

Паўнамоцтвы суддзі Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь могуць быць спынены ў выпадку:

адстаўкі;

падачы ім заявы аб вызваленні ад пасады па ўласным жаданні;

дасягненні гранічнага ўзросту знаходжання на пасадзе суддзі Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь;
 сканчэння тэрміну яго паўнамоцтваў;
 адмовы ад прынясення прысягі;
 спынення грамадзянства Рэспублікі Беларусь з прычыны выхаду з грамадзянства або яго страты;
 прызначэння (выбрання) на іншую пасаду або пераводу на іншую работу;
 заняцця дзейнасцю, не сумяшчальнай з пасадай суддзі, незахавання абмежаванняў, звязаных з дзяржаўнай службай;
 аднакратнага грубага парушэння службовых абавязкаў, якое прызнаецца такім у адпаведнасці з заканадаўчымі актамі, здзяйснення правіннасці, не сумяшчальнай са знаходжаннем на дзяржаўнай службе;
 уступлення ў законную сілу абвінаваўчага прыговору;
 уступлення ў законную сілу рашэння суда аб прызнанні суддзі абмежавана дзеяздольным або недзеяздольным;
 прызнання суддзі не здольным па стане здароўя выконваць абавязкі суддзі (пры наяўнасці медыцынскага заключэння);
 смерці суддзі, абвясчэння яго нябожчыкам або прызнання адсутным без вестак рашэннем суда, якое ўступіла ў законную сілу, – без прыняцця спецыяльнага рашэння.

Спыненне паўнамоцтваў Старшыні і суддзяў Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь ажыццяўляецца Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь, у тым ліку на падставе асабістай пісьмовай заявы суддзі аб адстаўцы або аб вызваленні ад пасады па ўласным жаданні, прадстаўлення Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь па падставах, прадугледжаных абзацамі дзявятым і дзясятым часткі першай гэтага артыкула, або прадстаўлення Старшыні Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь па іншых падставах, прадугледжаных часткай першай гэтага артыкула.

Аб спыненні паўнамоцтваў суддзі Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь паведамляе Савету Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь.

Паўнамоцтвы суддзі суда агульнай юрысдыкцыі могуць быць спынены ў выпадку:

адстаўкі;
 падачы ім заявы аб вызваленні ад пасады па ўласным жаданні;
 дасягненні гранічнага ўзросту знаходжання на дзяржаўнай службе, за выключэннем выпадку, прадугледжанага часткай чацвёртай [артыкула 81](#) гэтага Кодэкса;
 сканчэння тэрміну яго паўнамоцтваў;
 адмовы ад прынясення прысягі;
 спынення грамадзянства Рэспублікі Беларусь з прычыны выхаду з грамадзянства або яго страты;
 прызначэння (выбрання) на іншую пасаду або пераводу на іншую работу;
 заняцця дзейнасцю, не сумяшчальнай з пасадай суддзі, незахавання абмежаванняў, звязаных з дзяржаўнай службай;
 адмовы суддзі ад пераводу ў іншы суд у сувязі з ліквідацыяй суда або скарачэннем колькасці суддзяў;

сістэматычных дысцыплінарных парушэнняў (прыцягненне да дысцыплінарнай адказнасці больш двух разоў на працягу аднаго года);

аднакратнага грубага парушэння службовых абавязкаў, якое прызнаецца такім у адпаведнасці з заканадаўчымі актамі, здзяйснення правіннасці, не сумяшчальнай са знаходжаннем на дзяржаўнай службе;

уступлення ў законную сілу абвінаваўчага прыговору;

уступлення ў законную сілу рашэння суда аб прызнанні суддзі абмежавана дзеяздольным або недзеяздольным;

прызнання суддзі не здольным па стане здароўя выконваць абавязкі суддзі (пры наяўнасці медыцынскага заключэння);

смерці суддзі, абвяшчэння яго нябожчыкам або прызнання адсутным без вестак рашэннем суда, якое ўступіла ў законную сілу, – без прыняцця спецыяльнага рашэння.

Спыненне паўнамоцтваў суддзяў судаў агульнай юрысдыкцыі (акрамя Старшыні і суддзяў Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь) ажыццяўляецца Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь, у тым ліку па прадстаўленні Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь.

Пры наяўнасці падстаў, прадугледжаных часткай чацвёртай гэтага артыкула, спыненне паўнамоцтваў Старшыні і суддзяў Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь ажыццяўляецца Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь. Аб спыненні паўнамоцтваў Старшыні і суддзяў Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь паведамляе Савету Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь.

Працэдуру датэрміновага спынення паўнамоцтваў старшынь, намеснікаў старшынь і суддзяў судаў Рэспублікі Беларусь маюць права ініцыяваць службовыя асобы, упаўнаважаныя ў адпаведнасці з заканадаўчымі актамі узбуджаць дысцыплінарнае вядзенне.

Пры спыненні паўнамоцтваў старшынь і намеснікаў старшынь судаў у сувязі са сканчэннем тэрміну, на які яны былі прызначаны (выбраны), за імі захоўваюцца паўнамоцтвы суддзяў адпаведных судаў, калі тэрмін такіх паўнамоцтваў не скончыўся.

Паўнамоцтвы суддзі спыняюцца ў дзень уступлення ў сілу адпаведнага рашэння Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь або ў дзень, указаны ў дадзеным рашэнні. Пры гэтым не дапускаецца спыненне паўнамоцтваў суддзі ў сувязі са сканчэннем тэрміну яго паўнамоцтваў, устаноўленага гэтым Кодэксам, або дасягненнем ім гранічнага ўзросту знаходжання на пасадзе суддзі да заканчэння разгляду па сутнасці справы, пачатай з удзелам гэтага суддзі. Выхад на работу суддзі, які знаходзіўся ў сацыяльным водпуску, з'яўляецца падставай для спынення паўнамоцтваў суддзі, прызначанага на яго пасаду. Рашэнне аб спыненні паўнамоцтваў суддзі прымаецца Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь.

Рашэнне аб спыненні паўнамоцтваў суддзі можа быць абскарджана ў Вярхоўны Суд Рэспублікі Беларусь на працягу аднаго месяца з дня ўступлення ў сілу адпаведнага рашэння Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

У выпадку адмены абвінаваўчага прыговору або пастановы суда аб прымяненні ў адносінах да суддзі прымусовых мер бяспекі і лячэння, а таксама рашэння суда аб прызнанні суддзі абмежавана дзеяздольным або недзеяздольным ці аб абвяшчэнні яго нябожчыкам або аб прызнанні адсутным без вестак суддзя можа быць адноўлены на пасадзе суддзі Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь.

ГЛАВА 12 АДСТАЎКА СУДДЗІ

Артыкул 109. Адстаўка суддзі

Суддзя мае права на адстаўку ў парадку і на ўмовах, вызначаных заканадаўствам аб дзяржаўнай службе.

Артыкул 110. Права і гарантыі суддзі, які выйшаў у адстаўку

За суддзёй, які выйшаў у адстаўку, захоўваюцца права ўдзелу ў дзейнасці органаў судзейскай супольнасці і іншыя гарантыі, прадугледжаныя гэтым Кодэксам і іншымі заканадаўчымі актамі.

Пры выхадзе суддзі ў адстаўку ў яго службовым пасведчанні ставіцца штамп «У адстаўцы» і ўказваецца дата пачатку адстаўкі.

Артыкул 111. Спыненне адстаўкі суддзі

Адстаўка суддзі спыняецца ў выпадку спынення грамадзянства Рэспублікі Беларусь, наўмыснага парушэння заканадаўства або здзяйснення ганебнага ўчынку, не сумяшчальных з высокім званнем суддзі.

Адстаўка суддзі спыняецца Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь.

Кваліфікацыйная калегія суддзяў па месцы ранейшай работы суддзі, які знаходзіцца ў адстаўцы, пры наяўнасці падстаў, прадугледжаных часткай першай гэтага артыкула, накіроўвае адпаведнае заключэнне асобам, упаўнаважаным уносіць прадстаўленне Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь, для спынення адстаўкі суддзі.

Суддзя, адстаўка якога спынена, мае права абскардзіць гэта заключэнне ў парадку, устаноўленым гэтым Кодэксам для абскарджання заключэнняў кваліфікацыйных калегій суддзяў.

Адстаўка суддзі спыняецца таксама ў сувязі са смерцю суддзі або абвяшчэннем яго ў вызначаным парадку нябожчыкам.

ГЛАВА 13 ДЗЯРЖАЎНАЯ АБАРОНА СУДДЗЯЎ І НАРОДНЫХ ЗАСЯДАЦЕЛЯЎ. МАТЭРЫЯЛЬНАЕ І САЦЫЯЛЬНАЕ ЗАБЕСПЯЧЭННЕ СУДДЗЯЎ

Артыкул 112. Дзяржаўная абарона суддзяў і народных засядацеляў

Суддзі і народныя засядацелі падлягаюць дзяржаўнай абароне.

Дзяржаўная абарона суддзяў і народных засядацеляў ажыццяўляецца ў парадку, устаноўленым заканадаўствам.

Артыкул 113. Абавязковае дзяржаўнае страхаванне суддзяў

Суддзі падлягаюць абавязковаму дзяржаўнаму страхаванню за кошт сродкаў рэспубліканскага бюджэту.

Абавязковае дзяржаўнае страхаванне праводзіцца шляхам аднаразовых выплат у выглядзе страховага забеспячэння ў выпадку:

гібелі (смерці) суддзі ў перыяд работы або пасля звальнення з пасады, якая надыйшла з прычыны цялесных пашкоджанняў або іншага прычынення шкоды здароўю, атрыманых у сувязі з выкананнем ім службовых абавязкаў, – яго спадчыннікам у памеры 15-гадовай заробтнай платы суддзі;

прычынненя суддзі ў сувязі з выкананнем ім службовых абавязкаў калецтва або іншай шкоды здароўю, якія выключаюць далейшую магчымасць займацца прафесійнай дзейнасцю, – у памеры трохгадовай зароботнай платы суддзі;

прычынненя суддзі ў сувязі з выкананнем ім службовых абавязкаў цялесных пашкоджанняў або іншай шкоды здароўю, якія не выклікалі стойкай страты працаздольнасці і якія не выключылі далейшай магчымасці займацца прафесійнай дзейнасцю, – у памеры гадавой зароботнай платы суддзі.

У выпадку прычынненя шкоды здароўю або гібелі членаў сям'і (утрыманцаў) суддзі ў сувязі з выкананнем ім службовых абавязкаў праводзяцца выплаты ў парадку і памерах, указаных у частцы другой гэтага артыкула.

Выплаты па кампенсацыі шкоды, прадугледжаныя часткамі другой і трэцяй гэтага артыкула, праводзяцца за кошт сродкаў рэспубліканскага бюджэту з далейшым спагнаннем сум гэтых выплат з вінаватых асоб.

Шкода, прычыненая наўмысна стратай (гібеллю) або пашкоджаннем маёмасці, якая знаходзіцца ў валоданні, карыстанні або распараджэнні суддзі або членаў яго сям'і, у сувязі з выкананнем ім службовых абавязкаў, падлягае кампенсацыі ў поўным аб'ёме за кошт сродкаў рэспубліканскага бюджэту з далейшым спагнаннем сум гэтай кампенсацыі з вінаватых асоб.

Артыкул 114. Матэрыяльнае і сацыяльнае забеспячэнне суддзяў

Пытанні зароботнай платы суддзяў, давання ім працоўнага водпуску, гарантыі у сувязі з ліквідацыяй суда, скарачэннем колькасці або штата, давання жылых памяшканняў камерцыйнага выкарыстання, выплаты выхадной і іншых аднаразовых дапамог, пенсійнага забеспячэння, медыцынскага абслугоўвання і іншыя меры матэрыяльнага і сацыяльнага забеспячэння суддзяў рэгулююцца заканадаўчымі актамі.

Артыкул 115. Вызваленне ад воінскай службы

Суддзі ва ўстаноўленым заканадаўствам парадку вызваляюцца ад прызыву на тэрміновую ваенную службу, службу ў рэзерве і прызыву на ваенныя і спецыяльныя зборы і іх праходжанні.

Артыкул 116. Тэрміны, якія залічваюцца ў стаж суддзі, які дае права на асобныя гарантыі забеспячэння суддзяў

У стаж суддзі, які падлічваецца для выплаты надбаўкі за выслугу гадоў, вызначэння працягласці працоўнага водпуску ў адпаведнасці з заканадаўствам аб дзяржаўнай службе, уключаюцца:

стаж дзяржаўнай службы, у тым ліку стаж работы ў якасці суддзі, дзяржаўнага арбітра;

час работы ў якасці стажора суддзі;

час праходжання спецыяльнай падрыхтоўкі на пасаду суддзі;

стаж работы па спецыяльнасці, неабходны для заняцця пасады суддзі.

ГЛАВА 14 НАРОДНЫ ЗАСЯДАЦЕЛЬ

Артыкул 117. Патрабаванні, якія прад'яўляюцца да народных засядацеляў

Грамадзяне Рэспублікі Беларусь маюць права ўдзельнічаць у дзейнасці суда па ажыццяўленні правасуддзя ў якасці народных засядацеляў у парадку і выпадках, устаноўленых гэтым Кодэксам і іншымі заканадаўчымі актамі.

Народнымі засядацелямі могуць быць грамадзяне Рэспублікі Беларусь, якія дасягнулі 25-гадовага ўзросту і валодаюць беларускай і рускай мовамі.

Народнымі засядацелямі не могуць быць:

асобы, у адносінах да якіх маецца абвінаваўчы прыгавор суда, які ўступіў у законную сілу;

асобы, прызнаныя абмежавана дзеяздольнымі або недзеяздольнымі рашэннем суда, якое ўступіла ў законную сілу;

асобы, якія знаходзяцца на ўліку ў псіханеўралагічным і (або) наркалагічным дыспансерах;

дэпутаты Палаты прадстаўнікоў, члены Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, кіруючыя работнікі дзяржаўных органаў і іншых арганізацый, пасады якіх уключаны ў кадравы рэестр Кіраўніка дзяржавы Рэспублікі Беларусь, суддзі, пракурорскія работнікі, работнікі судаў, супрацоўнікі органаў дзяржаўнай бяспекі, унутраных спраў, Следчага камітэта Рэспублікі Беларусь, Дзяржаўнага камітэта судовых экспертыз Рэспублікі Беларусь, работнікі органаў фінансавых расследаванняў Камітэта дзяржаўнага кантролю Рэспублікі Беларусь, натарыусы, адвакаты, а таксама асобы, якія займаюць выбарныя пасады ў органах мясцовага кіравання і самакіравання;

свяшчэннаслужыцелі.

Артыкул 118. Парадак фарміравання і зацвярджэння спісаў народных засядацеляў

Колькасць народных засядацеляў устанаўліваецца ў наступных суадносінах:

для раённых (гарадскіх), спецыялізаваных судаў – не менш 35 народных засядацеляў на аднаго суддзю;

для абласных (Мінскага гарадскога) судаў – не менш 25 народных засядацеляў на аднаго суддзю;

для Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь – не менш дзесяці народных засядацеляў на аднаго суддзю.

Падбор кандыдатаў і стварэнне спісаў народных засядацеляў ажыццяўляюцца тэрмінам на пяць год адпаведным раённым (гарадскім), абласным (Мінскім гарадскім) выканаўчым камітэтам (далей, калі не ўказана іншае, – выканаўчы камітэт), а падбор кандыдатаў і стварэнне спісаў народных засядацеляў Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь – Мінскім гарадскім выканаўчым камітэтам.

Папярэдні адбор кандыдатаў у народныя засядацелі ажыццяўляецца выканаўчым камітэтам у парадку, устаноўленым Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь, з асоб:

прапанаваных працоўнымі калектывамі і грамадскімі аб'яднаннямі;

вызначаных шляхам выпадковай выбаркі са спісаў грамадзян Рэспублікі Беларусь, якія маюць права ўдзельнічаць у выбарах, рэферэндуме, галасаванні аб адкліканні дэпутата.

Уключэнне грамадзян Рэспублікі Беларусь у спісы народных засядацеляў праводзіцца з іх згоды.

Пасля папярэдняга адбору кандыдатаў у народныя засядацелі выканаўчы камітэт:

запрошвае і атрымлівае ва ўстаноўленым парадку на бязвыплатнай аснове ад дзяржаўных органаў і іншых арганізацый без пісьмовай згоды грамадзян звесткі з інфармацыйных сістэм, якія ўтрымліваюць персанальныя даныя, даныя аб родзе заняткаў і іншыя звесткі аб кандыдатах у народныя засядацелі, па пісьмовым запыце або на падставе пагаднення аб даванні персанальных дадзеных, заключанага з уласнікам (уладальнікам) інфармацыйнага рэсурсу (сістэмы);

высвятляе наяўнасць абставін, прадугледжаных часткай трэцяй **артыкула 117** гэтага Кодэкса, і просіць згоду асоб, якія адпавядаюць патрабаванням, што прад'яўляюцца да народных засядацеляў.

З ліку асоб, якія далі згоду на іх уключэнне ў спіс народных засядацеляў, выканаўчым камітэтам складаецца спіс народных засядацеляў у колькасці, якая перавышае ўказаную ў частцы першай гэтага артыкула ў два разы. Пры гэтым колькасць прадстаўнікоў працоўных калектываў і грамадскіх аб'яднанняў павінна складаць не менш 30 працэнтаў ад агульнай колькасці народных засядацеляў, уключаных у адпаведны спіс.

Пры стварэнні спісаў народных засядацеляў указваюцца прозвішча, уласнае імя, імя па бацьку (калі такое ёсць), пол, год нараджэння, месца жыхарства (месца знаходжання), род заняткаў народнага засядацеля.

Спісы народных засядацеляў накіроўваюцца для ўзгаднення:

раённага (гарадскога), спецыялізаванага судоў – у адпаведную пракуратуру раёна (горада, раёна ў горадзе) і абласную (Мінскую гарадскую) калегію адвакатаў;

абласнога (Мінскага гарадскога) суда – у адпаведную пракуратуру вобласці (горада Мінска) і Рэспубліканскую калегію адвакатаў;

Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь – у Генеральную пракуратуру Рэспублікі Беларусь і Рэспубліканскую калегію адвакатаў.

Пры ўзгадненні адпаведная пракуратура, калегія адвакатаў мае права выключыць са спіса народных засядацеляў да 25 працэнтаў ад колькасці народных засядацеляў, уключаных у спіс.

Спісы народных засядацеляў зацвярджаюцца:

раённых (гарадскіх), спецыялізаваных, абласных (Мінскага гарадскога) судоў – адпаведнымі абласнымі (Мінскімі гарадскімі) Саветамі дэпутатаў;

Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь – Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь.

Зацверджаныя спісы народных засядацеляў павінны быць накіраваны ў адпаведныя суды не пазней чым за адзін месяц да сканчэння паўнамоцтваў народных засядацеляў, уключаных у папярэднія спісы. Звесткі аб народных засядацелях (з указаннем іх прозвішча, уласнага імені, імені па бацьку (калі такое ёсць)) размяшчаюцца на інфармацыйных стэндах у будынку адпаведнага суда.

У выпадку, калі паўнамоцтвы больш як паловы народных засядацеляў, уключаных у адпаведны спіс, датэрмінова спынены, фарміруецца новы спіс народных засядацеляў у парадку, устаноўленым гэтым артыкулам.

Парадак і тэрміны фарміравання спісаў народных засядацеляў устанаўліваюцца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 119. Прысяга народных засядацеляў

Народныя засядацелі маюць права ажыццяўляць правасуддзе толькі пасля прынясення прысягі наступнага зместу:

«Я, (прозвішча, уласнае імя, імя па бацьку (калі такое ёсць)), урачыста клянуся перад народам Рэспублікі Беларусь добрасумленна выконваць свае абавязкі, ажыццяўляць правасуддзе, падпарадкоўваючыся толькі Канстытуцыі Рэспублікі

Беларусь, быць бесстароннім і справядлівым, як загадваюць мне абавязак і маё сумленне».

Прысяга прыносіцца народнымі засядацелямі:

раённага (гарадскога), спецыялізаванага, абласнога (Мінскага гарадскога) судоў – на агульным зборы народных засядацеляў адпаведнага суда ў прысутнасці старшыні і суддзяў гэтага суда;

Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь – на агульным зборы народных засядацеляў Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь у прысутнасці Старшыні і суддзяў Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь.

Агульныя зборы народных засядацеляў, указаныя ў частцы другой гэтага артыкула, праводзяцца не пазней аднаго месяца пасля паступлення ў суд спісаў народных засядацеляў.

Акт аб прынясенні прысягі падпісваецца народным засядацелем і захоўваецца ў адпаведным судзе.

Народны засядацель у перыяд ажыццяўлення сваіх паўнамоцтваў прыносіць прысягу адзін раз.

Пасля прынясення прысягі народнаму засядацелю ўручаецца пасведчанне народнага засядацеля.

Пасведчанне народнага засядацеля падпісваецца:

раённага (гарадскога), спецыялізаванага, абласнога (Мінскага гарадскога) судоў – старшынёй адпаведнага абласнога (Мінскага гарадскога) Савета дэпутатаў;

Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь – старшынёй Мінскага гарадскога Савета дэпутатаў.

Артыкул 120. Прыцягненне народных засядацеляў да ўдзелу ў разглядзе спраў у судзе

Прыцягненне народных засядацеляў да ўдзелу ў разглядзе канкрэтнай справы праводзіцца адпаведным судом згодна чарговасці са спіса народных засядацеляў дадзенага суда ў парадку, які ўстанаўліваецца Пленумам Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь.

Суд інфармуе народных засядацеляў аб прыцягненні да разгляду канкрэтнай справы і высвятляе наяўнасць абставін, прадугледжаных часткай трэцяй [артыкула 117](#) і часткай першай [артыкула 121](#) гэтага Кодэкса. Аб наяўнасці або адсутнасці ўказаных абставін народныя засядацелі інфармуюць суд шляхам прадстаўлення пісьмовай заявы.

Пры наяўнасці ў народнага засядацеля абставін, прадугледжаных часткай трэцяй [артыкула 117](#) і часткай першай [артыкула 121](#) гэтага Кодэкса, суд вызваляе народнага засядацеля ад выканання абавязкаў па канкрэтнай справе і праводзіць дадатковы адбор народнага засядацеля па правілах, прадугледжаных гэтым артыкулам.

Народны засядацель прыцягваецца да выканання сваіх абавязкаў на тэрмін, не большы за 21 дзень за год, а ў выпадку, калі час разгляду канкрэтнай справы перавышае ўказаны тэрмін, – на тэрмін разгляду гэтай справы. Дзень, у які народны засядацель прыцягваўся да выканання сваіх абавязкаў, падлягае ўключэнню ў названы тэрмін незалежна ад фактычнага часу ўдзелу народнага засядацеля ў разглядзе спраў у гэты дзень.

Улік часу ўдзелу народных засядацеляў у разглядзе спраў у судзе і кантроль за прытрымліваннем тэрмінаў, прадугледжаных часткай чацвёртай гэтага артыкула,

ажыццяўляюцца адпаведным судом у парадку, які ўстанаўліваецца Пленумам Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь.

Парушэнне прадугледжанага гэтым артыкулам парадку прыцягнення народных засядацеляў да ўдзелу ў разглядзе канкрэтнай справы з'яўляецца падставай для прызнання складу суда незаконным.

Суддзя, які разглядае канкрэтную справу, растлумачвае прыцягнутым да ўдзелу ў разглядзе справы народным засядацелям іх правы і абавязкі, парадак судовага разбору з улікам асаблівасцей справы, якая разглядаецца.

Артыкул 121. Вызваленне народнага засядацеля ад выканання абавязкаў па канкрэтнай справе

Суддзя можа вызваліць народнага засядацеля ад выканання абавязкаў па канкрэтнай справе на падставе пісьмовай заявы народнага засядацеля, калі ён:

дасягнуў 70-гадовага ўзросту;

знаходзіцца ў сацыяльным водпуску, дадзеным у адпаведнасці з заканадаўствам;

у адпаведнасці са сваімі перакананнямі або веравызнаннем лічыць для сябе немагчымым удзел у ажыццяўленні правосуддзя;

мае іншыя ўважлівыя прычыны.

Народны засядацель вызваляецца ад выканання абавязкаў суддзі па канкрэтнай справе ў выпадках, устаноўленых часткай першай гэтага артыкула, да вынясення суддзёй рашэння аб утварэнні складу суда з удзелам народных засядацеляў.

Артыкул 122. Гарантыі і кампенсацыі на час выканання абавязкаў народных засядацеляў

На час выканання абавязкаў народных засядацеляў у рабочы час работнікам гарантуецца захаванне месца работы (пасады) і сярэдняга заробку.

Непрацуючым народным засядацелям, у тым ліку пенсіянерам, за выкананне абавязкаў у судзе праводзяцца выплаты ў памеры сярэдняга заробку для мясцовасці (раёна, горада) па месцы знаходжання суда.

У выпадку выезду народных засядацеляў для выканання абавязкаў у судзе ў іншай мясцовасці па-за пастаянным месцам жыхарства ім таксама даюцца гарантыі і кампенсацыі, прадугледжаныя заканадаўствам пры службовых камандзіроўках.

Выплаты народным засядацелям, прадугледжаныя гэтым артыкулам, праводзяцца судом, які разглядае справу, за кошт сродкаў, якія выдзяляюцца на гэтыя мэты з рэспубліканскага бюджэту.

Артыкул 123. Гарантыі, звязаныя з выкананнем абавязкаў народных засядацеляў

Звальненне народных засядацеляў з асноўнай работы па ініцыятыве наймальніка, за выключэннем выпадкаў здзяйснення народным засядацелем вінаватых дзеянняў (бяздзейнасці), дапускаецца пры прытрымліванні агульнага парадку, прадугледжанага заканадаўствам аб працы, і толькі са згоды органа (службовай асобы), якая зацвердзіла спісы народных засядацеляў.

Артыкул 124. Спыненне паўнамоцтваў народных засядацеляў

Паўнамоцтвы народнага засядацеля спыняюцца па сканчэнні тэрміну, на які быў зацверджаны адпаведны спіс народных засядацеляў. Справа, пачатая з удзелам народнага засядацеля, павінна быць скончана з яго ўдзелам і па сканчэнні тэрміну яго паўнамоцтваў, за выключэннем выпадкаў, устаноўленых часткай другой гэтага артыкула.

Орган (службовая асоба), які зацвердзіў адпаведны спіс народных засядацеляў, спыняе паўнамоцтвы народнага засядацеля ў выпадку наўмыснага парушэння ім заканадаўства або здзяйснення ганебнага ўчынку, не сумяшчальнага з высокім званнем народнага засядацеля, а таксама пры наяўнасці абставін, прадугледжаных часткай трэцяй [артыкула 117](#) гэтага Кодэкса.

РАЗДЗЕЛ IV ОРГАНЫ СУДЗЕЙСКОЙ СУПОЛЬНАСЦІ

ГЛАВА 15 АГУЛЬНЫЯ ПАЛАЖЭННІ АБ ОРГАНАХ СУДЗЕЙСКОЙ СУПОЛЬНАСЦІ

Арттыкул 125. Судзейская супольнасць

Судзейскую супольнасць Рэспублікі Беларусь складаюць суддзі Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь, судоў агульнай юрысдыкцыі, а таксама суддзі, якія знаходзяцца ў адстаўцы.

Арттыкул 126. Суддзя як член судзейскай супольнасці

Суддзя (суддзя, які знаходзіцца ў адстаўцы) выступае як член судзейскай супольнасці і застаецца такім аж да спынення яго паўнамоцтваў (спынення адстаўкі) па падставах, прадугледжаных гэтым Кодэксам.

Прыналежнасць суддзі да судзейскай супольнасці вызначаецца фактам надзялення яго паўнамоцтвамі суддзі і не патрабуе якога-небудзь іншага пацвярджэння.

Арттыкул 127. Органы судзейскай супольнасці

Органы судзейскай супольнасці фарміруюцца ў адпаведнасці з гэтым Кодэксам у мэтах умацавання судовай сістэмы, забеспячэння самастойнасці і незалежнасці судовай улады.

Органамі судзейскай супольнасці з'яўляюцца:

з'езд суддзяў Рэспублікі Беларусь;

Рэспубліканская канферэнцыя суддзяў;

Рэспубліканскі савет суддзяў;

канферэнцыі суддзяў абласных (Мінскага гарадскога) судоў і эканамічных судоў абласцей (горада Мінска);

Вышэйшая кваліфікацыйная калегія суддзяў Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь;

кваліфікацыйныя калегіі суддзяў абласных (Мінскага гарадскога) судоў і эканамічных судоў абласцей (горада Мінска).

Арттыкул 128. Асноўныя задачы органаў судзейскай супольнасці

Асноўнымі задачамі органаў судзейскай супольнасці з'яўляюцца:

падтрыманне аўтарытэту судовай улады;

забеспячэнне прытрымлівання суддзямі ў іх прафесійнай дзейнасці і асабістых паводзінах патрабаванняў, якія прад'яўляюцца да іх Канстытуцыяй Рэспублікі Беларусь, іншымі актамі заканадаўства і Кодэксам гонару суддзі Рэспублікі Беларусь;

абарона праў і законных інтарэсаў суддзяў;

судзейнічанне рэалізацыі гарантый незалежнасці і недатыкальнасці суддзяў; удасканалванне судовай сістэмы і судаводства.

Артыкул 129. Прынцыпы арганізацыі і дзейнасці органаў судзейскай супольнасці

Органы судзейскай супольнасці ажыццяўляюць сваю дзейнасць калегіяльна, публічна, пры няўхільным прытрымліванні прынцыпу незалежнасці суддзяў. Пры неабходнасці можа быць праведзена закрытае пасяджэнне органа судзейскай супольнасці.

Рэспубліканскі савет суддзяў, кваліфікацыйныя калегіі суддзяў утвараюцца на аснове выбарнасці, змяняльнасці і падсправаздачнасці перад органамі, іх якія абралі. Падсправаздачнасць кваліфікацыйных калегій суддзяў не распаўсюджваецца на прыняцце імі рашэнняў (заклучэнняў) па канкрэтных матэрыялах.

Артыкул 130. Тэрмін паўнамоцтваў органаў судзейскай супольнасці

Рэспубліканскі савет суддзяў выбіраецца тэрмінам на пяць год. Вышэйшая кваліфікацыйная калегія суддзяў Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь, кваліфікацыйныя калегіі суддзяў абласных (Мінскага гарадскога) судаў і эканамічных судаў абласцей (горада Мінска) выбіраюцца тэрмінам на чатыры гады.

Датэрміновае спыненне паўнамоцтваў выбарных органаў судзейскай супольнасці не дапускаецца, за выключэннем выпадкаў, калі такое рашэнне прымуць з'езд суддзяў Рэспублікі Беларусь (Рэспубліканская канферэнцыя суддзяў) у адносінах да Рэспубліканскага савета суддзяў або канферэнцыі суддзяў абласных (Мінскага гарадскога) судаў і эканамічных судаў абласцей (горада Мінска) у адносінах да выбраных імі кваліфікацыйных калегій суддзяў, а таксама Пленум Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь у адносінах да Вышэйшай кваліфікацыйнай калегіі суддзяў Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 131. Рэгламент органа судзейскай супольнасці

Правілы падрыхтоўкі, парадак правядзення пасяджэнняў органа судзейскай супольнасці, прыняцця і афармлення яго рашэнняў, кантролю за іх выкананнем, іншыя пытанні арганізацыі яго работы вызначаюцца рэгламентам адпаведнага органа судзейскай супольнасці.

Рэгламент з'езда суддзяў Рэспублікі Беларусь вызначаецца з'ездам па прапанове прэзідыума з'езда суддзяў Рэспублікі Беларусь.

Рэгламент Рэспубліканскай канферэнцыі суддзяў прымаецца і мяняецца Рэспубліканскай канферэнцыяй суддзяў.

Рэгламент Рэспубліканскага савета суддзяў прымаецца і мяняецца Рэспубліканскім саветам суддзяў.

Рэгламент Вышэйшай кваліфікацыйнай калегіі суддзяў Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь прымаецца і мяняецца Вышэйшай кваліфікацыйнай калегіяй суддзяў Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь.

Рэгламенты кваліфікацыйных калегій суддзяў абласных (Мінскага гарадскога) судаў і эканамічных судаў абласцей (горада Мінска) прымаюцца і мяняюцца адпаведнымі кваліфікацыйнымі калегіямі суддзяў.

Артыкул 132. Звароты органаў судзейскай супольнасці

Рэспубліканскі савет суддзяў, кваліфікацыйныя калегіі суддзяў маюць права звяртацца да дзяржаўных органаў, іншых арганізацый і службовых асоб па пытаннях, якія адносяцца да іх кампетэнцыі.

Звароты Рэспубліканскага савета суддзяў, кваліфікацыйных калегій суддзяў да дзяржаўных органаў, іншых арганізацый і службовых асоб падлягаюць разгляду ў месячны тэрмін.

Артыкул 133. Узаемнае інфармаванне органаў судзейскай супольнасці

Кваліфікацыйныя калегіі суддзяў абласных (Мінскага гарадскога) судаў і эканамічных судаў абласцей (горада Мінска) перыядычна абменьваюцца інфармацыяй аб сваёй дзейнасці.

Рэспубліканскі савет суддзяў накіроўвае ў кваліфікацыйныя калегіі суддзяў інфармацыю аб сваёй рабоце.

Кваліфікацыйныя калегіі суддзяў абласных (Мінскага гарадскога) судаў і эканамічных судаў абласцей (горада Мінска) інфармуюць аб сваёй дзейнасці Рэспубліканскі савет суддзяў, Вышэйшую кваліфікацыйную калегію суддзяў Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 134. Друкаваныя выданні органаў судзейскай супольнасці

Органы судзейскай супольнасці маюць права засноўваць друкаваныя выданні ў парадку, устаноўленым заканадаўствам.

ГЛАВА 16 З'ЕЗД СУДДЗЯЎ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

Артыкул 135. З'езд суддзяў Рэспублікі Беларусь як вышэйшы орган судзейскай супольнасці

З'езд суддзяў Рэспублікі Беларусь – вышэйшы орган судзейскай супольнасці, які прадстаўляе інтарэсы ўсёй судзейскай супольнасці.

З'езд суддзяў Рэспублікі Беларусь ажыццяўляе свае паўнамоцтвы ў складзе суддзяў Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь, судаў агульнай юрысдыкцыі, а таксама суддзяў, якія знаходзяцца ў адстаўцы.

З'езд суддзяў Рэспублікі Беларусь склікаецца па ініцыятыве Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь або Старшыні Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь і (або) Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь для абмеркавання найбольш важных дзяржаўных задач, звязаных з ажыццяўленнем судовай улады.

Артыкул 136. Кампетэнцыя з'езда суддзяў Рэспублікі Беларусь

З'езд суддзяў Рэспублікі Беларусь:

разглядае ў межах сваёй кампетэнцыі актуальныя праблемы работы судаў, а таксама пытанні прававога, матэрыяльнага і сацыяльнага становішча суддзяў;

абмяркоўвае пытанні судовай практыкі і ўносіць суб'ектам права заканадаўчай ініцыятывы прапановы аб удасканалванні заканадаўчых актаў;

праводзіць абмеркаванне праектаў законаў і іншых нарматыўных прававых актаў, якія датычацца статусу суддзяў, арганізацыйнага, кадровага, матэрыяльна-тэхнічнага забеспячэння дзейнасці судаў і іншых пытанняў іх дзейнасці;

выбірае Рэспубліканскі савет суддзяў;

заслухоўвае справаздачу старшыні Рэспубліканскага савета суддзяў аб рабоце Рэспубліканскага савета суддзяў;

разглядае іншыя пытанні дзейнасці судовай сістэмы, за выключэннем пытанняў, аднесеных да кампетэнцыі кваліфікацыйных калегій суддзяў.

Артыкул 137. Парадак падрыхтоўкі з'езда суддзяў Рэспублікі Беларусь

Парадак дня з'езда суддзяў Рэспублікі Беларусь фарміруецца Рэспубліканскім саветам суддзяў і зацвярджаецца з'ездам.

У парадак чарговага пасяджэння з'езда суддзяў Рэспублікі Беларусь у абавязковым парадку ўключаюцца:

справаздача старшыні Рэспубліканскага савета суддзяў аб рабоце Рэспубліканскага савета суддзяў;

выбары Рэспубліканскага савета суддзяў.

Для падрыхтоўкі і правядзення з'езда суддзяў Рэспублікі Беларусь Рэспубліканскі савет суддзяў утварае арганізацыйны камітэт, у які ўваходзяць члены Рэспубліканскага савета суддзяў, а пры неабходнасці – іншыя суддзі Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь, судоў агульнай юрысдыкцыі. Прадстаўнікі дзяржаўных органаў, грамадскіх аб'яднанняў уключаюцца ў склад арганізацыйнага камітэта з іх згоды.

Узначальвае арганізацыйны камітэт па падрыхтоўцы і правядзенні з'езда суддзяў Рэспублікі Беларусь старшыня Рэспубліканскага савета суддзяў.

Каштарыс расходаў, неабходных для правядзення з'езда суддзяў Рэспублікі Беларусь, складаецца арганізацыйным камітэтам і зацвярджаецца Рэспубліканскім саветам суддзяў.

Артыкул 138. Рабочыя органы з'езда суддзяў Рэспублікі Беларусь

Работа з'езда суддзяў Рэспублікі Беларусь ажыццяўляецца праз утвораныя ім рабочыя органы – прэзідыум, сакратарыят, рэдакцыйную, падліковую і іншыя камісіі, створаныя для выпрацоўкі праектаў і прыняцця рашэнняў па пытаннях, уключаных у парадак пасяджэння.

У склад рабочых органаў, апрача суддзяў, могуць уключацца прадстаўнікі дзяржаўных органаў, грамадскіх аб'яднанняў, а таксама вучоныя-юрысты, запрошаныя для ўдзелу ў рабоце з'езда.

Артыкул 139. Парадак склікання з'езда суддзяў Рэспублікі Беларусь

З'езд суддзяў Рэспублікі Беларусь склікаецца Рэспубліканскім саветам суддзяў.

Рашэнне аб скліканні з'езда суддзяў Рэспублікі Беларусь прымаецца, як правіла, не пазней чым за чатыры месяцы да яго правядзення.

Рэспубліканскі савет суддзяў абавязаны разгледзець зварот аб правядзенні з'езда суддзяў Рэспублікі Беларусь у месячны тэрмін і прыняць па ім рашэнне, якое з'яўляецца канчатковым.

Артыкул 140. Парадак правядзення з'езда суддзяў Рэспублікі Беларусь і прыняцця ім рашэнняў

З'езд суддзяў Рэспублікі Беларусь ажыццяўляе свае паўнамоцтвы пры ўмове, што ў яго рабоце прымае ўдзел не менш дзвюх трацей усіх суддзяў Рэспублікі Беларусь.

Рашэнні з'езда суддзяў Рэспублікі Беларусь прымаюцца адкрытым галасаваннем. Па асобных пытаннях можа быць праведзена тайнае галасаванне. Рашэнне аб тайным галасаванні можа быць прынята большасцю галасоў прысутных на з'ездзе суддзяў Рэспублікі Беларусь.

Рашэнне з'езда суддзяў Рэспублікі Беларусь лічыцца прынятым, калі за яго прагаласавала больш паловы прысутных на з'ездзе суддзяў Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 141. Выкананне рашэнняў з'езда суддзяў Рэспублікі Беларусь

Рашэнні з'езда суддзяў Рэспублікі Беларусь, прынятыя ў межах яго кампетэнцыі, з'яўляюцца абавязковымі для выканання ўсімі суддзямі і органамі судзейскай супольнасці.

Кантроль за выкананнем рашэнняў з'езда суддзяў Рэспублікі Беларусь ажыццяўляе Рэспубліканскі савет суддзяў.

З'езд суддзяў Рэспублікі Беларусь, а таксама Рэспубліканскі савет суддзяў мае права даручыць выкананне рашэнняў з'езда або асобных іх палажэнняў канкрэтным органам судзейскай супольнасці або ўтварыць для гэтага спецыяльныя камісіі.

ГЛАВА 17

РЭСПУБЛІКАНСКАЯ КАНФЕРЭНЦЫЯ СУДДЗЯЎ

Артыкул 142. Рэспубліканская канферэнцыя суддзяў

Рэспубліканская канферэнцыя суддзяў з'яўляецца органам судзейскай супольнасці Рэспублікі Беларусь.

Рэспубліканская канферэнцыя суддзяў правамоцная ў перыяд паміж з'ездамі суддзяў Рэспублікі Беларусь прымаць рашэнні па пытаннях, якія адносяцца да яе кампетэнцыі.

Артыкул 143. Склад Рэспубліканскай канферэнцыі суддзяў

У склад Рэспубліканскай канферэнцыі суддзяў уваходзяць:

суддзі Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь;

суддзі Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь;

суддзі іншых судаў агульнай юрысдыкцыі ў колькасці па 20 чалавек ад кожнай вобласці, горада Мінска, выбраных адпаведнымі канферэнцыямі суддзяў абласных (Мінскага гарадскога) судаў і эканамічных судаў абласцей (горада Мінска).

У склад Рэспубліканскай канферэнцыі суддзяў могуць выбірацца суддзі, якія знаходзяцца ў адстаўцы.

Артыкул 144. Кампетэнцыя Рэспубліканскай канферэнцыі суддзяў

Рэспубліканская канферэнцыя суддзяў:

выбірае Рэспубліканскі савет суддзяў;

заслухоўвае справаздачу старшыні Рэспубліканскага савета суддзяў аб рабоце Рэспубліканскага савета суддзяў;

ажыццяўляе іншыя паўнамоцтвы ў адпаведнасці з заканадаўчымі актамі.

Артыкул 145. Парадак склікання Рэспубліканскай канферэнцыі суддзяў

Рэспубліканская канферэнцыя суддзяў склікаецца ў выпадку, калі да заканчэння тэрміну паўнамоцтваў Рэспубліканскага савета суддзяў не скліканы з'езд суддзяў Рэспублікі Беларусь, а таксама ў іншых выпадках, устаноўленых заканадаўчымі актамі.

Рашэнне аб скліканні Рэспубліканскай канферэнцыі суддзяў прымае Рэспубліканскі савет суддзяў або Старшыня Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь і (або) Старшыня Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь.

Рэспубліканскі савет суддзяў вызначае час і месца правядзення Рэспубліканскай канферэнцыі суддзяў, фарміруе парадак дня, праводзіць падрыхтоўчую работу для правядзення дадзенай канферэнцыі.

Артыкул 146. Парадак правядзення Рэспубліканскай канферэнцыі суддзяў і прыняцця ёю рашэнняў

Рэспубліканская канферэнцыя суддзяў правамоцная пры ўдзеле ў яе рабоце не менш дзвюх трацей суддзяў, надзеленых правам удзелу ў дадзенай канферэнцыі.

Рашэнні Рэспубліканскай канферэнцыі суддзяў прымаюцца адкрытым галасаваннем.

Рашэнне Рэспубліканскай канферэнцыі суддзяў лічыцца прынятым, калі за яго прагаласавала больш паловы ад агульнай колькасці прысутных на дадзенай канферэнцыі.

Артыкул 147. Выкананне рашэнняў Рэспубліканскай канферэнцыі суддзяў

Рашэнні Рэспубліканскай канферэнцыі суддзяў, прынятыя ў межах яе кампетэнцыі, з'яўляюцца абавязковымі для выканання ўсімі суддзямі, Рэспубліканскім саветам суддзяў, канферэнцыямі суддзяў абласных (Мінскага гарадскога) судаў і эканамічных судаў абласцей (горада Мінска).

Кантроль за выкананнем рашэнняў Рэспубліканскай канферэнцыі суддзяў ажыццяўляе Рэспубліканскі савет суддзяў.

Рэспубліканская канферэнцыя суддзяў мае права даручыць выкананне прынятых ёю рашэнняў або асобных іх палажэнняў канкрэтным органам судзейскай супольнасці або ўтварыць для гэтага спецыяльныя камісіі.

ГЛАВА 18 РЭСПУБЛІКАНСКІ САВЕТ СУДДЗЯЎ

Артыкул 148. Рэспубліканскі савет суддзяў

Рэспубліканскі савет суддзяў з'яўляецца органам судзейскай супольнасці, які ажыццяўляе ў перыяд паміж з'ездамі суддзяў Рэспублікі Беларусь і рэспубліканскімі канферэнцыямі суддзяў іх паўнамоцтвы, а таксама іншыя паўнамоцтвы ў адпаведнасці з гэтым Кодэксам.

Рэспубліканскі савет суддзяў выбіраецца тэрмінам на пяць год.

Паўнамоцтвы Рэспубліканскага савета суддзяў спыняюцца датэрмінова ў выпадку правядзення чарговага з'езда суддзяў Рэспублікі Беларусь або Рэспубліканскай канферэнцыі суддзяў.

Рэспубліканскі савет суддзяў падсправаздачны з'езду суддзяў Рэспублікі Беларусь і Рэспубліканскай канферэнцыі суддзяў.

Артыкул 149. Склад Рэспубліканскага савета суддзяў

Рэспубліканскі савет суддзяў выбіраецца з'ездам суддзяў Рэспублікі Беларусь або Рэспубліканскай канферэнцыяй суддзяў у колькасці 27 чалавек з ліку суддзяў

Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь, судоў агульнай юрысдыкцыі, якія маюць стаж работы на пасадзе суддзі не меншы за тры гады.

У склад Рэспубліканскага савета суддзяў уваходзяць па пасадзе Старшыня Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь, Старшыня Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь.

Склад Рэспубліканскага савета суддзяў фарміруецца з улікам наступных норм прадстаўніцтва:

ад Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь – два чалавекі;

ад Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь – чатыры чалавекі;

ад іншых судоў агульнай юрысдыкцыі – па тры чалавекі ад кожнай вобласці, горада Мінска.

Вылучэнне кандыдатаў у склад Рэспубліканскага савета суддзяў ажыццяўляецца Канстытуцыйным Судом Рэспублікі Беларусь, Пленумам Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь, канферэнцыямі суддзяў абласных (Мінскага гарадскога) судоў і эканамічных судоў абласцей (горада Мінска).

Артыкул 150. Кампетэнцыя Рэспубліканскага савета суддзяў

Рэспубліканскі савет суддзяў:

склікае з'езд суддзяў Рэспублікі Беларусь;

склікае Рэспубліканскую канферэнцыю суддзяў у выпадку, калі да заканчэння тэрміну паўнамоцтваў Рэспубліканскага савета суддзяў не скліканы з'езд суддзяў Рэспублікі Беларусь, а таксама ў іншых выпадках, устаноўленых заканадаўчымі актамі;

выбірае старшыню, намеснікаў старшыні Рэспубліканскага савета суддзяў;

разглядае ў межах сваёй кампетэнцыі актуальныя праблемы арганізацыйнага, кадравага, матэрыяльна-тэхнічнага забеспячэння дзейнасці судоў, а таксама пытанні прававога, матэрыяльнага і сацыяльнага становішча суддзяў;

абмяркоўвае пытанні судовай практыкі і ўдасканалвання заканадаўства;

праводзіць абмеркаванне праектаў законаў, іншых прававых актаў, якія датычацца судовага ладу, судаводства, дзейнасці судоў і статусу суддзяў;

разглядае праекты прававых актаў па пытаннях дзейнасці судовай сістэмы;

вывучае і распаўсюджвае станоўчы вопыт работы органаў судзейскай супольнасці Рэспублікі Беларусь, распрацоўвае рэкамендацыі па ўдасканалванні іх дзейнасці;

мае права звяртацца да дзяржаўных органаў, іншых арганізацый і службовых асоб па пытаннях, якія адносяцца да яго кампетэнцыі;

прадстаўляе інтарэсы суддзяў у дзяржаўных органах, грамадскіх аб'яднаннях і міжнародных арганізацыях;

мае права звяртацца ў суд з заявамі ў абарону гонару, годнасці і рэпутацыі суддзяў;

ажыццяўляе іншыя паўнамоцтвы ў адпаведнасці з заканадаўчымі актамі.

Артыкул 151. Старшыня Рэспубліканскага савета суддзяў і яго намеснікі

Старшыня Рэспубліканскага савета суддзяў выбіраецца Рэспубліканскім саветам суддзяў па сумеснай прапанове Старшыні Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь і Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь на тэрмін паўнамоцтваў Рэспубліканскага савета суддзяў. Намеснікі старшыні Рэспубліканскага савета суддзяў выбіраюцца Рэспубліканскім саветам суддзяў па прапанове старшыні на тэрмін паўнамоцтваў Рэспубліканскага савета суддзяў.

Старшыня Рэспубліканскага савета суддзяў у сваёй дзейнасці падсправаздачны Рэспубліканскаму савету суддзяў.

Старшыня Рэспубліканскага савета суддзяў:

склікае Рэспубліканскі савет суддзяў і кіруе яго работай у адпаведнасці з Рэгламентам Рэспубліканскага савета суддзяў;

прадстаўляе Рэспубліканскі савет суддзяў у дзяржаўных органах, грамадскіх аб'яднаннях і міжнародных арганізацыях;

робіць справаздачу перад з'ездам суддзяў Рэспублікі Беларусь (Рэспубліканскай канферэнцыяй суддзяў) аб рабоце Рэспубліканскага савета суддзяў.

Намеснікі старшыні Рэспубліканскага савета суддзяў з'яўляюцца адначасова старшынямі адпаведных секцый Рэспубліканскага савета суддзяў, кіруюць іх работай, па даручэнні Рэспубліканскага савета суддзяў або яго старшыні прадстаўляюць Рэспубліканскі савет суддзяў у дзяржаўных органах, грамадскіх аб'яднаннях і міжнародных арганізацыях. Па даручэнні старшыні Рэспубліканскага савета суддзяў яго паўнамоцтвы ажыццяўляе адзін з намеснікаў.

Артыкул 152. Арганізацыйная структура і рабочыя органы Рэспубліканскага савета суддзяў

Рэспубліканскі савет суддзяў складаецца з секцый Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь, судаў агульнай юрысдыкцыі.

Рэспубліканскі савет суддзяў можа ўтвараць пастаянныя і часовыя камісіі, якія з'яўляюцца рабочымі органамі Рэспубліканскага савета суддзяў па асноўных напрамках яго дзейнасці. У склад камісій могуць уваходзіць суддзі, якія не з'яўляюцца членамі Рэспубліканскага савета суддзяў, а таксама прадстаўнікі дзяржаўных органаў, грамадскіх аб'яднанняў.

Работа Рэспубліканскага савета суддзяў праводзіцца ў секцыях і на пленарных пасяджэннях Рэспубліканскага савета суддзяў.

Падрыхтоўка пытанняў на разгляд Рэспубліканскага савета суддзяў ажыццяўляецца, як правіла, яго камісіямі.

Секцыямі Рэспубліканскага савета суддзяў могуць быць падрыхтаваны пытанні, якія датычацца дзейнасці Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь, судаў агульнай юрысдыкцыі.

Для падрыхтоўкі асобных пытанняў Рэспубліканскім саветам суддзяў могуць утварацца іншыя рабочыя органы.

Артыкул 153. Парадак склікання і правядзення пасяджэнняў Рэспубліканскага савета суддзяў

Рэспубліканскі савет суддзяў склікаецца па меры неабходнасці, але не радзей чым два разы за год.

Рашэнне аб скліканні Рэспубліканскага савета суддзяў прымае старшыня Рэспубліканскага савета суддзяў па ўласнай ініцыятыве або па ініцыятыве секцый Рэспубліканскага савета суддзяў.

Пасяджэнні Рэспубліканскага савета суддзяў правамоцныя пры наяўнасці большасці яго членаў.

У пасяджэннях Рэспубліканскага савета суддзяў мае права прымаць удзел Генеральны пракурор Рэспублікі Беларусь, прадстаўнік Рэспубліканскай калегіі адвакатаў.

Для ўдзелу ў пасяджэннях Рэспубліканскага савета суддзяў могуць запрашацца старшыні, намеснікі старшын і суддзі судаў Рэспублікі Беларусь, прадстаўнікі дзяржаўных органаў, грамадскіх аб'яднанняў і іншых арганізацый.

ГЛАВА 19

КАНФЕРЭНЦЫІ СУДДЗЯЎ АБЛАСНЫХ (МІНСКАГА ГАРАДСКОГА) СУДОЎ І ЭКАНАМІЧНЫХ СУДОЎ АБЛАСЦЕЙ (ГОРАДА МІНСКА)

Артыкул 154. Канферэнцыі суддзяў абласных (Мінскага гарадскога) судаў і эканамічных судаў абласцей (горада Мінска)

Канферэнцыі суддзяў абласных (Мінскага гарадскога) судаў і эканамічных судаў абласцей (горада Мінска) з'яўляюцца органамі судзейскай супольнасці Рэспублікі Беларусь.

У канферэнцыі суддзяў абласнога суда і эканамічнага суда вобласці прымаюць удзел суддзі раённых (гарадскіх), спецыялізаваных судаў адпаведнай вобласці і суддзі абласнога суда і эканамічнага суда вобласці. У канферэнцыі суддзяў Мінскага гарадскога суда і эканамічнага суда горада Мінска прымаюць удзел суддзі раённых, спецыялізаваных судаў горада Мінска і суддзі Мінскага гарадскога суда і эканамічнага суда горада Мінска.

У дадзеных канферэнцыях таксама прымаюць удзел суддзі адпаведных судаў, якія знаходзяцца ў адстаўцы.

Артыкул 155. Кампетэнцыя канферэнцый суддзяў абласных (Мінскага гарадскога) судаў і эканамічных судаў абласцей (горада Мінска)

Канферэнцыі суддзяў абласных (Мінскага гарадскога) судаў і эканамічных судаў абласцей (горада Мінска):

абмяркоўваюць пытанні судовай практыкі і ўносяць суб'ектам права заканадаўчай ініцыятывы прапановы аб удасканалванні заканадаўчых актаў;

разглядаюць актуальныя праблемы дзейнасці судаў, а таксама пытанні прававога, матэрыяльнага і сацыяльнага становішча суддзяў;

заслухоўваюць старшыню адпаведнай кваліфікацыйнай калегіі суддзяў аб праведзенай рабоце;

выбіраюць суддзяў раённых (гарадскіх), спецыялізаваных, абласных (Мінскага гарадскога) судаў, эканамічных судаў абласцей (горада Мінска) для ўключэння іх у склад Рэспубліканскай канферэнцыі суддзяў;

прадстаўляюць з'езду суддзяў Рэспублікі Беларусь або Рэспубліканскай канферэнцыі суддзяў прапановы па кандыдатурах у склад Рэспубліканскага савета суддзяў;

забяспечваюць выкананне даручэнняў Рэспубліканскага савета суддзяў;

выбіраюць адпаведныя кваліфікацыйныя калегіі суддзяў, старшын кваліфікацыйных калегій суддзяў і іх намеснікаў.

**Артыкул 156. Парадак склікання канферэнцый суддзяў абласных
(Мінскага гарадскога) судаў і эканамічных судаў абласцей
(горада Мінска)**

Канферэнцыі суддзяў абласных (Мінскага гарадскога) судаў і эканамічных судаў абласцей (горада Мінска) склікаюцца па меры неабходнасці, але не радзей чым адзін раз за год.

Рашэнне аб скліканні канферэнцыі суддзяў адпаведных судаў прымае кваліфікацыйная калегія суддзяў гэтых судаў. Кваліфікацыйная калегія суддзяў вызначае час і месца правядзення канферэнцыі, фарміруе парадак дня, праводзіць падрыхтоўчую работу для правядзення канферэнцыі.

Канферэнцыі суддзяў абласных (Мінскага гарадскога) судаў і эканамічных судаў абласцей (горада Мінска) могуць склікацца таксама па ініцыятыве не менш дзвюх трацей суддзяў адпаведных судаў або Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь.

**Артыкул 157. Парадак правядзення канферэнцый суддзяў абласных
(Мінскага гарадскога) судаў і эканамічных судаў абласцей
(горада Мінска) і прыняцця імі рашэнняў**

Канферэнцыі суддзяў абласных (Мінскага гарадскога) судаў і эканамічных судаў абласцей (горада Мінска) правамоцныя пры ўдзеле ў іх рабоце не менш дзвюх трацей суддзяў, надзеленых правам удзелу ў адпаведнай канферэнцыі.

Рашэнне дадзеных канферэнцый па любым пытанні лічыцца прынятым, калі за яго прагаласавала больш паловы ад агульнай колькасці прысутных.

У рабоце канферэнцый суддзяў абласных (Мінскага гарадскога) судаў і эканамічных судаў абласцей (горада Мінска) маюць права прымаць удзел прадстаўнікі Рэспубліканскага савета суддзяў, Старшыня, намеснікі Старшыні і суддзі Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь, прадстаўнікі дзяржаўных органаў, грамадскіх аб'яднанняў.

Асобы, запрошаныя для ўдзелу ў рабоце дадзеных канферэнцый, маюць права ўдзельнічаць у абмеркаванні пытанняў парадку дня і ўносіць прапановы па праектах рашэнняў.

**Артыкул 158. Выкананне рашэнняў канферэнцый суддзяў абласных
(Мінскага гарадскога) судаў і эканамічных судаў абласцей
(горада Мінска)**

Рашэнні канферэнцый суддзяў абласных (Мінскага гарадскога) судаў і эканамічных судаў абласцей (горада Мінска), прынятыя ў межах іх кампетэнцыі, з'яўляюцца абавязковымі для выканання суддзямі, якія ўваходзяць у склад удзельнікаў адпаведнай канферэнцыі.

У неабходных выпадках парадак выканання рашэнняў вызначаецца канферэнцыямі суддзяў абласных (Мінскага гарадскога) судаў і эканамічных судаў абласцей (горада Мінска).

Кантроль за выкананнем рашэнняў канферэнцый суддзяў абласных (Мінскага гарадскога) судаў і эканамічных судаў абласцей (горада Мінска) ажыццяўляецца адпаведнымі кваліфікацыйнымі калегіямі суддзяў, утворанымі ў парадку, устаноўленым гэтым Кодэксам.

ГЛАВА 20 КВАЛІФАЦЫЙНЫЯ КАЛЕГІІ СУДДЗЯЎ

Артыкул 159. Мэты і задачы кваліфікацыйных калегій суддзяў

Кваліфікацыйныя калегіі суддзяў утвараюцца ў мэтах падтрыманьня высокіх стандартаў прафесійных і маральных якасцей суддзяў, замацаваных у Кодэксе гонару суддзі Рэспублікі Беларусь, узмацнення гарантый іх незалежнасці, павышэння адказнасці і дысцыпліны ў рабоце судаў і суддзяў і падтрыманьня высокага прэстыжу судзейскай працы.

Задачамі кваліфікацыйных калегій суддзяў з'яўляюцца:

правядзенне атэстацыі суддзяў з улікам іх прафесійнага ўзроўню;
ажыццяўленне дысцыплінарнага вядзення ў адносінах да суддзяў;
забеспячэнне выканання рашэнняў органаў судзейскай супольнасці;
ажыццяўленне іншых паўнамоцтваў у адпаведнасці з гэтым Кодэксам.

Артыкул 160. Сістэма кваліфікацыйных калегій суддзяў

У Рэспубліцы Беларусь ствараюцца:

Вышэйшая кваліфікацыйная калегія суддзяў Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь;

кваліфікацыйныя калегіі суддзяў абласных (Мінскага гарадскога) судаў і эканамічных судаў абласцей (горада Мінска).

Суддзя не можа з'яўляцца адначасова членам кваліфікацыйных калегій суддзяў розных узроўняў. Члены кваліфікацыйных калегій суддзяў не могуць уваходзіць у склад Рэспубліканскага савета суддзяў.

Артыкул 161. Вышэйшая кваліфікацыйная калегія суддзяў Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь

Вышэйшая кваліфікацыйная калегія суддзяў Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь выбіраецца Пленумам Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь з ліку суддзяў Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь, прадстаўнікоў дзяржаўных органаў, вучоных-юрыстаў, іншых спецыялістаў у галіне права тэрмінам на чатыры гады ў колькасці 11 чалавек.

Старшыня Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь і яго намеснікі не могуць быць выбраны ў склад Вышэйшай кваліфікацыйнай калегіі суддзяў Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь.

Суддзя лічыцца выбраным у склад Вышэйшай кваліфікацыйнай калегіі суддзяў Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь, калі па выніках галасавання ён атрымаў больш паловы галасоў суддзяў, якія прынялі ўдзел у пасяджэнні Пленума Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь.

У выпадку, калі колькасць кандыдатаў, якія атрымалі больш паловы галасоў, перавысіла ўстаноўлены гэтым артыкулам колькасны склад Вышэйшай кваліфікацыйнай калегіі суддзяў Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь, выбранымі лічацца суддзі, якія атрымалі большую колькасць галасоў у параўнанні з астатнімі.

Старшыня Вышэйшай кваліфікацыйнай калегіі суддзяў Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь, яго намеснік выбіраюцца Пленумам Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь з ліку яе членаў.

Выбранне членаў Вышэйшай кваліфікацыйнай калегіі суддзяў Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь замест выбыўшых праводзіцца ў парадку, устаноўленым гэтым артыкулам.

Артыкул 162. Кампетэнцыя Вышэйшай кваліфікацыйнай калегіі суддзяў Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь

Вышэйшая кваліфікацыйная калегія суддзяў Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь:

разглядае прадстаўленні ў адносінах да асоб, якія прэтэндуюць на пасаду намесніка Старшыні і суддзі Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь;

праводзіць атэстацыю суддзяў Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь (акрамя Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь), старшынь, намеснікаў старшынь абласных (Мінскага гарадскога) судаў, эканамічных судаў абласцей (горада Мінска), членаў кваліфікацыйных калегій суддзяў абласных (Мінскага гарадскога) судаў і эканамічных судаў абласцей (горада Мінска), а таксама ажыццяўляе ў адносінах да іх дысцыплінарнае вядзенне;

мае права звяртацца да дзяржаўных органаў, іншых арганізацый і службовых асоб па пытаннях, якія адносяцца да яе кампетэнцыі;

выступае ў абарону гонару, годнасці, праў і законных інтарэсаў суддзяў;

прымае да свайго разгляду пытанні, аднесеныя да кампетэнцыі кваліфікацыйных калегій суддзяў абласных (Мінскага гарадскога) судаў і эканамічных судаў абласцей (горада Мінска), у выпадку немагчымасці іх вырашэння гэтымі калегіямі, а таксама разглядае скаргі на іх заключэнні;

дае заключэнні:

аб магчымасці прызначэння асобы на пасаду намесніка Старшыні і суддзі Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь, старшыні, намесніка старшыні абласнога (Мінскага гарадскога) суда, эканамічнага суда вобласці (горада Мінска);

па пытаннях, звязаных з узбуджэннем крымінальнай справы, прыцягненнем у якасці падазронага або абвінавчванага па крымінальнай справе, узбуджанай у адносінах да іншых асоб або па факце здзейсненага злачынства, а таксама з затрыманнем і іншым пазбаўленнем асабістай свабоды суддзяў Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь, старшынь, намеснікаў старшынь абласных (Мінскага гарадскога) судаў, эканамічных судаў абласцей (горада Мінска), членаў Вышэйшай кваліфікацыйнай калегіі суддзяў Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь і кваліфікацыйных калегій суддзяў абласных (Мінскага гарадскога) судаў і эканамічных судаў абласцей (горада Мінска);

аб наяўнасці падстаў для прыпынення паўнамоцтваў намеснікаў Старшыні і суддзяў Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь, старшынь, намеснікаў старшынь абласных (Мінскага гарадскога) судаў, эканамічных судаў абласцей (горада Мінска), членаў Вышэйшай кваліфікацыйнай калегіі суддзяў Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь і кваліфікацыйных калегій суддзяў абласных (Мінскага гарадскога) судаў і эканамічных судаў абласцей (горада Мінска);

аб наяўнасці падстаў для прысваення кваліфікацыйнага класа, паніжэння ў кваліфікацыйным класе, пазбаўлення кваліфікацыйнага класа, вызвалення ад пасады намеснікаў Старшыні і суддзяў Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь, старшынь, намеснікаў старшынь абласных (Мінскага гарадскога) судаў, эканамічных судаў абласцей (горада Мінска), членаў Вышэйшай кваліфікацыйнай калегіі суддзяў Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь і кваліфікацыйных калегій суддзяў абласных (Мінскага гарадскога) судаў і эканамічных судаў абласцей (горада Мінска);

аб наяўнасці падстаў для адстаўкі намеснікаў Старшыні і суддзяў Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь, старшынь, намеснікаў старшынь абласных (Мінскага

гарадскога) судоў, эканамічных судоў абласцей (горада Мінска), членаў Вышэйшай кваліфікацыйнай калегіі суддзяў Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь і кваліфікацыйных калегій суддзяў абласных (Мінскага гарадскога) судоў і эканамічных судоў абласцей (горада Мінска);

па пытаннях прадстаўлення намеснікаў Старшыні і суддзяў Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь, старшынь, намеснікаў старшынь абласных (Мінскага гарадскога) судоў, эканамічных судоў абласцей (горада Мінска), членаў Вышэйшай кваліфікацыйнай калегіі суддзяў Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь і кваліфікацыйных калегій суддзяў абласных (Мінскага гарадскога) судоў і эканамічных судоў абласцей (горада Мінска) да дзяржаўных узнагарод Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 163. Кваліфікацыйныя калегіі суддзяў абласных (Мінскага гарадскога) судоў і эканамічных судоў абласцей (горада Мінска)

Кваліфікацыйныя калегіі суддзяў абласных (Мінскага гарадскога) судоў і эканамічных судоў абласцей (горада Мінска) выбіраюцца адпаведнымі канферэнцыямі суддзяў з ліку суддзяў указаных судоў, прадстаўнікоў дзяржаўных органаў, вучоных-юрыстаў, іншых спецыялістаў у галіне права тэрмінам на чатыры гады ў колькасці 11 чалавек.

Старшыні, намеснікі старшынь абласных (Мінскага гарадскога) судоў, эканамічных судоў абласцей (горада Мінска) не могуць быць выбраны ў склад кваліфікацыйных калегій суддзяў абласных (Мінскага гарадскога) судоў і эканамічных судоў абласцей (горада Мінска).

Суддзя лічыцца выбраным у склад кваліфікацыйнай калегіі суддзяў абласных (Мінскага гарадскога) судоў і эканамічных судоў абласцей (горада Мінска), калі па выніках галасавання ён атрымаў больш паловы галасоў суддзяў, якія прынялі ўдзел у адпаведнай канферэнцыі суддзяў.

У выпадку, калі колькасць кандыдатаў, якія атрымалі больш паловы галасоў, перавысіла ўстаноўлены гэтым Кодэксам колькасны склад кваліфікацыйных калегій суддзяў, выбранымі лічацца суддзі, якія атрымалі большую колькасць галасоў у параўнанні з астатнімі.

Старшыні кваліфікацыйных калегій суддзяў абласных (Мінскага гарадскога) судоў і эканамічных судоў абласцей (горада Мінска), іх намеснікі выбіраюцца адпаведнымі канферэнцыямі суддзяў са складу кваліфікацыйных калегій суддзяў.

Выбранне членаў кваліфікацыйных калегій суддзяў замест выбыўшых праводзіцца ў парадку, устаноўленым гэтым артыкулам.

Артыкул 164. Кампетэнцыя кваліфікацыйных калегій суддзяў абласных (Мінскага гарадскога) судоў і эканамічных судоў абласцей (горада Мінска)

Кваліфікацыйныя калегіі суддзяў абласных (Мінскага гарадскога) судоў і эканамічных судоў абласцей (горада Мінска):

разглядаюць прадстаўленні ў аносінах да суддзяў, якія прызначаюцца на пасаду старшыні, намесніка старшыні суда, а таксама суддзі адпаведнага суда;

разглядаюць заявы аб залічэнні кандыдатам у суддзі;

праводзяць атэстацыю суддзяў абласных (Мінскага гарадскога) судоў, эканамічных судоў абласцей (горада Мінска) (акрамя старшынь, намеснікаў старшынь, членаў кваліфікацыйных калегій суддзяў указаных судоў), старшынь,

намеснікаў старшынь і суддзяў раённых (гарадскіх), спецыялізаваных судаў, а таксама ажыццяўляюць у адносінах да іх дысцыплінарнае вядзенне;

маюць права звяртацца да дзяржаўных органаў, іншых арганізацый і службовых асоб па пытаннях, якія адносяцца да іх кампетэнцыі;

выступаюць у абарону гонару, годнасці, праў і законных інтарэсаў суддзяў; даюць заключэнні:

аб магчымасці прызначэння асоб на пасады суддзяў адпаведных судаў, старшынь і намеснікаў старшынь судаў;

па пытаннях, звязаных з узбуджэннем крымінальнай справы, прыцягненнем у якасці падазронага або абвінавачванага па крымінальнай справе, узбуджанай у адносінах да іншых асоб або па факце здзейсненага злачынства, а таксама з затрыманнем і іншым пазбаўленнем асабістай свабоды суддзяў адпаведных судаў;

аб наяўнасці падстаў для прыпынення паўнамоцтваў суддзяў адпаведных судаў;

аб наяўнасці падстаў для прысваення кваліфікацыйнага класа, паніжэння ў кваліфікацыйным класе, пазбаўлення кваліфікацыйнага класа, вызвалення ад пасады суддзяў адпаведных судаў;

аб наяўнасці падстаў для адстаўкі суддзяў адпаведных судаў;

аб наяўнасці падстаў для спынення адстаўкі суддзяў;

па пытаннях прадстаўлення суддзяў адпаведных судаў да дзяржаўных узнагарод Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 165. Падсправаздачнасць кваліфікацыйных калегій суддзяў

Вышэйшая кваліфікацыйная калегія суддзяў Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь робіць справаздачу перад Пленумам Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь не радзей чым адзін раз за год, а таксама пасля заканчэння паўнамоцтваў.

Кваліфікацыйныя калегіі суддзяў абласных (Мінскага гарадскога) судаў і эканамічных судаў абласцей (горада Мінска) робяць справаздачу перад адпаведнымі канферэнцыямі суддзяў не радзей чым адзін раз за год, а таксама пасля заканчэння паўнамоцтваў.

Артыкул 166. Парадак разгляду кваліфікацыйнай калегіяй суддзяў прадстаўленых матэрыялаў

Падрыхтоўку пасяджэнняў кваліфікацыйнай калегіі суддзяў ажыццяўляюць старшыня або намеснік старшыні кваліфікацыйнай калегіі суддзяў, якія вызначаюць час і месца правядзення пасяджэння, а таксама кола асоб, якія падлягаюць запрашэнню на пасяджэнне. Запрошаным асобам павінны быць своєчасова паведамлена аб часе і месцы пасяджэння.

Суддзя, у адносінах да якога разглядаецца тое або іншае пытанне, за выключэннем выпадкаў разгляду прадстаўленняў аб дачы згоды на ўзбуджэнне крымінальнай справы ў адносінах да суддзі, прыцягненне яго ў якасці падазронага або абвінавачванага па крымінальнай справе, узбуджанай у адносінах да іншых асоб або па факце здзейсненага злачынства, а таксама на яго затрыманне і іншае пазбаўленне асабістай свабоды, мае права азнаёміцца з матэрыяламі, якія маюцца ў кваліфікацыйнай калегіі суддзяў, каб мець магчымасць прадставіць свае пярэчэнні і заўвагі.

У выпадку няяўкі асобы, якой паведамлена належным чынам аб часе і месцы пасяджэння, кваліфікацыйная калегія суддзяў можа разгледзець пытанне і прыняць заключэнне ў яе адсутнасць, калі гэта асоба не прасіла аб пераносе тэрміну разгляду або не паведала кваліфікацыйнай калегіі суддзяў аб немагчымасці свайго ўдзелу ў пасяджэнні па ўважлівай прычыне.

У рабоце Вышэйшай кваліфікацыйнай калегіі суддзяў Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь могуць удзельнічаць і выказваць сваё меркаванне па пытанні, якое абмяркоўваецца, члены Рэспубліканскага савета суддзяў.

У рабоце кваліфікацыйных калегій суддзяў абласных (Мінскага гарадскога) судоў і эканамічных судоў абласцей (горада Мінска) могуць удзельнічаць і выказваць сваё меркаванне па пытанні, якое абмяркоўваецца, члены Рэспубліканскага савета суддзяў, старшыні абласных (Мінскага гарадскога) судоў, эканамічных судоў абласцей (горада Мінска).

Для ўдзелу ў пасяджэннях кваліфікацыйных калегій суддзяў могуць запрашацца прадстаўнікі дзяржаўных органаў, грамадскіх аб'яднанняў і іншых арганізацый.

Артыкул 167. Тэрміны разгляду матэрыялаў кваліфікацыйнай калегіяй суддзяў

Матэрыялы, якія паступілі ў кваліфікацыйную калегію суддзяў, павінны быць разгледжаны не пазней аднаго месяца з дня іх паступлення ў калегію, не лічачы часу адсутнасці па ўважлівай прычыне асобы, у адносінах да якой разглядаецца пытанне. Гэты тэрмін у выпадку неабходнасці можа быць прадоўжаны старшынёй кваліфікацыйнай калегіі суддзяў, але не больш чым на 15 дзён.

Дысцыплінарнае вядзенне ажыццяўляецца кваліфікацыйнай калегіяй суддзяў у тэрміны, прадугледжаныя часткай першай [артыкула 97](#) гэтага Кодэкса.

Прадстаўленні аб дачы згоды на ўзбуджэнне крымінальнай справы ў адносінах да судзі, прыцягненне яго ў якасці падазронага або абвінавачванага па крымінальнай справе, узбуджанай у адносінах да іншых асоб або па факце здзейсненага злачынства, а таксама на яго затрыманне і іншае пазбаўленне асабістай свабоды разглядаюцца не пазней сямі дзён з моманту іх паступлення ў кваліфікацыйную калегію суддзяў.

Артыкул 168. Прыняцце кваліфікацыйнай калегіяй суддзяў заключэнняў

Кваліфікацыйная калегія суддзяў правамоцная прымаць заключэнні пры наяўнасці не менш дзвюх трацей членаў калегіі.

Заклучэнне лічыцца прынятым, калі за яго прагаласавала большасць членаў кваліфікацыйнай калегіі суддзяў, якія ўдзельнічалі ў пасяджэнні. Згода на ўзбуджэнне крымінальнай справы ў адносінах да судзі, прыцягненне яго ў якасці падазронага або абвінавачванага па крымінальнай справе, узбуджанай у адносінах да іншых асоб або па факце здзейсненага злачынства, а таксама на яго затрыманне і іншае пазбаўленне асабістай свабоды, прыпыненне або спыненне паўнамоцтваў судзі лічыцца атрыманай, калі за яе прагаласавала не менш дзвюх трацей ад колькасці членаў кваліфікацыйнай калегіі суддзяў, якія ўдзельнічалі ў пасяджэнні.

Галасаванне і прыняцце заключэнняў праводзяцца ў адсутнасць судзі, у адносінах да якога разглядаецца пытанне, а таксама запрошаных і іншых асоб.

Члены кваліфікацыйнай калегіі суддзяў могуць выкласці сваю асобную думку ў пісьмовай форме, якая дадаецца да заключэння.

Заклучэнне кваліфікацыйнай калегіі суддзяў падпісваецца старшынству ючым і ўсімі членамі кваліфікацыйнай калегіі суддзяў.

Кваліфікацыйная калегія суддзяў дае заключэнне аб рэкамендацыі кандыдатаў на адну вакантную пасаду судзі, старшыні суда або намесніка старшыні суда, як правіла, **у адносінах** не менш двух кандыдатаў.

У выпадку нязгоды з заключэннем кваліфікацыйнай калегіі суддзяў аб рэкамендацыі кандыдатаў на пасаду судзі, старшыні суда і намесніка старшыні суда Старшыня Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь мае права звярнуцца з прадстаўленнем у тую ж кваліфікацыйную калегію суддзяў для перагляду заключэння.

Заклучэнне кваліфікацыйнай калегіі суддзяў, у тым ліку паўторнае, мае рэкамендацыйны характар.

Артыкул 169. Абскарджанне заключэнняў кваліфікацыйных калегій суддзяў

Заклучэнні кваліфікацыйных калегій суддзяў абласных (Мінскага гарадскога) судаў і эканамічных судаў абласцей (горада Мінска) (за выключэннем заключэнняў аб адмове ў рэкамендацыі асоб, якія прэтэнду юць на пасаду судзі, і па пытаннях прадстаўлення суддзяў да дзяржаўных узнагарод Рэспублікі Беларусь) могуць быць абскарджаны асобай, у адносінах да якой яны прыняты, або асобай, якая ўзбудзіла вядзенне, у дзесяцідзённы тэрмін з дня іх прыняцця ў Вышэйшую кваліфікацыйную калегію суддзяў Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь, пасля чаго могуць быць абскарджаны ў Вярхоўны Суд Рэспублікі Беларусь, а заключэнні Вышэйшай кваліфікацыйнай калегіі суддзяў Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь абскарджваюцца ў Вярхоўны Суд Рэспублікі Беларусь.

Справа па скарге аб пераглядзе заключэння разглядаецца на працягу аднаго месяца з дня яе паступлення.

На пасяджэннях Вышэйшай кваліфікацыйнай калегіі суддзяў Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь, якая разглядае скаргу, могуць прысутнічаць і даваць тлумачэнні асоба, у адносінах да якой прынята заключэнне, і асоба, якая ўзбудзіла вядзенне (яго прадстаўнік), якім павінна быць паведамлена аб часе і месцы разгляду справы па скарге.

Артыкул 170. Рашэнні органаў, якія разглядаюць скаргі на заключэнні кваліфікацыйных калегій суддзяў

Органы, якія разглядаюць скаргі на заключэнні кваліфікацыйных калегій суддзяў, маюць права:

- пакінуць заключэнне без змянення, а скаргу без задавальнення;
- змяніць заключэнне;
- адмяніць рашэнне і спыніць вядзенне.

Копія рашэння, вынесенага па скарге, накіроўваецца ў трохдзённы тэрмін асобе, у адносінах да якой яно вынесена, асобе, якая ўзбудзіла вядзенне, і кваліфікацыйнай калегіі суддзяў, заключэнне якой абскарджвалася.

Артыкул 171. Перагляд заключэння па абставінах, якія нанав аскрыліся

Кваліфікацыйная калегія суддзяў мае права перагледзець раней прынятае заключэнне па абставінах, якія нанова адкрыліся.

Хадайніцтва аб пераглядзе заключэння па абставінах, якія нанова адкрыліся, можа быць пададзена ў кваліфікацыйную калегію суддзяў асобай, у адносінах да якой прынята заключэнне, а таксама асобай, якая ўзбудзіла вядзенне, у месячны тэрмін з моманту, калі ўказаным асобам стала вядома або павінна было стаць вядома аб абставінах, якія паслужылі падставай для перагляду заключэння.

Падставай для перагляду заключэння па абставінах, якія нанова адкрыліся, з'яўляюцца такія абставіны, якія не былі вядомыя кваліфікацыйнай калегіі суддзяў і самі па сабе або разам з раней выяўленымі абставінамі даюць падставу для прыняцця іншага заключэння.

Артыкул 172. Пратакол пасяджэння кваліфікацыйнай калегіі суддзяў

У пасяджэнні кваліфікацыйнай калегіі суддзяў вядзецца пратакол, у якім адлюстроўваюцца звесткі аб ходзе пасяджэння. Пратакол падпісваецца старшынствуючым і сакратаром не пазней чым праз тры дні пасля пасяджэння.

Асоба, у адносінах да якой разгледжаны матэрыял, і асоба, якая ўзбудзіла вядзенне, мае права азнаёміцца з пратаколам пасяджэння кваліфікацыйнай калегіі суддзяў пасля яго падпісання і падаць па ім заўвагі. Старшынствуючы сваёй рэзалюцыяй сведчыць правільнасць заўваг або адхіляе іх.

РАЗДЕЛ V ЗАБЕСПЯЧЭННЕ ДЗЕЙНАСЦІ СУДОЎ І ОРГАНАЎ СУДЗЕЙСКОЙ СУПОЛЬНАСЦІ

ГЛАВА 21 АРГАНІЗАЦЫЙНАЕ І МАТЭРЫЯЛЬНА-ТЭХНІЧНАЕ ЗАБЕСПЯЧЭННЕ

Артыкул 173. Арганізацыйнае і матэрыяльна-тэхнічнае забеспячэнне дзеясці судаў

Арганізацыйнае і матэрыяльна-тэхнічнае забеспячэнне дзейнасці судаў у межах дадзеных паўнамоцтваў ажыццяўляецца:

Сакратарыятам Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь – у адносінах да Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь;

апаратам Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь – у адносінах да судаў агульнай юрысдыкцыі.

Канстытуцыйны Суд Рэспублікі Беларусь і Вярхоўны Суд Рэспублікі Беларусь у адпаведнасці са сваёй кампетэнцыяй:

распрацоўваюць і ўносяць прапановы па пытаннях арганізацыі дзейнасці судаў Рэспублікі Беларусь і яе ўдасканальванні;

ажыццяўляюць з удзелам адпаведных судаў падбор і падрыхтоўку кандыдатаў у суддзі, павышэнне кваліфікацыі суддзяў і работнікаў Сакратарыята, апаратаў судаў;

арганізуюць работу па матэрыяльна-тэхнічным забеспячэнні дзейнасці судаў і стварэнні належных умоў для іх дзейнасці, вядзенні судовай статыстыкі;

распрацоўваюць і ажыццяўляюць меры, накіраваныя на ўмацаванне незалежнасці суддзяў;

ажыццяўляюць іншыя паўнамоцтвы па арганізацыйным і матэрыяльна-тэхнічным забеспячэнні дзейнасці судаў у адпаведнасці з заканадаўствам.

Адпаведныя мясцовыя выканаўчыя і распарадчыя органы даюць судам неабходныя памяшканні, забяспечваючы іх пастаяннае тэхнічнае абслугоўванне.

Артыкул 174. Сакратарыят (апарат) суда

Сакратарыят (апарат) суда забяспечвае работу суда па ажыццяўленні правасуддзя, абагульненні судовай практыкі, аналізе судовай статыстыкі, сістэматызацыі заканадаўства, выкананні іншых функцый, а таксама ажыццяўляе меры па арганізацыйным забеспячэнні дзейнасці суда.

Старшыні судаў для непасрэднага забеспячэння ўскладзеных на іх паўнамоцтваў маюць памочнікаў.

Колькасць работнікаў Сакратарыята Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь, апаратаў судаў агульнай юрысдыкцыі ўстанаўліваецца Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь па прадстаўленні адпаведна Старшыні Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь, Старшыні Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь.

Работнікі Сакратарыята (апарата) суда, за выключэннем асоб, якія ажыццяўляюць забеспячэнне дзейнасці і тэхнічнае абслугоўванне суда, з'яўляюцца дзяржаўнымі служачымі. Работнікі Сакратарыята Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь і апарата Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь, якія з'яўляюцца дзяржаўнымі служачымі, прыраўноўваюцца па ўмовах аплаты працы, сацыяльна-бытавога, матэрыяльнага і іншага забеспячэння, медыцынскага абслугоўвання да адпаведных катэгорый работнікаў Апарата Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 175. Сакратар судовага пасяджэння (сакратар судовага пасяджэння – памочнік суддзі)

У выпадках, устаноўленых заканадаўствам, у разглядзе спраў судамі агульнай юрысдыкцыі прымае ўдзел сакратар судовага пасяджэння (сакратар судовага пасяджэння – памочнік суддзі).

Права і абавязкі сакратара судовага пасяджэння (сакратара судовага пасяджэння – памочніка суддзі), парадак яго ўдзелу ў разглядзе спраў вызначаюцца заканадаўствам.

Артыкул 176. Забеспячэнне грамадскага парадку ў судзе

Абавязкі па забеспячэнні грамадскага парадку ў судзе, стрыманні фактаў непавагі да суда, ахове памяшкання суда і выкананні іншых функцый, звязаных з падтрыманнем грамадскага парадку ў судзе, ускладаюцца на органы ўнутраных спраў.

Артыкул 177. Арганізацыйнае і матэрыяльна-тэхнічнае забеспячэнне органаў судзейскай супольнасці

Арганізацыйнае і матэрыяльна-тэхнічнае забеспячэнне органаў судзейскай супольнасці ажыццяўляецца Вярхоўным Судом Рэспублікі Беларусь.

ГЛАВА 22

ФІНАНСАВАННЕ СУДОЎ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ. МАЁМАСЦЬ СУДОЎ

Артыкул 178. Фінансаванне судаў Рэспублікі Беларусь

Фінансаванне судоў Рэспублікі Беларусь павінна забяспечваць магчымасць эфектыўнага і незалежнага ажыццяўлення правасуддзя ў адпаведнасці з заканадаўчымі актамі.

Фінансаванне судоў ажыццяўляецца за кошт сродкаў рэспубліканскага бюджэту, а таксама іншых крыніц у адпаведнасці з заканадаўчымі актамі.

Расходы на ўтрыманне судоў прадугледжваюцца ў рэспубліканскім бюджэце на чарговы фінансавы год асобнымі радкамі.

Артыкул 179. Маёмасць судоў

Будынкі і іншыя памяшканні, а таксама транспартныя сродкі, аргтэхніка, сродкі сувязі і іншыя сродкі, неабходныя для забеспячэння дзейнасці судоў, не могуць выкарыстоўвацца для іншых мэт.

Пагаршэнне ўмоў размяшчэння судоў забараняецца.

Маёмасць, неабходная Канстытуцыйнаму Суду Рэспублікі Беларусь, судам агульнай юрысдыкцыі для ажыццяўлення іх дзейнасці, з'яўляецца рэспубліканскай уласнасцю і знаходзіцца ў іх аператыўным кіраванні. Судам агульнай юрысдыкцыі для ажыццяўлення іх дзейнасці можа таксама перадавацца маёмасць, якая знаходзіцца ў дзяржаўнай уласнасці, па дагаворах бязвыплатнага карыстання.

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь

А.Лукашэнка